

Veselības ministrija

Veselības ministrijas **2022.GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS**

SATURS

Veselības ministres Līgas Meņģelšones ievads	3
1. NODAĻA. Pamatinformācija	5
Veselības ministrijas darbības vispārīgs raksturojums	5
Galvenie darbības virzieni un mērķi	5
Pārskata gadā galvenie darbības virzieni un prioritātes	7
Novērtējums par politikas īstenošanas izvirzītajiem mērķiem	17
Īstenotās budžeta programmas	31
Padotībā esošās iestādes un kapitālsabiedrības	31
2. NODAĻA. Finanšu resursi un darbības rezultāti	32
Veselības aprūpes nozares valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	32
Veselības nozarē saņemtie ziedojumi un dāvinājumi	36
Sadarbības partneru finansēto programmu un ārvalstu ieguldījumu programmu ietvaros īstenotie projekti	39
ES struktūrfondu īstenotās programmas 2022.gadā	39
Pārskats par Ministrijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmām	45
3. NODAĻA. Personāls	47
4. NODAĻA. Komunikācija ar sabiedrību	50
Sadarbība ar nevalstisko sektoru	50
Pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai un izglītošanai	53
5. NODAĻA. Starptautiskā sadarbība veselības nozares jomā	54
6. NODAĻA. 2023.gadā plānotie pasākumi	59
2022.gadā uzsāktie pasākumi, kas tiks turpināti 2023.gadā	63
2023.gada galvenie uzdevumi un pasākumi	68
2023.gadā plānotie sadarbības projekti un pētījumi	72
Pielikumi	73

VESELĪBAS MINISTRES LĪGAS MEŅĢELSONES IEVADS

Godātie gada pārskata lasītāji!

Darbu Veselības ministrijā sāku tikai 2022. gada nogalē, tādēļ šī pārskata kontekstā vēlos pateikties ikvienam Veselības ministrijas darbiniekam par paveikto, jo gada pārskatā minētie darbi ir visu kopīgs nopelns, ieguldījums un rezultāts.

Ikvienas veselības nozares reformas un ministrijas darba mērķis un uzdevums ir nodrošināt ikvienam Latvijas iedzīvotājam savlaicīgi un pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai ērti pieejamu nepieciešamo medicīnisko palīdzību. Tādēļ visiem nozarē strādājošajiem ir jāapzinās nozares izaicinājumu loks un kopīgiem spēkiem un komandā strādājot jāmeklē labākie risinājumi.

Tikai kopā, gan raugoties uz problēmām no dažādiem skatu punktiem, gan meklējot tieši Latvijas iedzīvotājiem labākos risinājumus, ir iespējams sakārtot veselības aprūpes sistēmu, uzlabot kvalitāti un padarīt veselības aprūpi par pacientu, ārstu, māsu un citu tajā strādājošo labi novērtētu, kvalitatīvu un arī visiem saprotamu un pēc iespējas mazāk birokrātisku un pieejamu.

Veselības aprūpes finansējuma palielināšana ik gadu ir viena no ministrijas augstākajām prioritātēm, tādēļ par šo jautājumu katru gadu budžeta veidošanas procesā ir sarunas ar Finanšu ministriju un valdību veidojošajām koalīcijas partijām, lemjot par pieejamo līdzekļu sadalījumu pa nozarēm.

Tāpat, lai uzlabotu veselības aprūpes pieejamību un kvalitāti, ir būtiski, lai veselība tiktu izvirzīta kā prioritāte valdības dienaskārtībā, paredzot šai jomai novirzīt vismaz 12 % valsts kopbudžeta ieņēmumu, kas vēl joprojām būtu zem Eiropas Savienības valstu vidusmēra.

Lai efektīvizētu darbu veselības nozarē, viena no būtiskākajām reformām medicīnā ir veselības aprūpes sistēmas procesu centralizēta digitalizācija. Protams, lai to ieviestu vajadzīgs arī finansējums. Digitālā veselība piedāvā ļoti daudz iespēju, tikai jāprot tās efektīvi izmantot. Digitalizācija palīdzētu mazināt arī joprojām neatrisinātās problēmas veselības aprūpes administrēšanā.

Veselības ministrija ir uzsākusi slimnīcu tīkla stiprināšanu. Mūsu plāns ir nodrošināt optimālu slimnīcu tīklu, kas ļaus pacientiem neatliekamo palīdzību un primārās aprūpes pakalpojumus saņemt tuvāk dzīvesvietai, savukārt sarežģītāku ārstēšanu saņemt reģionālajās slimnīcās un universitāšu slimnīcās. Slimnīcu tīkla stiprināšana, pacientu drošības un ārstniecības kvalitātes uzlabošana slimnīcās viennozīmīgi ir nākamā gada nozīmīgākais darbs.

Veselības nozarē svarīgākais ir cilvēks – ikviens Latvijas iedzīvotājs, patients, ārstniecības persona, ikviens veselības nozares darbinieks. Veidojot veselības nozares politiku, mana vīzija un mērķis ir stiprināt veselības nozari kā komandu, kas sadarbojas un kopīgiem spēkiem ir gatava risināt visus nozares izaicinājumus. Veselības ministrijas svarīgākais uzdevums ir nodrošināt, lai cilvēkiem Latvijā būtu pieejama kvalitatīva un droša viņiem nepieciešamā veselības aprūpe, savukārt nozarē strādājošie varētu darboties sakārtotā, drošā vidē, saņemot savam ieguldījumam atbilstošu atalgojumu. Šie mērķi ir sasniedzami ilgākā laikā, bet soli pa solim ik gadu un dienu no dienas uz tiem virzāmies, turpinot labi iesāktās lietas un pievienojot jaunas dimensijas un pasaules elpu nozares izaicinājumu risināšanai mūsu pacientu interešu vārdā.

Ar cieņu
veselības ministre Līga Meņģelsone

1. nodaļa. PAMATINFORMĀCIJA

Veselības ministrijas darbības vispārīgs raksturojums:

Veselības ministrija (turpmāk–Ministrija) ir vadošā valsts pārvaldes iestāde veselības nozarē, kas ietver sabiedrības veselības, veselības aprūpes, farmācijas un narkotiku legālās aprites apakšnozares.

Ministrija izstrādā valsts veselības nozares politiku, kā arī organizē, koordinē un pārrauga veselības politikas īstenošanu.

Ministrijas pamatdarbību regulē Ministru kabineta 2004.gada 13.aprīļa noteikumi Nr.286 “Veselības ministrijas nolikums”, kas nosaka, ka Ministrijas funkcijas ir izstrādāt veselības politiku, organizēt un koordinēt veselības politikas īstenošanu un veikt citas ārējos normatīvos aktos noteiktās funkcijas¹.

Ministrijas *misija* ir uzlabot cilvēku veselību, izglītojot sabiedrību par veselīga dzīvesveida nozīmi veselības saglabāšanā, īstenojot mērķtiecīgus slimību profilakses pasākumus, nodrošinot augstas kvalitātes veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību atbilstoši katra indivīda vajadzībām, kā arī sekmējot medicīnas izglītības un zinātnes attīstību.

Ministrijas *vīzija* ir uz sadarbību un attīstību vērsta valsts pārvaldes iestāde, kurā strādā profesionāli, motivēti un uz klientu orientēti darbinieki, kuri palīdz cilvēkiem izmantot visas iespējas savas veselības saglabāšanai un uzlabošanai.

Ministrijas pamatvērtības un darbības pamatprincipi:

- tiesiskums – vienlīdzīga attieksme salīdzināmās situācijās;
- mērķtiecīgums – visu nozares institūciju un darbinieku uz vienotu mērķi orientēta un koordinēta sadarbība;
- efektivitāte – kvalitatīva un uz rezultātu vērsta profesionālu darbinieku rīcība izvirzīto mērķu sasniegšanai;
- atklātums – maksimāli plaša sabiedrības informēšana, iesaistīšana un līdzdarbība;
- sadarbība – principa “Veselības visu nozaru politikās” īstenošana”;
- pēctecība – pārmaiņu vadība, nodrošinot politikas ilgtspējību.

Galvenie darbības virzieni un mērķi:

Ministrijas darbības stratēģijā 2019.-2021.gadam² (ar Veselības ministrijas 2022.gada 6.marta rīkojumu Nr.43 stratēģija pagarināta līdz 2022.gadam) noteikti divi virsmērķi:

¹ Ministru kabineta 2004.gada 13.aprīļa noteikumi Nr.286 “Veselības ministrijas nolikums”
<https://likumi.lv/ta/id/87141-veselibas-ministrijas-nolikums>

² Veselības ministrijas stratēģija <https://www.vm.gov.lv/lv/veselibas-ministrijas-strategija>

1.virsmērķis: Veselības nozares politikā – stiprināt sabiedrības pārliecību, ka veselība ir vērtība.

2.virsmērķis: Veselības ministrija ir darba devējs Nr.1 valsts pārvaldes sektorā.

Pirmā virsmērķa sasniegšanai ir noteikti šādi darbības virzieni un sasniedzamie mērķi:

1. Darbības virziens “Sabiedrības veselība” un tā mērķi:
 - 1) Samazināt sabiedrībā liekā svara un aptaukošanās pieaugumu un palielināt fiziskās aktivitātes;
 - 2) Samazināt atkarību izplatību;
 - 3) Samazināt nelabvēlīgo vides faktoru un infekcijas slimību ietekmi uz sabiedrības veselību.
2. Darbības virziens “Veselības aprūpe” un tā mērķi:
 - 1) Uzlabot veselības aprūpes kvalitāti un pacientu drošību nozares resursus;
 - 2) Attīstīt veselības aprūpes pakalpojumus prioritārajās veselības jomās;
 - 3) Veicināt integrētās veselības aprūpes attīstību.
3. Darbības virziens “Nozares resursi” un tā mērķi:
 - 1) Veicināt finansējuma pieaugumu veselības nozarei;
 - 2) Uzlabot cilvēkresursu nodrošinājumu veselības aprūpē;
 - 3) Uzlabot veselības nozares infrastruktūru un resursu pārvaldību.

Otrā virsmērķa sasniegšanai ir noteikti šādi darbības virzieni un sasniedzamie mērķi:

1. Darbības virziens “Personālvadība” un tā mērķi:
 - 1) Veidot darbiniekiem saprotamus personālvadības procesus;
 - 2) Pilnveidot darbinieku motivēšanas sistēmu, vienlaikus virzoties uz konkurētspējīgu atalgojumu starp ministrijām;
 - 3) Pilnveidot visu līmeņu vadītāju vadības prasmes.
2. Darbības virziens “Darba vide, organizācija un tehniskais nodrošinājums” un tā mērķi:
 - 1) Veidot drošu, ērtu un veselīgu darba vidi;
 - 2) Izmantot modernas darba organizācijas metodes;
 - 3) Uzlabot Ministrijā sagatavoto dokumentu kvalitāti;
 - 4) Centralizēt un modernizēt Ministrijas lietotos IKT resursus.
3. Darbības virziens “Darba kultūra” un tā mērķi:
 - 1) Ieviest pastāvīgu uzlabojumu kultūru;
 - 2) Uzlabot komunikāciju Ministrijā;
 - 3) Stiprināt komandas kultūru Ministrijā.

Nemot vērā, ka informāciju par novērtēšanas rezultātiem sniedz gada publiskajā pārskatā pēc stratēģijas darbības perioda beigām, Ministrijas 2022.gada publiskajam pārskatam pievienots “Veselības ministrijas darbības stratēģijas 2019.-2022.gadan ieviešanas novērtējums” (Pielikums Nr.4.).

Pārskata gadā galvenie darbības virzieni un prioritātes

1. Covid-19 ietekmes mazināšana un seku novēršana.

2022.gadā Ministrija kā vadošā valsts pārvaldes iestāde veselības nozarē turpināja darbu Covid-19 ietekmes mazināšanā un seku novēršanā.

Latvijā no 2021.gada 11.oktobra līdz 2022.gada 28.februārim saistībā ar Covid-19 izplatības apmēru valstī bija izsludināta ārkārtējā situācija (Ministru kabineta 2021.gada 9.oktobra rīkojums Nr.720 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu”³, kas zaudēja spēku 2022.gada 1.martā.

Visvairāk Covid-19 gadījumu tika reģistrēti pārskata gada sākumā. Sākoties februārim, saslimstība pamazām samazinājās un gada vidū saglabājās salīdzinoši zema. Sākot ar jūniju saslimstība pakāpeniski sāka pieaugt, līdz augusta vidū sasniedza maksimumu. Līdz septembra sākumam tika novērots Covid-19 saslimstības samazinājums. Pēc tam līdz septembra beigām saslimstība pakāpeniski sāka pieaugt un no septembra beigām atkal tika novērots Covid-19 saslimstības samazinājums. Gada nogalē saslimstība ar Covid-19 atkal palielinājās, taču tā nerasniedza gada sākuma saslimstības rādītājus. Saslimstības pieauguma tendenci 2022.gadā noteica daudz infekciozākā SARS-CoV-2 vīrusa omikrona celma izplatība.

Pārskata gada sākumā Covid-19 izplatība saglabājās augsta, ko ietekmēja arī jaunu Covid-19 celmu (Omikrons, Delta) izplatība. Sākoties februārim, saslimstība pamazām samazinājās un gada vidū saglabājās salīdzinoši zema. Tomēr gada nogalē saslimstība ar Covid-19 atkal palielinājās, taču tā nerasniedza gada sākuma saslimstības rādītājus.

Līdz ar to Ministru kabineta 2021.gada 28.septembra noteikumos Nr.662 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai”⁴ tika veikti vairākkārtēji grozījumi, lai normatīvo regulējumu pielāgotu konkrētai epidemioloģiskai situācijai valstī. Šajā periodā, lai samazinātu smagu slimības, hospitalizācijas un nāves risku no Covid-19, tika izstrādāts un vēlāk arī aktualizēts vakcinācijas pret Covid-19 pasākumu plāns 2022.gadam.

³ Ministru kabineta 2021.gada 9.oktobra rīkojums Nr.720 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” <https://likumi.lv/ta/id/326729-par-arkartejas-situacijas-izsludinasanu>

⁴ Ministru kabineta 2021.gada 28.septembra noteikumos Nr.662 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai” <https://likumi.lv/ta/id/326513-epidemiologiskas-drosibas-pasakumi-covid-19-infekcijas-izplatibas-ierobezosana>

Realizētās aktivitātes Covid-19 ierobežošanas jomā Ministrijai ļāva ne tikai turpināt vakcināciju pret Covid-19 un nodrošināt testēšanu plašam personu lokam, bet arī veikt balstvakcināciju personām, kurām vecuma vai veselības stāvokļa dēļ ir ļoti augsts saslimšanas risks. Vienlaikus tika veikti pasākumi Covid-19 ārstēšanai nepieciešamo zāļu un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai, kā arī nepārtrauktai saslimstības monitorēšanai.

2. Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2021.-2027.gadam apstiprināšana.

Sabiedrības veselības pamatnostādnes ir galvenais veselības nozares politikas plānošanas dokuments, kurā iekļautas veselības nozares prioritātes turpmākajos gados. Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2021.-2027.gadam projekts⁵ tika iesniegts izskatīšanai Ministru kabinetā 2021.gada 6.jūlija sēdē.

Pamatnostādnes Ministru kabinetā tika skatītas jau 2021.gada 12.oktorī, taču projekts netika atbalstīts sakarā ar plānotu pārāk lielu papildus nepieciešamo valsts budžeta finansējumu to ieviešanai.

Ministrijai tika uzdots pārskatīt pamatnostādņu projektā iekļautās veselības nozares vajadzības un sasniedzamos rezultātīvos rādītājus ilgtermiņā, ņemot vērā reāli iespējamo veselības nozarei pieejamo valsts budžeta finansējuma apmēru laikposmā no 2021.gada līdz 2027.gadam.

2022.gadā Ministrija atbilstoši dotajam uzdevumam pārskatīja pamatnostādņu projektu un iesniedza to atkārtotai izskatīšanai Ministru kabinetā.

Lai nodrošinātu veselības nozares attīstību un Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027.gadam noteikto mērķu sasniegšanu, t.i., uzlabotu veselības aprūpes pakalpojumu un zāļu pieejamību iedzīvotājiem, stiprinātu veselības aprūpes sistēmu, kā arī nodrošinātu nodarbināto ārstniecības personu īpatsvara pieaugumu valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanā un līdzsvarotā ārstniecības personu paaudžu nomaiņā, Ministru kabinets 2022.gada 26.maijā ar rīkojumu Nr.359 apstiprināja Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2021.-2027.gadam.

Sabiedrības veselības pamatnostādnēs iekļauto pasākumu realizācijai nepieciešams papildu finansējums, un pamatnostādnes paredz, ka 2027.gadā finansējumam veselības aprūpei jāsasniedz 6% no iekšzemes kopprodukta. Veselības aprūpe pēdējos gados ir bijusi nemainīga Latvijas valdības prioritāte, un finansējums veselības aprūpei ir būtiski pieaudzis, 2022.gada beigās sasniedzot 1,578 miljardus eiro (bez Covid-19 pasākumu finansējuma).

⁵ Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2021.-2027.gadam projekts

<https://www.vm.gov.lv/lv/jaunums/publiskai-apsriesanai-sabiedribas-veselibas-pamatnostadnu-2021-2027gadam-projekts>

Informatīvais ziņojums “Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2014.-2022.gadam īstenošanas gala novērtējums”⁶ tika pieņemts Ministru kabineta 2022.gada 12.aprīļa sēdē.

3. Infekcijas slimību un antimikrobiālās rezistences izplatības ierobežošanas pasākumu īstenošana.

No 2021./2022.gada gripas sezonas senioriem un cilvēkiem ar dažādām hroniskām slimībām tika nodrošināta valsts apmaksāta vakcinācija pret gripu, iekļaujot šīs grupas vispārējā Vakcinācijas noteikumu⁷ regulējumā.

Nemot vērā zemo par valsts budžeta līdzekļiem iegādāto vakcīnu izlietojumu, 2021./2022.gada gripas sezonas laikā valsts apmaksātu vakcināciju pret gripu ar 1.februāri varēja saņemt bērni un pieaugušie no 50 gadu vecuma, savukārt no 22.februāra valsts apmaksāta vakcinācija pret gripu bija pieejama ikvienam Latvijas iedzīvotājam.

Pārskata gadā tika veikti vairāki grozījumi Ministru kabineta 2000.gada 26.septembra noteikumos Nr.330 “Vakcinācijas noteikumi” saistībā ar riska grupu vakcinācijas kārtību pret sezonālo gripu, noteikumos iestrādājot jaunu, elastīgu principu attiecībā uz gripas sezonas laikā pretgripas vakcīnu atlikumu izmantošanas nosacījumiem. Līdz ar ko, lai nākamajā gripas sezonā varētu nodrošināt plašākas sabiedrības grupas ar pretgripas vakcīnām, kas iegādātas par valsts budžeta līdzekļiem, ja riska grupu vakcinācijas aktivitāte ir zema, tiek paredzēta iespēja valsts apmaksātu vakcināciju pret sezonālo gripu no 1.novembra veikt bērniem no 24 mēnešu līdz 17 gadu vecumam (ieskaitot) un iedzīvotājiem vecuma grupā virs 50 gadiem; bet no 1.decembra – ikvienam iedzīvotājam, ja viņi šādu vēlmi izsaka.

Līdztekus veiktajiem grozījumiem par pretgripas vakcinācijas nosacījumiem, noteikumi paredzēja iespēju nodrošināt 12 gadus vecu zēnu vakcināciju pret cilvēka papilomas vīrusu (turpmāk–CPV), tādējādi sekmējot dzimumneitrālas CPV vakcinācijas ieviešanu, kas nākotnē arī zēnus pasargās no CPV izraisītajiem vēžu veidiem Latvijā.

Vēlāk Vakcinācijas noteikumos (Ministru kabineta 10.05.2022. noteikumi Nr.283) tika noteikts, ka zēnu vakcinācija pret CPV tiek nodrošināta vēl divās vecuma grupās – 13 un 14 gadu vecumā.

Vienlaikus 2022.gadā tika nodrošināta arī valsts apmaksāta grūtnieču un pusaudžu vakcinācija pret garo klepu, kas ir būtiska zīdaiņu saslimstības un mirstības mazināšanai, tai skaitā pusaudžu vecumā.

⁶ Informatīvais ziņojums “Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2014.-2022.gadam īstenošanas gala novērtējums” https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/b82d1f00-484a-4bc0-be92-198b56e0de28

⁷ Ministru kabineta noteikumi Nr. 330 “Vakcinācijas noteikumi” <https://likumi.lv/ta/id/11215-vakcinacijas-noteikumi>

Pārskata gada rudenī valdība tika informēta par 2022./2023.gada gripas sezonai iepērkamo pretgripas vakcīnas devu apjomu, palielinot pret sezonālo gripu vakcinēto riska grupām piederošo personu aptveri par 20 %, lai pietuvotos Covid-19 pirmspandēmijas laika sezonālās gripas vakcinācijas aptverei riska grupās.

Lai pasargātu cilvēkus no hospitalizācijas, smagas slimības gaitas un nāves, pārskata gadā sabiedrība tika pastiprināti mudināta ne tikai uzsākt, bet arī pabeigt aktuālo vakcināciju pret Covid-19. Savukārt personas ar augstu veselības risku tika aicinātas veikt ne tikai revakcināciju, bet arī otro balstvakcināciju.

Pārskata gadā tika izstrādāti priekšlikumi ne tikai testēšanai un paraugu paņemšanai ģimenes ārstu praksēs, bet arī kontaktpersonu apziņošanai, jaunu vīrusa celmu noteikšanai, paštestu izmantošanai, tai skaitā publiskā sektora prioritārajās jomās. Veikta normatīvā regulējuma precizēšana, papildinot to ar jaunu epidemioloģiskās drošības resursu kategoriju – ātro SARS-CoV-2 vīrusa antigēna noteikšanas paštestiem un to iegādes apjomu.

Šajā laikā ieviestas ar Covid-19 infekciju un karantīnu saistītas izmaiņas darbnespējas lapas izrakstīšanā, piešķirot tiesības izsniegt tās attālināti, ja bērnam konstatēta augšējo elpceļu slimība, par ko iespējams pārliecināties bez pacienta personīgas apskates, vai arī, ja darbnespējas lapa izsniegta uz karantīnas laiku, kas pagarināts līdz 2022.gada 31.decembrim. Par aktuāliem jautājumiem saistībā ar Covid-19 pandēmiju, tostarp darbnespējas lapu izsniegšanas jauno kārtību, tika informēti ģimenes ārsti, darba devēji, pašvaldības.

Pārskata gada pavasarī Eiropā un citās pasaules valstīs strauji izplatījās pērtiķu baku uzliesmojums un Pasaules Veselības organizācija pērtiķu baku uzliesmojumu pasludināja par “starptautisku satraucošu ārkārtas situāciju”.

Latvijā pirmie divi saslimšanas gadījumi ar pērtiķu bakām tika reģistrēti pārskata gada 3.jūnijā. Tādēļ, reaģējot uz iespējamajiem draudiem, steidzami tika veikti grozījumi vairākos normatīvajos aktos, lai sabiedrību aizsargātu no inficēšanās riska ar pērtiķu bakām. Vienlaikus ārstniecības personas un sabiedrība tika informēta par transmisijas ceļiem, profilakses pasākumiem, slimības simptomiem un tās gaitu.

Ministrija sadarbībā ar Zemkopības ministriju izstrādāja un kas tika apstiprināts “Informatīvais ziņojums par AMR plāna “Viena veselība” 2019.-2020.gadam izpildi”⁸, kā arī sagatavots AMR izplatības ierobežošanas plāna projekts 2023.-2027.gadam un izsludināta tā publiskā apspriešana, nodrošinot sabiedrības līdzdalības iespēju.

Pārskata gada 22.februārī valdībā tika apstiprināts informatīvais ziņojums par HIV infekcijas, seksuālās transmisijas infekciju, B un C hepatīta izplatības

⁸ Informatīvais ziņojums “Antimikrobiālās rezistences ierobežošanas un piesardzīgas antibiotiku lietošanas plāna “Viena veselība” 2019. - 2020. gadam izpilde” https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/ba4423d1-7ed2-41f6-8989-0239155719ee

ierobežošanas rīcības plāna 2018.-2020.gadam izpildi⁹, kurā secināts, ka plāna izpildes laikā tika panākti būtiski uzlabojumi HIV, B un C hepatīta pacientu ārstēšanā.

Pārskata gadā tika uzsākta Ministru kabineta “Cilvēka imūndeficīta vīrusa infekcijas (HIV) un AIDS izplatības ierobežošanas noteikumi”¹⁰ izstrāde, kas paredzēja Ministru kabineta 2003.gada 4. novembra noteikumu Nr.628 “Cilvēka imūndeficīta vīrusa infekcijas (HIV) un AIDS izplatības ierobežošanas un ar HIV inficētu personu un AIDS slimnieku ārstēšanas organizatoriskā kārtība” aizvietošanu, jo pēdējo 20 gadu laikā ir ieviestas daudz būtiskas izmaiņas HIV izplatības ierobežošanā, kā arī HIV vai AIDS diagnostikā un ārstēšanā, šo noteikumu normas bija novecojušas radās nepieciešamība izstrādāt jaunus noteikumus, kas atbilstu esošajai situācijai un labākajai zinātniski pamatotai praksei HIV izplatības ierobežošanā, diagnostikā un ārstēšanā.

4. Pasākumu īstenošana atkarību izraisošo vielu un procesu atkarību mazināšanas jomā

Viens no pasaulē galvenajiem riska faktoriem ir atkarību izraisošu vielu lietošana, kas ne tikai negatīvi ietekmē iedzīvotāju veselību, bet arī apdraud apkārtējo cilvēku veselību un drošību. Statistika liecina, ka atkarību problemātikai Latvijā ir pieaugoša tendence, kas krietni pārsniedz vidējos Eiropas un OECD (Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija) valstu rādītājus.

Pārskata gadā apstiprināts Ministrijas izstrādātais “Profilakses pasākumu un veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošanas plāns alkoholisko dzērienu un narkotisko vielu lietošanas izplatības mazināšanai 2023.-2025.gadam”¹¹.

Plānā iekļauti mērķtiecīgi atkarību izraisošu vielu lietošanas profilakses pasākumi, plānoti uzlabojumi gan ambulatoro, gan stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātē un pieejamībā, kā arī sociālā atbalsta pakalpojumus personām ar atkarību izraisošu vielu lietošanas traucējumiem. Vienlaikus notika darbs pie vairāku likumprojektu izstrādes un virzīšanas.

Tā, piemēram, lai nacionālajos tiesību aktos pārņemtu Eiropas Komisijas Deleģēto direktīvu, kas paredz noteikt ierobežojumus karsējamās tabakas izstrādājumiem, aizliedzot tiem raksturīgo aromātu, lai paredzētu noteikt aprites

⁹ Informatīvais ziņojums “HIV infekcijas, seksuālās transmisijas infekciju, B un C hepatīta izplatības ierobežošanas rīcības plāna 2018.-2020. gadam izpilde” https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/1718182f-0da1-4e96-a94a-c74ab2ceefa0

¹⁰ Ministru kabineta noteikumi Nr. 99 “Cilvēka imūndeficīta vīrusa infekcijas (HIV) un AIDS izplatības ierobežošanas noteikumi” <https://likumi.lv/ta/id/340156-cilveka-imundeficita-virusa-infekcijas-hiv-un-aids-izplatibas-ierobezosanas-noteikumi>

¹¹ Profilakses pasākumu un veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošanas plāns alkoholisko dzērienu un narkotisko vielu lietošanas izplatības mazināšanas jomā 2023.-2025.gadam https://tapportals.mk.gov.lv/public_participation/d1636fa1-888f-4db9-a157-6d19f6b84289

prasības tabakas aizstājējproduktiem un tabakas karsēšanas ierīcēm, lai pakļautu kontrolei jaunas narkotiskās un psihotropās vielas, atsevišķām vielām pārskatot kontroles statusu, kā arī noteiktu to apmērus nelegālajā aprītē utml.

5. Vienota valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojuma apjoma un visaptverošas valsts obligātās veselības apdrošināšanas ieviešana.

Veselības aprūpes finansēšanas likums¹², kas pieņemts Latvijas Republikas Saeimā 2017.gadā, paredzēja atšķirīgu pieejamo valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu apjomu atkarībā no tā, vai persona skaitās sociāli apdrošināta vai nē. Kopš likuma pieņemšanas 2017.gadā šis divu veselības aprūpes pakalpojumu grozu princips nav ticis ieviests. Likuma pārejas noteikumu 13.punkts, kas likumā tika iekļauts ar 2019.gada 13.jūnija likumu “Grozījumi Veselības aprūpes finansēšanas likumā”¹³ paredz atteikšanos no divu grozu principa veselības aprūpē un ieviest vienotu valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu apjoma un visaptverošu valsts obligātās veselības apdrošināšanu, lai visiem iedzīvotājiem nodrošinātu vienlīdzīgas tiesības saņemt veselības aprūpes pakalpojumus. Lai to nodrošinātu, nepieciešams izstrādāt vienota valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu apjoma un visaptverošu valsts obligātās veselības apdrošināšanu tiesisko regulējumu.

2021.gadā starp nozarēm netika panākta konceptuāla vienošanās par visaptverošas valsts obligātās veselības apdrošināšanas principu un tā ieviešanas kārtību, jo katrai nozarei ir būtiski un vērā ņemami iebildumi.

2022.gadā Ministrija turpināja šī jautājuma virzību un 2022.gada decembrī Latvijas Republikas Saeima pieņēma grozījumus Veselības aprūpes finansēšanas likumā, kas paredz, ka personai līdz 2024.gada 30.jūnijam ir tiesības saņemt veselības aprūpes pakalpojumus valsts obligātās veselības apdrošināšanas ietvaros neatkarīgi no veiktajām valsts sociālās apdrošināšanas iemaksām.

6. Veselības veicināšanas pasākumu īstenošana.

Veselīgs dzīvesveids ir viens no veselības saglabāšanas un veicināšanas priekšnoteikumiem. Lai arī pēdējo gadu laikā iedzīvotāju atsevišķi veselību ietekmējošie paradumi uzlabojas, tomēr kopumā sabiedrība ir mazkustīga un lieto neveselīgu uzturu, kas rezultējas augstā liekā svara un aptaukošanās izplatībā, pārsniedzot ES vidējos rādītājus. Latvijā liekais svars ir katrai ceturtajai sievietei un katram sestajam vīrietim.

Lai veicinātu veselīgus uztura paradumus un pārskatītu pārtikas produktu daudzumu nedēļas ēdienkartē atbilstoši aktuālākajiem veselīga uztura

¹² Veselības aprūpes finansēšanas likums <https://likumi.lv/ta/id/296188-veselibas-aprupes-finansesanas-likums>

¹³ Grozījumi Veselības aprūpes finansēšanas likumā <https://www.vestnesis.lv/op/2019/123.14>

ieteikumiem pirmsskolās un skolās, Ministrija izstrādāja grozījumus uztura normās izglītojamiem, ārstniecības iestāžu pacientiem, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas klientiem.

Savukārt, lai uzlabotu iedzīvotāju uztura paradumus, veicinot tādu pārtikas produktu pieejamību, kuriem ir samazināts piesātināto taukskābju, cukura un sāls daudzums, tika parakstīts Ministrijas, Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras sadarbības memorands¹⁴ par pārtikas produktu sastāva uzlabošanu.

Tāpat aktualizēti veselīga uztura ieteikumi senioriem, izstrādāti jauni ieteikumi sievietēm zīdīšanas periodā un informatīvs materiāls Latvijas iedzīvotājiem par ēdiena pagatavošanu mājās¹⁵.

Pieaugot viedierīču un citu moderno tehnoloģiju nozīmei ikdienas dzīvē, pieaug arī to personu, īpaši bērnu un jauniešu, skaits, kas pārmērīgi aizraujas ar šo tehnoloģiju lietošanu ikdienā. Turklāt Latvijas sabiedrībā vienlīdz izplatīta ir arī azartspēļu atkarība. Līdz ar ko, lai panāktu sabiedrības dzīvesveida paradumu izmaiņu, mērķtiecīgi jāizkopj sabiedrības veselībpratība, t.sk. digitālā veselībpratība.

Tāpat nozīmīga veselības komponente ir psihiskā veselība, ko būtiski ietekmē bērnībā gūtā negatīvā pieredze - vardarbība ģimenē, kā arī turpmākā dzīvē gūtā pieredze, kas ietekmē psihoemocionālo stāvokli. Lai uzlabotu situāciju, nepieciešams īstenot visaptverošus psihiskās un emocionālās veselības veicināšanas un profilakses pasākumus.

7. Latvijas Atveseļošanas un noturības mehānisma plāna pasākumu īstenošana ārstniecības iestāžu infrastruktūras un veselības aprūpes nozares reformu atbalsta nodrošināšanai.

Ieviesto pasākumu galvenās prioritātes bija ārstniecības iestāžu infrastruktūras nodrošināšana, Genoma references izveide, Vēža centra izveide, integrētas un epidemioloģiski drošas veselības aprūpes attīstība, sabiedrības veselības pētījumi politikas plānošanas pilnveidei, pakalpojumu sniegšanas modeļu attīstība un SAVA izvērtējums, cilvēkresursu stratēģija, kartējums, simulāciju pieejas attīstība.

8. Veselības nozares digitalizācija.

¹⁴ Veselības ministrijas, Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras sadarbības memorands <https://www.vm.gov.lv/lv/sadarbibas-memorandi#veselibas-ministrijas-latvijas-partikas-uznemumu-federacijas-latvijas-tirdzniecibas-un-rupniecibas-kameras-sadarbibas-memorands-par-partikas-produktu-sastava-uzlabosanu>

¹⁵ <https://www.vm.gov.lv/lv/veseligs-uzturs>

Digitālā veselība ir viens no instrumentiem mūsdienīgas un kvalitatīvas veselības aprūpes nodrošināšanai. Atbilstoši izmantota digitālā veselība palīdz novērst hospitalizācijas un slimību komplikācijas vai samazināt to iestāšanās risku, samazināt izmeklējumu dublēšanu, nodrošināt labāku veselības aprūpes koordināciju cilvēkiem ar hroniskām slimībām, veicināt datus balstītu lēmumu pieņemšanu veselības aprūpē un veselības politikā, kā arī citās jomās, kurās tiek izmantoti veselības nozarē radītie dati. Digitālā veselība ir arī neatņemams instruments efektīvai informācijas apmaiņai un pakalpojumu koordinēšanai epidemioloģiskās drošības jomā, kā arī krīzes un katastrofu situācijās.

Pārskata gadā šīs prioritātes ietvaros Ministrija izstrādāja Digitālās veselības stratēģijas projektu¹⁶, ar mērķi nodrošināt visu digitālajā veselībā iesaistīto pušu vienotu izpratni un redzējumu par digitālās veselības valsts prioritātēm un plānotajām investīcijām šajā jomā. Pieņemšanai Ministru kabinetā stratēģiju plānots virzīt 2023.gadā.

Ministrija sadarbībā ar veselības aprūpes nozares profesionālajām asociācijām, ārstniecības iestādēm un pacientu organizācijām, kā arī informācijas tehnoloģiju jomu pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām 2022.gada 7.jūlijā parakstīja Digitālās veselības sadarbības memorandu¹⁷, kas paredz tā parakstītājiem sadarboties un iesaistīties uz pacientiem un lietotājiem orientētas, atvērtas digitālās veselības ekosistēmas izveidē, attīstot jomas organizatorisko pārvaldību, finansējuma pieejamību un investīciju regulējumu, tehnoloģisko infrastruktūru un pakalpojumus, kā arī attīstīt digitālās prasmes.

Lai nodrošinātu mērķtiecīgu Digitālās veselības sadarbības memorandā iekļauto mērķu un uzdevumu īstenošanu, 2022.gada decembrī izveidota Digitālās veselības padome¹⁸.

9. Pasākumu īstenošana paliatīvās aprūpes nodrošināšanai.

Ieviesto pasākumu galvenās prioritātes bija mobilās paliatīvās aprūpes pilotprojekta īstenošana, paliatīvās aprūpes ziņojumā iekļauto pasākumu izpilde, nodrošinot veselības aprūpi mājās, hospisa darba grupas izveidi. Tāpat izvērtētas iespējas no valsts budžeta līdzekļiem kompensēt perorāli lietojamo speciālo pārtiku pacientiem, kuriem šādas pārtikas lietošana ir nepieciešama un medicīniski pamatota.

¹⁶ Informatīvais ziņojums digitālās veselības stratēģijai līdz 2029.gadam

<https://www.vm.gov.lv/lv/jaunums/publiskai-apspriesanai-nodots-informativais-zinojums-digitalas-veselibas-strategijai-lidz-2029gadam>

¹⁷ Sadarbības memorands Par digitālo transformāciju, Digitālās Veselības ekosistēmu, un inovāciju veicināšanu veselības nozarē pieejams <https://www.vm.gov.lv/lv/jaunums/vienojas-par-jaunu-pieeju-veselibas-nozares-digitalizacija>

¹⁸ Digitālās veselības padome <https://www.vm.gov.lv/lv/digitalas-veselibas-padome>

10. Pasākumu īstenošana veselības aprūpes kvalitātes un efektivitātes nodrošināšanai.

Lai uzlabotu veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību, pārskata gadā Ministrija īstenoja pasākumus, kas nodrošina atbalstu izmaiņām veselības aprūpes sniegtajos pakalpojumos, uzlabojot to efektivitāti noteiktās pakalpojumu jomās visos aprūpes līmeņos (t.sk. primārajā, sekundārajā ambulatorajā un stacionārajā) un uzlabojot pakalpojumu efektivitāti un pieejamību iedzīvotājiem.

11. Sagatavots vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments “Psihiskās veselības aprūpes organizēšanas uzlabošanas plāns 2023.-2025.gadam”¹⁹.

Psihiskās veselības aprūpes organizēšanas uzlabošanas plāns paredz gan jaunus pierādījumus balstītus virzienus un pakalpojumus, gan pēdējos gados iesākto pārmaiņu turpināšanu psihiskās veselības aprūpē bērniem un pieaugušajiem.

12. Pasākumu īstenošana medikamentu pieejamības nodrošināšanai.

Medikamentu pieejamība būtiski nepieciešama iedzīvotāju veselības uzlabošanai. Racionāla zāļu lietošana būtiski uzlabo tādas sabiedrības veselības rādītājus, kā priekšlaicīgas mirstības samazināšanu, dzīvildzes pagarināšanu, dzīves kvalitātes uzlabošanu un invaliditātes mazināšanu.

Pārskata gadā Ministrija veica kompensējamo zāļu saraksta veidošanas principu analīzi un izvērtēja izmaiņu nepieciešamība budžeta deficīta riska minimizēšanai. Tāpat 2022.gadā veikti dažādi pasākumi, lai uzlabotu zāļu pieejamību, tostarp, kompensējamo medikamentu sarakstā ir iekļauti medikamenti arī reto slimību ārstēšanai.

Pārskata gada septembrī iesniegts izskatīšanai Ministru kabinetā Konceptuālais ziņojums par zāļu finansiālo pieejamību²⁰. Ziņojumā paredzēti pasākumi zāļu finansiālās pieejamības uzlabošanai un zāļu un uztura bagātinātāju racionālas lietošanas veicināšanai, samazinot medikamentu cenas, samazinot PVN likmi medikamentiem no 12% uz 5%, nosakot, ka zāļu cenas un uzcenojumi medikamentiem Latvijā nav lielāki par uzcenojumiem Lietuvā vai Igaunijā. Lai uzlabotu kompensējamo zāļu pieejamību pacientiem, nodokļu politikas pamatnostādņu izstrādes procesā 2023.gadā plānots vērtēt iespēju pārskatīt PVN likmi zālēm, recepšu zālēm PVN likmi samazinot ne mazāk kā par 5%.

¹⁹ Psihiskās veselības aprūpes organizēšanas uzlabošanas plāns 2023.-2025.gadam
<http://polsis.mk.gov.lv/documents/7564>

²⁰ Konceptuālais ziņojums par zāļu finansiālo pieejamību https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/138a53c9-bdfd-447e-93fc-de4a3063a337

13. Infekcijas slimību un antimikrobiālās rezistences izplatības ierobežošanas pasākumu īstenošana.

Ieviesto pasākumu galvenās prioritātes bija Rīcības plāna 2022.-2027.gadam HIV infekcijas, STI, B un C hepatīta izplatības ierobežošanai izstrāde²¹.

Tāpat izstrādāt cilvēku veselības, dzīvnieku veselības un vides sektora vienoto attīstības plānošanas dokumentu 2022.-2027.gadam antimikrobiālās rezistences izplatības ierobežošanai. Aktualizēt Antimikrobiālās rezistences ierobežošanas komisijas²² darbību.

14. Pasākumu īstenošana cilvēkresursu nodrošinājuma uzlabošanai veselības aprūpes nozarē.

Ieviesto pasākumu galvenās prioritātes bija Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāta (DG REFORM) projekta koordinēšana par veselības darbaspēka stratēģiju Latvijā. Veselības nozares budžeta ietvaros lielāku rezidentūras vietu skaita nodrošināšana pamatspecialitātēs, veicinot rezidentu piesaisti reģionos ārpus Rīgas. Jauna ārstniecības personu darba samaksas konceptuālā modeļa apstiprināšana un salāgošana ar Covid-19 atlabšanas stratēģiju.

15. Pasākumu īstenošana atkarību izraisošo vielu un procesu mazināšanas jomā.

Pasākumu īstenošanai atkarību izraisošo vielu un procesu mazināšanas jomā izstrādāts un pārskata gada 25.oktobrī Ministru kabinetā apstiprināts Profilakses pasākumu un veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošanas plāns alkoholisko dzērienu un narkotisko vielu lietošanas izplatības mazināšanas jomā 2023.-2025.gadam²³.

Novērtējums par politikas īstenošanas izvirzītajiem mērķiem

²¹ HIV infekcijas, seksuālās transmisijas infekciju, B un C hepatīta izplatības ierobežošanas rīcības plāns 2018.-2020.gadam <https://likumi.lv/ta/id/294753-par-hiv-infekcijas-seksualas-transmisijas-infekciju-b-un-c-hepatita-izplatibas-ierobezosanas-ricibas-planu-2018-2020-gadam>

²² Antimikrobiālās rezistences ierobežošanas komisija <https://www.vm.gov.lv/lv/antimikrobialas-rezistences-ierobezosanas-komisija>

²³ Profilakses pasākumu un veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošanas plāns alkoholisko dzērienu un narkotisko vielu lietošanas izplatības mazināšanas jomā 2023.-2025.gadam <http://polsis.mk.gov.lv/documents/7525>

Paveiktais veselības aprūpes joma

Pārskata gadā ar Covid-19 pandēmijas izplatības un seku mazināšanu saistītiem pasākumiem sagatavots informatīvs ziņojums “Par izdevumu pārstrukturizēšanu ilglaicīgas negatīvas ietekmes mazināšanai uz pusaudžu psihisko veselību, ko veicinājusi Covid-19 pandēmija”²⁴, kas paredzēja līdzekļu pārstrukturizēšanu, lai nodrošinātu pieejamību (rindas uz Garastāvokļu traucējumu programmu uz to brīdi sasniedza 5 mēnešus) psihiskās veselības aprūpes pakalpojumiem jauniešiem ar psihiskās veselības un uzvedības traucējumiem.

Sagatavots informatīvais ziņojums “Par līdzekļu piešķiršanu ģimenes ārstu praksēm un ārstniecības iestādēm par papildu resursu piesaisti vakcinācijas pret Covid-19 nodrošināšanai 2022.gadā”²⁵, kas paredzēja ārstniecības iestāžu un ģimenes ārstu prakšu kapacitātes stiprināšanu 2022.gada I pusgadā, kā arī primārās un balstvakcinācijas nodrošināšanai pacientiem virs 60 gadiem.

Sagatavots informatīvais ziņojums “Par administratīvā sloga mazināšanas pasākumiem ģimenes ārstu praksēs”²⁶, lai atslogoto ģimenes ārstu prakses Covid-19 pandēmijas laikā no birokrātiskā sloga un stiprinātu ģimenes ārstu prakšu kapacitāti.

Sagatavots informatīvais ziņojums “Par primārās veselības aprūpes stiprināšanu”²⁷, kas paredz ģimenes ārstu prakšu stiprināšanas pasākumus, kas nepieciešami primārās veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības un kvalitātes uzlabošanai, tostarp arī veiksmīgas Covid-19 pandēmijas gatavības nodrošināšanai, kā arī vienota primārā veselības aprūpes standarta izveidei.

Veikti grozījumi Ministru kabineta 2001.gada 3.aprīļa noteikumos Nr.152 “Darbnespējas lapu izsniegšanas un anulēšanas kārtība”²⁸, lai noteiktu skaidrāku algoritmu gadījumā, ja darbnespējas lapa attālināti jeb bez klātienes apskates tiek izrakstīta par pirmajām trim saslimšanas dienām augšējo elpceļu saslimšanu gadījumā. Vienlaikus paredzot šādu normu saglabāt arī kā patstāvīgu (pirms tam norma noteikta terminēti līdz 2022.gada 31.decembrim).

Tāpat veikti grozījumi, paredzot arī Veselības inspekcijai tiesības noteiktos gadījumos anulēt darbnespējas lapas. Vienlaikus veikti pasākumi e-veselības

²⁴ Par izdevumu pārstrukturizēšanu ilglaicīgas negatīvas ietekmes mazināšanai uz pusaudžu psihisko veselību, ko veicinājusi Covid-19 pandēmija https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/884dc144-0c6e-401a-b88b-729d0f4d7b44

²⁵ Informatīvais ziņojums “Par līdzekļu piešķiršanu ģimenes ārstu praksēm un ārstniecības iestādēm par papildu resursu piesaisti vakcinācijas pret Covid-19 nodrošināšanai 2022.gadā” https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/427c5981-460f-402d-a0dc-61aeda2a0d28

²⁶ Informatīvais ziņojums “Par administratīvā sloga mazināšanas pasākumiem ģimenes ārstu praksēs” https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/0a84e5bb-064a-4a39-802f-72c1393ed6bf

²⁷ informatīvais ziņojums “Par primārās veselības aprūpes stiprināšanu” https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/44ee00ff-5edc-454e-85de-050003aa0213

²⁸ Darbnespējas lapu izsniegšanas un anulēšanas kārtība <https://likumi.lv/ta/id/6675-darbnespejas-lapu-izsniegšanas-un-anulesanas-kartiba>

sistēmā un veikti pasākumi ārstniecības personu informēšanā, lai nodrošinātu izmaiņu ieviešanu A darbnespējas ilguma samazināšanai no 10 dienām uz 9 dienām.

Lai apkopotu 2021./2022.gada sezonas epidemioloģisko situāciju un veiktos pasākumus infekcijas izplatīšanās ierobežošanai un veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai Covid-19 pacientiem, kā arī iezīmētu epidemioloģiskās situācijas attīstības scenārijus 2022./2023.gada rudens/ziemas periodam un sniegtu sabiedrībai informāciju par iespējamajiem rīcības virzieniem atkārtota Covid-19 infekcijas uzliesmojuma gadījumā, ņemot vērā līdz šim novēroto vīrusa izplatīšanās sezonalitāti, sagatavots informatīvais ziņojums “Par veselības aprūpes nozares iziešanu no Covid-19 izraisītās krīzes 2021/2022.gada rudens/ziemas periodā un gatavošanos 2022/2023.gada rudens/ziemas scenārijiem”.

Pārskata periodā, lai apkopotu epidemioloģisko situāciju un veiktos pasākumus infekcijas izplatīšanās ierobežošanai un veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai Covid-19 pacientiem 2022.gadā, kā arī iezīmētu epidemioloģiskās situācijas attīstības prognozi 2023.gadā, izstrādāts informatīvais ziņojums “Par veselības aprūpes pasākumiem Covid-19 izplatības ierobežošanai un seku mazināšanai 2023.gadā”²⁹. Ziņojumā iezīmēti būtiskākie epidemioloģiskās drošības un veselības aprūpes pakalpojumi un tiem nepieciešamais finansējums, lai Covid-19 infekcijas atkārtota uzliesmojuma gadījumā ierobežotu infekcijas izplatīšanos, kā arī, lai mazinātu Covid-19 izraisītās sekas Covid-19 pārslimojušajiem iedzīvotājiem, tādējādi mazinot invaliditātes iestāšanās riskus un veicinot sabiedrības veselības atjaunošanos kopumā.

Atsaucoties Ukrainas Veselības ministrijas lūgumam sniegt atbalstu, lai nodrošinātu nepieciešamo medicīnisko palīdzību Krievijas Federācijas izraisītā bruņotajā konfliktā Ukrainā cietušajiem Ukrainas iedzīvotājiem, sagatavots informatīvais ziņojums “Par medicīnisko ierīču un zāļu ziedošanu Ukrainai”³⁰.

Primārās veselības aprūpe

Primārā veselības aprūpe ir medicīnas stūrakmens, kas pie efektīvas, modernizētas un pietiekošas kapacitātes resursa spēj nodrošināt iedzīvotājam nepieciešamo veselības aprūpi, gan profilaksi, gan vakcināciju, gan hronisko saslimšanu novērošanu un sadarbību ar sekundāro veselību aprūpi.

Lai analizētu primārās veselības aprūpes aktuālo kapacitāti, 2021.gadā Ministrija sadarbībā ar Nacionālo veselības dienestu, Veselības inspekciju un

²⁹ Par veselības aprūpes pasākumiem Covid-19 izplatības ierobežošanai un seku mazināšanai 2023.gadā

https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/c42b163d-db06-4176-8c8a-0b1bf201512f

³⁰ informatīvais ziņojums “Par medicīnisko ierīču un zāļu ziedošanu Ukrainai”

https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/8cb195b2-47f9-4a1a-992d-5d1da163e627

Slimības profilakses un kontroles centru veica analīzi, kur tika identificētas vairākas būtiskas, tostarp zināmas problēmas, kas saistītas ar primārās veselības aprūpes finansēšanu, infrastruktūru un cilvēkresursiem.

Pārskata gada sākumā Ministrija uzaicināja neatkarīgus ekspertus veidot gan pacientu, gan ģimenes ārstu diskusiju domnīcas, lai noteiktu galvenos būtiskos faktorus, kas ir šķēršļi pilnvērtīgas primārās veselības aprūpes nodrošināšanai, ko ir ļoti būtiski labot, veidojot primārās veselības aprūpes standartu. 2022.gadā veikts darbs pie informatīvā ziņojuma izstrādes par primārās veselības aprūpes stiprināšanu, kas apkopo pētījumu un diskusiju domnīcu rekomendācijas, un sniedz ieteikumus turpmākajai rīcībai.

Veselības aprūpe onkoloģijā

Ļaundabīgie audzēji ir otrs biežākais nāves cēlonis Latvijas iedzīvotāju vidū. Ik gadu apmēram 11 tūkst. Latvijas iedzīvotāju diagnosticēts ļaundabīgs audzējs. Apmēram 6 tūkst. pacientu ik gadu nomirst ļaundabīgo audzēju dēļ. Onkoloģisko slimību riska faktoru mazināšana, agrīna diagnostiska, savlaicīga un efektīva ārstēšana un atbilstoša dinamiskā novērošana ir pamatprincipi, kas jānodrošina, lai mazinātu slimības negatīvo ietekmi uz indivīda veselību un dzīves kvalitāti, mazinot komplikāciju risku un novēršot priekšlaicīgu nāvi.

Lai uzlabotu un attīstītu veselības aprūpes pakalpojumus onkoloģijas jomā no 2020.gada decembra līdz 2021.gada martam rīkotas onkoloģijas domnīcas³¹ onkoloģijas plāna 2022.-2024.gadam izstrādes procesa nodrošināšanai. Domnīcās savu viedokli par pasākumu uzlabošanu onkoloģijas jomā pārstāvēja ārstniecības personas, Ministrija un tās pakļautībā esošās iestādes, Ministrijas galvenie speciālisti onkoloģijā, pacientu organizācijas, Latvijas Universitātes Klīniskās un profilaktiskās medicīnas institūts, kā arī farmācijas industrijas pārstāvji. Pamatojoties uz veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plānā 2017.–2020.gadam un domnīcās sagatavotajiem ieteikumiem, sagatavots Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plāns 2022.–2024.gadam³², kas 2022.gadā 6.jūlijā apstiprināts Ministru kabinetā.

Psihiskās veselības aprūpe

Latvijas sabiedrībā joprojām valda aizspriedumi pret personām ar psihiskās veselības traucējumiem. Stigma un mūsdienīgu pakalpojumu nepieejamība kavē vēršanos pēc palīdzības, psihiskās veselības traucējumu savlaicīgu atklāšanu, ārstēšanu, kā arī saslimušo cilvēku iekļaušanu sabiedrībā, tai skaitā veselības aprūpes sistēmā. Latvijā ir augsts nediagnosticētu depresiju īpatsvars un augsts

³¹ <https://www.vm.gov.lv/lv/media/6074/download?attachment>

³² Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plāns 2022.–2024.gadam
<http://polsis.mk.gov.lv/documents/7428>

pašnāvību skaits (īpaši vīriešu vidū). Lai arī pašnāvības ir komplicēts fenomens, tam ir saistība arī ar savlaicīgi nediagnosticētiem psihiskiem sarežģījumiem.

Lai veicinātu psihiskās veselības pakalpojumu atbilstību un pieejamību dažādām mērķa grupām un ilgtermiņā attīstītu starpnozaru pieejā balstītus psihiskās veselības aprūpes un atbalsta pakalpojumus, 2022.gadā veikts darbs pie veselības aprūpes pakalpojumu psihiskās veselības jomā uzlabošanas plāna 2023.-2025.gadam izstrādes. Psihiskās veselības aprūpes organizēšanas uzlabošanas plāns 2023.-2025. gadam³³ 2022.gada 13.decembrī apstiprināts Ministru kabinetā.

Veselības aprūpe reto slimību jomā

Retās slimības ir slimības, kuras, salīdzinot ar vispārējo populāciju, skar nelielu cilvēku skaitu, un to specifiku nosaka šo slimību retā izplatība. Lai gan katrai retajai slimībai ir maza izplatība, ar tām kopumā slimo no 27 līdz 36 milj. Eiropas Savienības iedzīvotāju. Vairākums reto slimību pacientu slimo ar retām slimībām, kuras skar vienu no simts tūkstošiem cilvēku vai pat mazāk. Šādi slimnieki ir jo īpaši izolēti un neaizsargāti, jo to ārstēšanā nepieciešama specifiski, dārgi un plaši nepieejami medikamentu un ārstniecības metodes.

Lai uzlabotu veselības aprūpes pakalpojumus, to pieejamību un sniegto pakalpojumu klāstu, 2022.gada 25.oktobrī Ministru kabinetā apstiprināts Plāns reto slimību jomā 2023.-2025.gadam³⁴. Vienlaikus 2022.gada 24.maijā Ministru kabinets apstiprināja informatīvo ziņojumu par plāna reto slimību jomā 2017.-2020.gadam izpildi³⁵.

Citi paveiktie pasākumi veselības aprūpes jomā

Lai nodrošinātu pacientiem pieejamāku, savlaicīgāku un kvalitatīvāku veselības aprūpi visos aprūpes līmeņos atbilstoši veselības aprūpes jomai pieejamam finansējumam, kā arī nodrošinātu pakalpojumu sniegšanu saistībā ar epidemioloģisko situāciju, kuru izraisījusi Covid-19 infekcijas izplatīšanās, izstrādāti un apstiprināti grozījumi Ministru kabineta 2018.gada 28.augusta noteikumos Nr.555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”³⁶, ietverot šādus būtiskākos pasākumus:

³³ Psihiskās veselības aprūpes organizēšanas uzlabošanas plāns 2023.-2025.gadam

<http://polsis.mk.gov.lv/documents/7564>

³⁴ Plāns reto slimību jomā 2023.-2025.gadam <http://polsis.mk.gov.lv/documents/7526>

³⁵ Informatīvais ziņojums “Par Plāna reto slimību jomā 2017.-2020. gadam izpildi”

<http://polsis.mk.gov.lv/documents/6041>

³⁶ Ministru kabineta 2018.gada 28.augusta noteikumos Nr.555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība” <https://likumi.lv/ta/id/301399-veselibas-aprupes-pakalpojumu-organizesanas-un-samaksas-kartiba>

- turpināt nodrošināt pasākumus, kas saistīti ar Covid-19 izplatības ierobežošanu un seku novēršanu, t.sk., ieviests maksājums ģimenes ārstu praksēm par papildu darbinieka nodarbināšanu praksē vakcinācijas pret Covid-19 nodrošināšanai; turpināta samaksa par Covid-19 pacientu diagnostiku un ārstēšanu; turpināta izdevumu segšana ārstniecības iestādēm par epidemioloģisko prasību nodrošināšanu, laboratorisko izmeklējumu veikšanu Covid-19 noteikšanai, par vakcināciju pret Covid-19, par Covid-19 pacientu ārstēšanu intensīvās terapijas gultā vai nodaļā, par ģimenes ārstu attālināti sniegtajām konsultācijām, par subakūto medicīnisko rehabilitāciju pacientiem pēc Covid-19 infekcijas pārslimošanas; nodrošināta apmaksāta ģimenes ārsta aizvietošana atvaļinājuma laikā un darbnespējas lapas A gadījumā un turpināt ģimenes ārsta praksei, kas savā praksē veic vakcināciju pret Covid-19; paredzēta iespēja saņemt izdevumu kompensāciju līdz 440 eiro apmērā par praksē nodarbināto personu veselības veicināšanas un rehabilitācijas pasākumiem, kā arī ieviests maksājums par veselības stāvokļa dinamisko novērošanu pacientiem pēc Covid-19 infekcijas pārslimošanas;
- nolūkā mazināt Covid – 19 infekcijas izplatības ilglaicīgo negatīvo ietekmi uz pusaudžu psihisko veselību mākslas terapieti iekļauti to speciālistu lokā, kas sniedz palīdzību bērniem un pusaudžiem garastāvokļa traucējumu kabinetā bērniem, kā arī turpināts nodrošināt konsultatīvo tālruni pusaudžiem psihoemocionālā atbalsta saņemšanai;
- ieviesti pasākumi, kas saistīti ar onkoloģisko saslimšanu diagnostiku, tas ir, veiktas izmaiņas dzemdes kakla vēža skrīninga kārtībā un ģimenes ārstu prakšu motivēšanā iesaistīties zarnu vēža skrīninga vai prostatas vēža skrīninga nodrošināšanā, kā arī ieviests atbrīvojums no pacientu līdzmaksājuma par pēcskrīninga izmeklējumiem;
- stacionārās veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējiem (slimnīcām) nodrošināta energoresursu sadārdzinājuma kompensācija 2022.gadā.

Lai nodrošinātu atbildīgo iestāžu gatavību CBRN (angļu valodā *chemical, biological, radiological, nuclear*) situācijai vai to draudu gadījumā, sagatavots informatīvais ziņojums "Veselības ministrijas priekšlikumi par minimālajiem pasākumiem gatavībai CBRN situācijai vai to draudu gadījumā" (ierobežotas pieejamības).

Agrīna vēža atklāšana ir viens no būtiskākajiem faktoriem veselības atgūšanā. Onkoloģisko slimību riska faktoru mazināšana, agrīna diagnostiska, savlaicīga un efektīva ārstēšana un atbilstoša dinamiskā novērošana ir pamatprincipi, kas jānodrošina, lai mazinātu slimības negatīvo ietekmi uz indivīda veselību un dzīves kvalitāti, mazinot komplikāciju risku un novēršot priekšlaicīgu nāvi.

Pašreizējais veselības aprūpes budžets nav pietiekams un būtiski ierobežo iespējas uzlabot un attīstīt veselības aprūpes pakalpojumus onkoloģijas jomā. Ņemot vērā onkoloģisko slimību izplatību un to ietekmi uz sabiedrības veselību kopumā, onkoloģija ir noteikta kā viena no veselības aprūpes jomas prioritātēm, kurā jāveic sistēmiskas izmaiņas un jānodrošina kvalitatīva menedžmenta izveide. Ņemot vērā minēto, Ministru kabinetā 2022.gada 6.jūlijā apstiprināts vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments „Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plāns 2022.–2024.gadam”, kura virsmērķis ir veicināt cilvēkorientētas un integrētas veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību onkoloģijā, vienlaikus novēršot priekšlaicīgu mirstību no onkoloģiskām slimībām.

Plāna projekta veidošanas ietvaros no 2020.gada decembra līdz 2021.gada martam rīkotas onkoloģijas domnīcas, kurās kopā, ar noteiktu regularitāti, strādāja vairākas iesaistītās puses, tādā veidā pārstāvēd savu redzējumu, vajadzības un ekspertu viedokli. Savu redzējumu, sniedzot priekšlikumus, domnīcās pārstāvēja ārstniecības personas (primārās veselības aprūpes speciālisti, dažādu profilu un jomu onkoloģijas speciālisti, slimnīcu pārstāvji), Ministrijas un tās pakļautībā esošās iestādes, Ministrijas galvenie speciālisti (onkoloģijā – ķīmijterapijā, ginekoloģijā un dzemdniecībā, uroloģijā, ķirurģijā, fizikālajā un rehabilitācijas medicīnā). Tāpat pacientu organizācijas (“Soli priekšā melanomai”, “Dzīvības koks”, Latvijas sieviešu-volontieru biedrība “VITA”, labdarības fonds “Rozā vilciens”, fonds “Movember Latvija”), Latvijas Universitātes klīniskās un profilaktiskās medicīnas institūts, kā arī farmācijas industrijas pārstāvji.

Onkoloģijas domnīcas procesu virzīja neatkarīgi moderatori un visi dalībnieki piedalījās pēc vienlīdzības principa. Darbs norisinājās grupās, kuru sastāvs regulāri tika mainīts, lai nodrošinātu dalībnieku savstarpēju komunikāciju un dažādās perspektīvas, papildinot problēmu definēšanu un risinājumu veidošanu.

Onkoloģijas domnīcas rezultātā viens no galvenajiem secinājumiem, ka bērnu ārstēšana un aprūpe ir tikpat sarežģīta kā pieaugušajiem, taču parasti tā ir ilgāka. Turklāt ļaundabīgā audzēja ārstēšanai ir būtiska ietekme uz bērnu veselību turpmākajā dzīvē.

Nodrošinot Ministru kabineta 2017.gada 31.maija rīkojuma Nr.269 “Par Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plānu 2017.-2020.gadam”³⁷ 6.punkta izpildi, veikts veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plāna 2017.-2020.gadam izvērtējums un atbilstoši sagatavots

³⁷ Ministru kabineta 2017.gada 31.maija rīkojums Nr.269 “Par Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plānu 2017.-2020.gadam” <https://likumi.lv/ta/id/291187-par-veselibas-aprupes-pakalpojumu-onkologijas-joma-uzlabosanas-planu-2017-2020-gadam>

informatīvā ziņojuma projekts “Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plāna 2017.-2020.gadam izpilde”³⁸.

Pārskata gadā izstrādāts Psihiskās veselības aprūpes organizēšanas uzlabošanas plāns 2023.-2025.gadam³⁹. Plāns paredz koncentrēt psihiskās veselības aprūpes organizēšana uz ambulatorās aprūpes un sabiedrībā balstītu pakalpojumu stiprināšanu un attīstību, kā arī vienotu kvalitātes kritēriju ieviešanu valsts sniegtajiem pakalpojumiem, lai iedzīvotāji saņemtu līdzvērtīgu aprūpi, neatkarīgi no to sniegšanas vietas. Plāna pasākumi psihiskās veselības aprūpes jomā ietver:

- jaunas pakalpojumu programmas, piemēram, agrīna intervence bērniem ar autiskā spektra traucējumiem; ēšanas traucējumu programma; agrīnās intervences programma pacientiem ar šizofrēniju; atbalsta grupas pacientiem un piederīgajiem; mobilo psihiatrisko komandu atbalsts noteikta profila pacientiem mājās;
- pakalpojumu pieejamības uzlabojumus reģionos; nemedikamentozās ārstēšanas pieejamība uzlabošanu jeb multiprofesionālo rehabilitāciju;
- vienotu ārstniecības iestāžu pakalpojumu kvalitātes kritēriju izstrādi un vadību, iekļaujot vienotu pacientu apmierinātības ar pakalpojumiem novērtēšanu;
- savstarpējās speciālistu sadarbības veicināšanu, pilnveidojot ģimenes ārstu un psihiatru sadarbību. Tāpat minētais plāns paredz kopā ar Pasaules Veselības organizāciju izstrādāt un ieviest kompleksu pasākumu kopumu pacientiem ar ilgstošiem psihiskās veselības traucējumiem, kam nepieciešama pāreja no bērnu profila ārstniecības iestādes uz pieaugušo ārstniecības iestādi. Šāda pakalpojuma pēctecības nodrošināšana ir nozīmīga pacientiem ar hroniskiem psihiskās veselības un uzvedības traucējumiem, piemēram, akūtām psihozēm vai ēšanas traucējumiem;
- atsevišķu medikamentu pieejamības uzlabošana pacientiem ar šizofrēniju, pacientiem ar depresiju un pacientiem ar demenci.
- 2022.gada 13.maijā Ministrija organizēja Baltijas valstu ministriju simpoziju psihiskās veselības jomā. Pasākumā ietvaros Igaunijas un Lietuvas eksperti psihiskās veselības jomā dalījās pieredzē par psihiskās veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanu un jaunu uz sabiedrību balstītu programmu ieviešanu psihiskās veselības jomā. Pasākumā piedalījās Latvijas Republikas veselības ministrs un Igaunijas Sociālo lietu ministrs.

³⁸ Informatīvais ziņojums „Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plāna 2017.-2020.gadam izpilde” https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/c07b6b7b-1adc-4a6a-924e-eb64bd219aff

³⁹ Psihiskās veselības aprūpes organizēšanas uzlabošanas plāns 2023.-2025.gadam <http://polsis.mk.gov.lv/documents/7564>

Saistībā ar Krievijas Federācijas iebrukumu Ukrainā 2022.gada 24.februārī aktuāls kļuva jautājums par veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu tiem Ukrainas iedzīvotājiem, kuri ieradušies vai uzturas Latvijā. Līdz ar to Ministrija aktīvi iesaistījās Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likuma⁴⁰ un Pasākumu plāna atbalsta sniegšanai Ukrainas civiliedzīvotājiem Latvijas Republikā izstrādē⁴¹.

Rezultātā Ukrainas civiliedzīvotāji (Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā minētajā tvērumā) var saņemt valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus tādā pašā apjomā, kādā tie tiek nodrošināti pārējiem Latvijas Republikas iedzīvotājiem. Turklāt šai iedzīvotāju grupai, saņemot veselības aprūpes pakalpojumus, nav jāveic pacienta līdzmaksājums.

Papildus starptautiskās palīdzības ietvaros organizēta un nodrošināta Ukrainas pacientu medicīniskā transportēšana nepieciešamo veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanai Latvijā. Pasākuma ietvaros veiktas izmaiņas Ministru kabineta 2018.gada 28.augusta noteikumos Nr.555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība”⁴², iekļaujot minēto transportēšanu valsts apmaksāto pakalpojumu klāstā.

Tāpat noteikts pacientu uzņemšanas algoritms – pamatā palīdzība sniegta SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”, bet iesaistītas arī citas ārstniecības iestādes, piemēram, VSIA “Nacionālais rehabilitācijas centrs “Vaivari””, nodrošinot pacienta veselības stāvoklim atbilstošu ārstniecību, t.sk., medicīnisko rehabilitāciju un nepieciešamos tehniskos palīgīdzekļus.

Lai sniegtu atbalstu Ukrainas civiliedzīvotājiem, nosakot tiesības saņemt valsts apmaksātu grūtniecības pārtraukšanas pakalpojumu un ar tā sniegšanu saistītos veselības aprūpes pakalpojumus, vienlaikus nepiemērojot atsevišķus Seksuālās un reproduktīvās veselības likumā noteiktos nosacījumus, Saeimā 2022.gada 21.aprīlī pieņemts likums “Grozījums Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā”⁴³.

Veikti grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 20.janvāra noteikumos Nr.60 “Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām”⁴⁴ (Ministru kabineta 2022.gada 13.septembra noteikumi Nr.570; Ministru kabineta 2022.gada 13.decembra noteikumi Nr.784), lai precizētu obligātās prasības:

⁴⁰ Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likums <https://likumi.lv/ta/id/330546-ukrainas-civiliedzivotaju-atbalsta-likums>

⁴¹ Par Pasākumu plānu par atbalsta sniegšanu Ukrainas civiliedzīvotājiem Latvijas Republikā https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/cba05edb-235c-41db-8164-528f142cace1

⁴² Ministru kabineta 2018.gada 28.augusta noteikumi Nr.555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība” <https://likumi.lv/ta/id/301399-veselibas-aprupes-pakalpojumu-organizesanas-un-samaksas-kartiba>

⁴³ Grozījums Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā <https://likumi.lv/ta/id/331862-grozijums-ukrainas-civiliedzivotaju-atbalsta-likuma>

⁴⁴ Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to struktūrvienībām <https://likumi.lv/ta/id/187621-noteikumi-par-obligatajam-prasibam-arstniecibas-iestadem-un-to-strukturvienibam>

- sociālo pakalpojumu sniedzēju veselības punktam;
- neatliekamās medicīniskās palīdzības brigādēm;
- asins komponentu saņemšanai;
- psihiatrijas nodaļām, nosakot, ka elektrokonvulsīvās terapijas aparāts ir tikai specializētā psihiatrijas slimnīcā, kur ievieto pacientus ar akūtiem psihisko procesu darbības traucējumiem;
- daudzprofilu un specializēto slimnīcu darbības nodrošināšanai, nosakot, ka stacionārās ārstniecības iestādes neatliekamās medicīniskās palīdzības un pacientu uzņemšanas nodaļai jānodrošina radiosakarus kā alternatīvu saziņas kanālu diennakts režīmā saziņai ar Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu.

Pārskata gadā pieņemti grozījumi Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumos Nr.1037 “Noteikumi par cilvēka asiņu un asins komponentu savākšanas, testēšanas, apstrādes, uzglabāšanas un izplatīšanas kvalitātes un drošības standartiem un kompensāciju par izdevumiem zaudētā asins apjoma atjaunošanai”⁴⁵, lai pilnveidotu tiesisko regulējumu un pilnīgāk pārņemtu direktīvu prasības attiecībā uz ārstniecības iestāžu organizēšanu un koordinēšanu apgādei ar kvalitātes prasībām atbilstošiem asins komponentiem un asins pagatavojumiem.

Pieņemti grozījumi Ministru kabineta 2005.gada 27.decembra noteikumos Nr.1037 “Noteikumi par cilvēka asiņu un asins komponentu savākšanas, testēšanas, apstrādes, uzglabāšanas un izplatīšanas kvalitātes un drošības standartiem un kompensāciju par izdevumiem zaudētā asins apjoma atjaunošanai”, lai paredzētu Valsts asinsdonoru centram tiesības, pamatojoties uz Ministru kabineta lēmumu, izņēmuma gadījumā ievest valstī vai izvest no valsts asinis un asins komponentus krīzes situācijā, kad tas ir nepieciešams cilvēku veselības un dzīvības glābšanai.

Pārskata gadā no 10.janvāra līdz 1.decembrim notika 15 Covid-19 infekcijas ierobežošanas darba grupas Farmācijas apakšgrupas attālinātās sanāksmes ar mērķi nodrošināt Covid-19 ārstēšanai paredzēto zāļu pieejamību.

Izveidota Veselības nozares valsts materiālo rezervju apakšgrupa ar mērķi izskatīt steidzamos jautājumus, kas saistīti ar valsts materiālām rezervēm veselības nozarē.

Aktualizēts Covid-19 infekcijas testēšanas algoritms atbilstoši aktuālajai epidemioloģiskajai situācijai.

⁴⁵ Noteikumi par cilvēka asiņu un asins komponentu savākšanas, testēšanas, apstrādes, uzglabāšanas un izplatīšanas kvalitātes un drošības standartiem, ieviešanas un izvešanas nosacījumiem, kā arī kompensāciju par izdevumiem zaudētā asins apjoma atjaunošanai <https://likumi.lv/ta/id/125683-noteikumi-par-cilveka-asinu-un-asins-komponentu-savaksanas-testesanas-apstrades-uzglabšanas-un-izplatisanas-kvalitates>

Pārskata gadā no 5.janvāra līdz 23.decembrim norisinājās astoņas Ārstniecības darba grupas ar mērķi izskatīt jautājumus, kas saistīti ar veselības aprūpes ierobežojošiem pasākumiem un attiecas uz ārstniecību.

Izveidota Onkoloģijas reģistra ekspertu darba grupa, apstiprināts tās personālsastāvs, kā arī veicamie uzdevumi, lai veicinātu Onkoloģijas reģistra sistēmas ieviešanu un nodrošinātu Onkoloģijas reģistra darbību atbilstoši normatīvajiem aktiem.

Pārskata gadā izveidota Krūts rekonstrukcijas programmas ieviešanas un krūts veselības veicināšanas darba grupa, apstiprināts tās personālsastāvs, kā arī veicamie uzdevumi, lai nodrošinātu valsts apmaksātu krūts rekonstrukcijas programmas ieviešanu, uzraudzību un krūts veselības veicināšanu.

Izveidota Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plāna 2022.–2024.gadam izpildes darba grupa, apstiprināts tās personālsastāvs, kā arī veicamie uzdevumi, lai nodrošinātu Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plānā 2022.–2024.gadam iekļauto pasākumu īstenošanu un sekotu līdzi iekļauto uzdevumu izpildes progresam.

Izstrādāti un apstiprināti Ministru kabineta 2022.gada 9.augusta noteikumi Nr.491 “Ārstniecības iestāžu reģistra noteikumi”⁴⁶, lai precizētu par ārstniecības iestādēm norādāmo informāciju un nodrošinātu objektīvas, pārbaudītas informācijas par reģistrētajām ārstniecības iestādēm pieejamību sabiedrībai.

Paveiktais sabiedrības veselības jomā

Pārskata gadā, Ministrija izstrādāja un virzīja pieņemšanai Ministru kabineta 2022.gada 3.maija noteikumus Nr.272 “Noteikumi par kompensāciju par vakcīnas pret Covid-19 infekciju blakusparādību izraisīto smagu vai vidēji smagu kaitējumu pacienta veselībai vai dzīvībai”⁴⁷.

Ar šo normatīvo regulējumu tika noteikta iespēja saņemt kompensāciju, ja vakcīnas pret Covid-19 infekciju izraisīta blakusparādība radījusi smagu vai vidēji smagu kaitējumu pacienta veselībai vai dzīvībai. 2022.gadā Zāļu valsts aģentūra četros gadījumos ir konstatējusi, ka vakcīnas pret Covid-19 infekciju blakusparādības ir radījušas personai smagu kaitējumu vai vidēji smagu kaitējumu un pieņēmusi lēmumus par kompensāciju izmaksu par kopējo summu 299 580,00 eiro apmērā.

Tāpat, lai precizētu tiesisko ietvaru, Ministrija pārskata gadā ir izstrādājusi un virzījusi pieņemšanai Ministru kabineta 2022.gada 5.jūlija noteikumus Nr.404 “Grozījumi Ministru kabineta 2012.gada 31.jūlija noteikumos Nr.537 “Zāļu

⁴⁶ Ārstniecības iestāžu reģistra noteikumi <https://likumi.lv/ta/id/334690-arstniecibas-iestazu-registra-noteikumi>

⁴⁷ Ministru kabineta 2022.gada 3.maija noteikumi Nr.272 “Noteikumi par kompensāciju par vakcīnas pret Covid-19 infekciju blakusparādību izraisīto smagu vai vidēji smagu kaitējumu pacienta veselībai vai dzīvībai” <https://likumi.lv/ta/id/332106-noteikumi-par-kompensaciju-par-vakcinas-pret-covid-19-infekciju-blakusparadibu-izraisito-smagu-vai-videji-smagu-kaitejumu-pacienta-veselibai-vai-dzivibai>

valsts aģentūras nolikums”⁴⁸, kas paredz Zāļu valsts aģentūrai pildīt iepriekš minēto jauno uzdevumu.

Ministrija 2022.gadā izstrādāja jaunus grozījumus Veselības aprūpes finansēšanas likumā, kas paredz atteikties no jebkāda dalīta veselības aprūpes finansēšanas modeļa ieviešanas un noteikt vienotu valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu apjomu Latvijā dzīvojošajiem, papildus balstoties uz deklarētās dzīvesvietas principa. Grozījumi Veselības aprūpes finansēšanas likumā 2022.gada 15.decembrī 1.lasījumā atbalstīti Saeimā. Darbs turpināms, lai izstrādāto likumprojektu pieņemtu.

2022.gadā tika izstrādāti un virzīti pieņemšanai grozījumi Pacientu tiesību likumā⁴⁹ saistībā ar Zāļu valsts aģentūras un Veselības inspekcijas tiesībām lūgt ārstniecības iestādes izsniegt pacienta medicīnisko dokumentāciju un Zāļu valsts aģentūras un Veselības inspekcijas tiesībām piekļūt īpašās kategorijas datiem (ierakstiem par pacientam veikto ārstniecību) vienotajā veselības nozares elektroniskajā informācijas sistēmā (turpmāk – e-veselība). Šādas nepieciešamības pamatojums ir saistīts ar Zāļu valsts aģentūrai deleģēto jauno uzdevumu – izvērtēt nosacījumus kompensācijas par vakcīnas pret Covid-19 infekciju blakusparādību izraisīto smagu vai vidēji smagu kaitējumu pacienta veselībai vai dzīvībai saņemšanai. Savukārt šāda nepieciešamība Veselības inspekcijai piekļūt un apstrādāt īpašās kategorijas datus ir Ārstniecības riska fonda⁵⁰ ietvaros ierosinātajās lietās. Tādējādi tika noteikts leģitīmais mērķis un tiesiskie nolūki īpašās kategorijas datu apstrādei un stiprināta pacientu tiesības viņu datu apstrādē.

Ministrija pārskata gadā ir Ministru kabineta pilnvarotais pārstāvis aptuveni 300 tiesvedības lietās par Ministru kabineta 2021.gada 9.oktobra rīkojuma Nr.720 “Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu” (zaudējis spēku) 5.3.apakšpunkta atzīšanu par prettiesisku.

Ar šo normu valsts un pašvaldības iestādēs strādājošajiem bija uzlikts pienākums uzrādīt vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, lai varētu turpināt pildīt savus pienākumus, pretējā gadījumā tie bija atstādināti no amata pienākumu pildīšanas. Pārsvarā pieteicēji negribēja vakcinēties bez objektīvā pamata, tādēļ nevarēja uzrādīt darba devējam vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu, kā rezultātā bija atstādināti. Pārskata gadā tiesvedības procesi nav noslēgušies, bet aptuveni 112 lietās turpinās.

Pārskata gadā izstrādāti un veikti grozījumi Ministru kabineta 2013.gada 17.septembra noteikumos Nr.890 “Higiēnas prasības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem un izglītības iestādēm, kas īsteno pirmsskolas izglītības

⁴⁸ Ministru kabineta 2012.gada 31.jūlija noteikumi Nr.537 “Zāļu valsts aģentūras nolikums”

<https://likumi.lv/ta/id/250658-zalu-valsts-agenturas-nolikums>

⁴⁹ Pacientu tiesību likums <https://likumi.lv/ta/id/203008-pacientu-tiesibu-likums>

⁵⁰ Ārstniecības riska fonda darbības noteikumi <https://likumi.lv/ta/id/262102-arstniecibas-riska-fonda-darbibas-noteikumi>

programmu”⁵¹, nosakot jaunu pakalpojumu veidu – āra bērnudārzu, ko turpmāk var piedāvāt bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzēji un pirmsskolas izglītības iestādes. Āra bērnudārziem ir ne tikai saistoša lielākā daļa līdzšinējo higiēnas prasību, bet arī noteiktas specifiskas higiēnas un drošības papildprasības.

Pārskata gadā veikti grozījumi Ministru kabineta 2017.gada 28.novembra noteikumos Nr.692 “Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība”⁵², papildinot iekšzemes peldvietu sarakstu ar jaunu peldvietu Rīgā “Ķīpsala”, tādējādi nodrošinot iespēju apmeklēt higiēnas un drošības prasībām atbilstošu peldvietu un veicinot veselīgu un drošu dzīvesveidu.

Izstrādāts jauns noteikumu projekts “Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”⁵³, lai pārņemtu nacionālajos tiesību aktos Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2020/2184 (2020.gada 16.decembris) par dzeramā ūdens kvalitāti prasības. Darbs pie tiesību akta saskaņošanas turpināsies 2023.gadā.

Pārskata gadā 25.oktobrī Ministru kabinetā apstiprināts Ministrijas izstrādātais Profilakses pasākumu un veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošanas plāns alkoholisko dzērienu un narkotisko vielu lietošanas izplatības mazināšanai 2023.-2025.gadam⁵⁴.

Plānā iekļauti mērķtiecīgi atkarību izraisošo vielu lietošanas profilakses pasākumi, plānoti uzlabojumi gan ambulatoro, gan stacionāro veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātē un pieejamībā, kā arī uzlabojumi sociālā atbalsta pakalpojumos personām ar atkarību izraisošo vielu lietošanas traucējumiem.

Turpināts darbs pie divu likumprojektu izstrādes un virzības apstiprināšanai Ministru kabinetā – grozījumi “Alkoholisko dzērienu aprites likumā”⁵⁵ un grozījumi “Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā”⁵⁶.

Uzsākts darbs pie grozījumiem “Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā”⁵⁷, lai nacionālajos tiesību aktos pārņemtu Eiropas Komisijas Deleģēto direktīvu. Tas

⁵¹ Higiēnas prasības bērnu uzraudzības pakalpojuma sniedzējiem un izglītības iestādēm, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu <https://likumi.lv/ta/id/260057-higienas-prasibas-bernu-uzraudzibas-pakalpojuma-sniedzjiem-un-izglitibas-iestadem-kas-isteno-pirmsskolas-izglitibas-programmu>

⁵² Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība <https://likumi.lv/ta/id/295404-peldvietas-izveidosanas-uzturesanas-un-udens-kvalitates-parvaldibas-kartiba>

⁵³ Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība <https://likumi.lv/ta/id/295109-dzerama-udens-obligatas-nekaitiguma-un-kvalitates-prasibas-monitoringa-un-kontroles-kartiba>

⁵⁴ Profilakses pasākumu un veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošanas plāns alkoholisko dzērienu un narkotisko vielu lietošanas izplatības mazināšanas jomā 2023.-2025.gadam <http://polsis.mk.gov.lv/documents/7525>

⁵⁵ Alkoholisko dzērienu aprites likums <https://likumi.lv/ta/id/88009-alkoholisko-dzerienu-aprites-likums>

⁵⁶ Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums <https://likumi.lv/ta/id/214039-elektronisko-plassazinas-lidzeklu-likums>

⁵⁷ Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likums <https://likumi.lv/ta/id/282077-tabakas-izstradajumu-augu-smekšanas-produktu-elektronisko-smekšanas-iericu-un-to-skidrumu-aprites-likums>

paredz noteikt ierobežojumus karsējamās tabakas izstrādājumiem, aizliedzot tiem raksturīgo aromātu, nosakot līdzīgas prasības, kā šobrīd visā ES ir noteikts cigaretēm un tinamajai tabakai. Likumprojekts 2022.gada 22.decembrī tika nodots pirmreizējai saskaņošanai Tiesību aktu publiskajā portālā.

Pārskata gadā turpinājās arī Ministrijas iesaiste 13.Saeimas deputātu virzītā likumprojekta “Grozījumi “Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā” apspriešanā Saeimas Sociālā un darba lietu komisijā. Likumprojekts paredz noteikt aprites prasības tabakas aizstājējproduktiem un tabakas karsēšanas ierīcēm. Vienlaikus Ministrija iesniedza priekšlikumus likumprojektā paredzot aizliegt laist tirgū Latvijā elektronisko smēķēšanas ierīču šķidrumus un tabakas aizstājējproduktus, kas satur aromatizētājus. Vienlaikus Ministrija rosināja noteikt stingrākas prasības tabakas aizstājējproduktu sastāvam nosakot tiem nikotīna koncentrāciju, kas nevar pārsniegt 4 mg uz g. Minētais likumprojekts tika pieņemts 13.Saeimas sasaukumā otrajā lasījumā 2022.gada 13.oktobrī. Savukārt 14.Saeima, kas minēto likumprojektu pārņēma, apstiprināja to 2022.gada 15.decembrī pirmajā lasījumā.

Pārskata gadā 2.jūnijā Saeima apstiprināja grozījumus likumā “Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību”, kas paredz pakļaut kontrolei jaunas narkotiskās un psihotropās vielas, atsevišķām vielām pārskatīt kontroles statusu, kā arī noteikt apmērus nelegālajā apritē.

2022.gada 3.maijā apstiprināts Ministru kabinetā un 26.maijā Saeimā apstiprināts Ministrijas izstrādāts likumprojekts “Grozījumi likumā “Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību””, kas paredz pakļaut kontrolei jaunas narkotiskās un psihotropās vielas, atsevišķām vielām noteikt jaunu kontroles statusu.

Sadarbībā ar Veselības inspekciju un tās izveidotu eksperta grupu pārskata gadā izstrādātas un Ministrijas, Veselības inspekcijas un Slimību profilakses un kontroles centra mājaslapās publicētas Rekomendācijas drošai un veselībai nekaitīgai moderno tehnoloģiju lietošanai bērniem, iekļaujot ieteikumus bērna vecumam atbilstošam, pie elektroniskās ierīces ekrāna pavadītajam laikam dienā, kā arī ieteikumus vecākiem, pedagogiem un izglītības iestādēm.

Savukārt, lai pārskatītu pārtikas produktu daudzumu nedēļas ēdienkartē atbilstoši aktuālākajiem veselīga uztura ieteikumiem pirmsskolās un skolās, veiktu grozījumus atsevišķos punktos, lai vienkāršotu prasības un padarītu tās vieglāk izpildāmas, Ministrija izstrādāja un 2022.gada 29.septembrī valdībā tika apstiprināti grozījumi Ministru kabineta 2012.gada 13.marta noteikumos Nr.172 “Noteikumi par uztura normām izglītības iestāžu izglītojamiem, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju klientiem un ārstniecības iestāžu pacientiem”⁵⁸.

⁵⁸ Noteikumi par uztura normām izglītības iestāžu izglītojamiem, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju klientiem un ārstniecības iestāžu pacientiem <https://likumi.lv/ta/id/245300-noteikumi-par-uztura-normam-izglitiba-iestazu-izglitojamiem-socialas-aprupes-un-socialas-rehabilitacijas-instituciju>

Paveiktais farmācijas jomā

Pārskata periodā turpināts darbs pie svarīgāko farmācijas jomu regulējošo normatīvo aktu pārskatīšanas sadarbībā ar nozares ekspertiem, tādējādi kompleksi un sistēmiski risinot jautājumus, lai uzlabotu zāļu pieejamību.

Pārskata periodā izstrādāti un pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.272 “Noteikumi par kompensāciju par vakcīnas pret Covid-19 infekciju blakusparādību izraisīto smagu vai vidēji smagu kaitējumu pacienta veselībai vai dzīvībai”⁵⁹, kas nodrošina iespēju saņemt kompensāciju, ja vakcīnas pret Covid-19 infekciju izraisīta blakusparādība radījusi smagu vai vidēji smagu kaitējumu pacienta veselībai vai dzīvībai.

Pārskata periodā uzsāka darboties sistēma, kurā reto slimību ārstēšanai paredzētie līdzekļi tiek iekļauti zāļu kompensācijas sistēmā atsevišķā sarakstā reto slimību pacientiem, kas uzlabo zāļu pieejamību, jo ļauj operatīvāk iekļaut sarakstā gan jaunas reto slimību ārstēšanai paredzētās zāles, gan paplašināt pacientu loku jau iepriekš sarakstā iekļautām zālēm, tas ļauj arī pārrunu ceļā ar ražotāju panākt pēc iespējas zemāku cenu, un uzlabo arī plānošanu un padara elastīgāku finanšu plūsmu, vienlaikus sekmējot racionālu un elastīgu valsts budžeta līdzekļu izlietojumu.

Pārskata periodā sagatavota koncepcija par zāļu finansiālo pieejamību sadarbībā ar Finanšu ministriju nodrošinot Latvijas Republikas Saeimas 2020.gada 16.janvāra paziņojuma “Par 10 522 Latvijas pilsoņu kolektīvā iesnieguma “Par zāļu un medikamentu PVN samazināšanu līdz 5 %” turpmāko virzību” Ministru kabinetam dotā uzdevuma izpildi.

Pārskata periodā izstrādāti un pieņemti grozījumi Ministru kabineta 2007.gada 26.jūnija noteikumos Nr.436 “Zāļu ieviešanas un izvešanas kārtība”⁶⁰, lai padarītu skaidrākas zāļu paraugu ieviešanas prasības un pastiprinātu zāļu aprites uzraudzību muitas noliktavās un pagaidu uzglabāšanas vietās.

Īstenotās budžeta programmas

Veselības nozares 2022.gada budžeta izdevumi tika sadalīti šādās pamatbudžeta programmās:

Valsts budžeta programmas	Budžeta izdevumi (eiro)
---------------------------	----------------------------

⁵⁹ Noteikumi par kompensāciju par vakcīnas pret Covid-19 infekciju blakusparādību izraisīto smagu vai vidēji smagu kaitējumu pacienta veselībai vai dzīvībai <https://likumi.lv/ta/id/332106-noteikumi-par-kompensaciju-par-vakcinas-pret-covid-19-infekciju-blakusparadibu-izraisito-smagu-vai-videji-smagu-kaitejumu-pacienta-veselibai-vai-dzivibai>

⁶⁰ Zāļu ieviešanas un izvešanas kārtība <https://likumi.lv/ta/id/159642-zalu-ievešanas-un-izvesanas-kartiba>

Veselības ministrijas 2022.gada publiskais pārskats

Medicīnas izglītība	56 249 883
Kultūra	1 530 881
Veselības aprūpes nodrošināšana	1 401 764 411
Starptautisko saistību un līgumu izpildes nodrošināšana	381 341
Specializētās veselības aprūpes nodrošināšana	119 470 259
Veselības aprūpes finansējuma administrēšana	15 942 154
Veselības nozares uzraudzība	11 263 475
Nozaru vadība un politikas plānošana	5 036 543
Eiropas Reģionālās attīstības fonda (turpmāk - ERAF) projektu un pasākumu īstenošana	10 705 927
Eiropas Sociālā fonda (turpmāk - ESF) projektu un pasākumu īstenošana	11 522 375
Eiropas Kopienas iniciatīvas projektu un pasākumu īstenošana	3 000
Mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības programmu, projektu un pasākumu īstenošana	33 310
Citu ES politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	2 817 644
Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta finansēto programmu, projektu un pasākumu īstenošana	455 931
Atveseļošanās un noturības mehānisma (ANM) projektu un pasākumu īstenošana	302 142
Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem izlietojums	331 574 149
Kopā:	1 969 053 425

Padotībā esošās iestādes un kapitālsabiedrības

Pārskata gadā Ministrijas padotībā bija šādas tiešās pārvaldes iestādes:

- Latvijas Antidopinga birojs
- Nacionālais veselības dienests
- Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests
- Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs
- Rīgas Stradiņa universitāte
- Slimību profilakses un kontroles centrs
- Valsts asinsdonoru centrs
- Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrs
- Veselības inspekcija
- Zāļu valsts aģentūra

Ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja šādās kapitālsabiedrībās, kuras saskaņā ar Nacionālā veselības dienesta noslēgto līgumu par valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu saņem finanšu līdzekļus atbilstoši padarītajam darbam:

- VSIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca”
- VSIA “Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”
- VSIA “Piejūras slimnīca”

- VSIA “Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca”
- VSIA “Slimnīca “Ģintermuiža””
- VSIA “Daugavpils psihoneirolōģiskā slimnīca”
- VSIA “Strenču psihoneirolōģiskā slimnīca”
- VSIA “Bērnu psihoneirolōģiskā slimnīca “Ainaži””
- VSIA “Nacionālais rehabilitācijas centrs “Vaivari””
- VSIA “Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs”
- SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”
- SIA “Lielstraupes pils”
- SIA “Ludzas medicīnas centrs”

Ministrija ir kapitāla daļu turētāja 57,95% apmērā SIA “Ludzas medicīnas centrs”. Papildus SIA “Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” pieder kapitāla daļas SIA “Veselības centrs “Bīķernieki”” 99,58% apmērā un SIA “Hematoloģijas centrs” 100% apmērā.

2. nodaļa. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

Ministrijas darbība tika plānota atbilstoši Ministrijas darba plānam un likuma “Par valsts budžetu 2022.gadam” budžeta programmām un apakšprogrammām.

Veselības aprūpes nozares valsts budžeta finansējums un tā izlietojums:

Finansējums veselības aprūpes nodrošināšanai 2022.gadā salīdzinājumā ar 2021.gadu samazinājās par 123,4 milj. eiro.

Atbilstoši likumam “Par valsts budžetu 2022.gadam” kopā ar Ministru kabineta un Finanšu ministrijas rīkojumiem Veselības ministrijai apstiprinātie resursi izdevumu segšanai 2022.gada noslēgumā ir 1 998 521 503 eiro, tai skaitā:

- dotācija no vispārējiem ieņēmumiem 1 974 206 458 eiro;
- ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi 21 499 767 eiro;
- ārvalstu finanšu palīdzība iestādes ieņēmumos 1 940 041 eiro;
- transferti 875 237 eiro.

Savukārt, izdevumi gada noslēgumā 1 969 053 425 eiro. Finansēšanas sadaļā naudas līdzekļi no 2021.gada pašu ieņēmumu līdzekļu un ārvalstu finanšu palīdzības naudas līdzekļu atlikuma 2 119 151 eiro (tai skaitā: maksas pakalpojumi un citu pašu ieņēmumi: 1 675 687 eiro un ārvalstu finanšu palīdzības

naudas līdzekļi – 443 464 eiro) un akcijas un cita līdzdalība pašu kapitālā – 31 587 229 eiro apmērā.

Salīdzinot ar 2021.gada noslēgumu apstiprinātie finanšu resursi izdevumu segšanai 2022.gada sākumā likumā “Par valsts budžetu 2022.gadam” bija par 589 602 114 eiro mazāki.

2022.gada laikā ar Ministru kabineta un Finanšu ministrijas rīkojumiem tika apstiprināti papildus finanšu līdzekļi Ministrijas budžetā, un 2022.gada beigās, salīdzinot ar 2021.gada beigām, finanšu resursi izdevumu segšanai bija par 123 377 518 eiro mazāki.

Savukārt izdevumi 2022.gada noslēgumā, salīdzinot ar 2021.gada noslēgumu, bija par 56 789 307 eiro lielāki.

Ministrijai apstiprinātie finanšu līdzekļi un to izlietojums 2021. un 2022.gadā:

Finansiālie rādītāji	2021.gadā (faktiskā izpilde) (eiro)	2022.gadā		
		Apstiprināts likumā (eiro)	Apstiprināts likumā ar papildus piešķirto finansējumu (eiro)	Faktiskā izpilde (eiro)
Resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 108 700 256	1 532 296 907	1 998 521 503	1 990 042 939
Dotācijas	2 080 204 430	1 517 087 791	1 974 206 458	1 963 893 547
Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	26 827 873	15 086 477	21 499 767	23 365 680
Ārvalstu finanšu palīdzība	1 155 494	72 760	1 940 041	1 936 019
Transferti	512 459	49 879	875 237	847 693
Izdevumi (kopā)	1 897 550 129	1 505 526 066	1 969 053 425	1 956 173 101
Uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 887 390 627	1 484 284 844	1 946 161 645	1 937 172 486
Kārtējie izdevumi	168 798 349	143 056 183	170 796 486	167 519 539
Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1 650 986 466	1 282 263 931	1 706 152 618	1 701 099 604
Kārtējie maksājumi ES budžetā un starptautiskā sadarbība	384 983	381 341	417 655	417 649
Uzturēšanas izdevumu transferti	67 220 829	58 583 389	68 794 886	68 135 694
Izdevumi kapitālieguldījumiem	10 159 502	21 241 222	22 891 780	19 000 615
Finansiālā bilance	211 150 127	26 770 841	29 468 078	33 869 838
Finansēšana	-211 150 127	-26 770 841	-29 468 078	-33 869 838

Veselības ministrijas 2022.gada publiskais pārskats

Naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	844 654	832 150	2 119 151	-2 289 851
Akcijas un cita līdzdalība pašu kapitālā	-211 994 781	-27 602 991	-31 587 229	-31 579 987

Papildus piešķirtais finansējums ar Ministru kabineta un Finanšu ministrijas rīkojumiem veselības nozarei 2022.gadā attiecībā pret likumā "Par valsts budžetu 2022.gadam" noteikto resursiem izdevumu segšanai 466 224 596 eiro un izdevumiem 463 527 359 eiro, tai skaitā:

Veselības aprūpes pasākums	Papildus piešķirtais finansējums 2022.gadā (eiro)
Papildu piešķirtais finansējums budžeta programmā 99.00.00 "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem", lai saistībā ar koronavīrusa Covid-19 uzliesmojumu un tā seku novēršanu nodrošinātu dažādu pasākumu īstenošanu, tai skaitā individuālo aizsardzības līdzekļu un pretinfekcijas līdzekļu iegādi, piemaksu un virsstundu darba apmaksu ārstniecības personām un citiem nodarbinātajiem, kas iesaistīti Covid-19 jautājumu risināšanā, ārstniecības pakalpojumu nodrošināšanu, laboratorisko izmeklējumu nodrošināšanu, veselības nozares kapacitātes stiprināšanu, medikamentu iegādi, vakcinācijas nodrošināšanu un citiem pasākumiem	295 379 410
Papildu piešķirtais finansējums budžeta programmā 99.00.00 "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" dažādu pasākumu īstenošanai, tai skaitā, lai veiktu Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Operatīvās vadības centra pilnīgu elektroapgādes sistēmas rekonstrukciju un nodrošinātu iespēju elektroapgādes pārrāvuma gadījumā pārslēgties uz autonomu generatoru, lai segtu izdevumus, kas radušies saistībā ar transporta pakalpojumu nodrošināšanu zāļu un medicīnisko ierīču nogādāšanai no Latvijas uz Ukrainu, par sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem Ukrainas civiliedzīvotājiem, Ukrainu karavīru rehabilitāciju, "Ukrainas trans-plantācijas koordinācijas centrs" nodotā asins sagatavošanai nepieciešamo svaru šeikeru atjaunošanai, lai nodrošinātu Ukrainas Ārkārtējo situāciju dienestam bez atlīdzības nodoto materiāl-tehnisko līdzekļu (nestuvju) atjaunošanu, par humānās palīdzības sniegšanā Lietuvai izlietoto valsts materiālo rezervju (segu), nodrošinātu gatavību ārkārtas medicīniskajās situācijās pirmsslimnīcas un slimnīcas posmā un kritiskās infrastruktūras objektu apsardzes pasākumus, Rīgas Stradiņa universitātei kompensācijai apkures izdevumu sadārdzinājuma segšanai, individuālo aizsardzības līdzekļu (aizsardzībai pret ķīmisko, bioloģisko, radioloģisko un kodolenerģijas apdraudējumu) iegādei, joda tablešu iegādei, kompensējamo zāļu deficīta segšanai, starpvalstu norēķiniem, ēdināšanai un nepārtrauktās glikozes monitorēšanas sistēmas iegādei bērniem ar 1.tipa cukura	36 194 739

Veselības ministrijas 2022.gada publiskais pārskats

diabētu, medikamentu onkoloģiskās inovatīvās terapijas iegādei, par 2021.gadā sniegtajiem laboratorisko izmeklējumiem	
Pārdale no 74.resora programmas 12.00 "Finansējums veselības jomas pasākumiem Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai" saistībā ar Covid-19 vakcīnu iegādi, šļirču un šķīduma iegādi, ievadi, kā arī lai segtu izdevumus, kas radušies saistībā ar Covid-19 infekcijas uzliesmojumu un tā seku novēršanu atbilstoši faktiskajiem izdevumiem no 2021.gada 1.septembra līdz 31.oktobrim un no 2022.gada 1.janvāra līdz 30.septembrim	106 741 344
Pārdale no 74.resora programmas 13.00.00 "Finansējums augstas gatavības projektiem Covid-19 krīzes pārvarēšanai un ekonomikas atlabšanai" augstas gatavības projektu īstenošanai, kas saistīti ar Covid-19 krīzes pārvarēšanu un ekonomikas atlabšanu	1 680 642
Pārdale no budžeta resora "74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" programmas 08.00.00 "Veselības aprūpes sistēmas reformas ieviešanas finansējums", lai nodrošinātu Latvijas Republikas Senāta sprieduma administratīvajā lietā izpildei nepieciešamo finansējumu (pievienotās vērtības nodokļa likmes pieaugumam)	10 070 713
Pārdale no budžeta resora „74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums” budžeta programmas 01.00.00 „Apropriācijas rezerve”	969 037
Transferti no citām ministrijām: no Kultūras ministrijas - lai nodrošinātu projekta Covid-19 pandēmijas laika norišu foto-dokumentācijas iekļaušanu muzeja krājumā un projekta izstāde "Snīkera stāsts" īstenošanai, no Labklājības ministrijas - nodarbinātības pasākumiem vasaras brīvlaikā skolēniem, no Tieslietu ministrijas - lai nodrošinātu pasākuma "Uzturēt un pilnveidot Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra tehnoloģisko nodrošinājumu dzīvo un mirušo personu ekspertīžu veikšanā, bioloģiski seroloģiskās un DNS izpētes, tiesu histoloģisko, kā arī tiesu toksikoloģisko izpēšu realizācijai noziedzīgos nodarījumos cietušo un aizdomās turēto personu tiesu medicīnisko ekspertīžu veikšanā saskaņā ar starptautiskajiem standartiem un labāko praksi; kā arī izvairīties no prognozējama riska tuvākajā nākotnē laboratorijas procesu pārrāvumam tehnisku iemeslu dēļ un nodrošināt laboratorijas darba nepārtrauktību” īstenošanu	88 546
Transferts no Veselības ministrijas pārraudzībā esošās budžeta nefinansētās iestādes – Zāļu valsts aģentūras uz - Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeju, lai nodrošinātu komunālo pakalpojumu izmaksu sadārdzinājumu, uz Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestu, lai nodrošinātu degvielas izmaksu sadārdzinājuma daļēju segšanu, medicīniskās gāzes (skābekļa) iegādi un balonu nomu, kā arī veiktu samaksu par atkritumu savākšanu, uz Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centru, lai nodrošinātu komunālo pakalpojumu apmaksu saistībā ar straujo energoresursu sadārdzinājumu, uz Veselības ministriju, lai nodrošinātu, finanšu un saimniecisko resursu vadības	720 511

sistēmas "Horizon" un vienotās dokumentu vadības sistēmas "Namejs" uzturēšanu un attīstību	
Apropriācijas palielināšana no Veselības ministrijas pārdotajiem nekustamajiem īpašumiem, lai Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejs veiktu garderobes telpu un sanitārā mezgla rekonstrukciju, nodrošinātu tualetu pieejamību apmeklētājiem ar īpašām vajadzībām un iekārtotu telpu zīdaiņu pārtīšanai, lai Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrs nodrošinātu jumta seguma nomaiņu	139 925
Samazināti izdevumi valsts budžeta programmā 97.00.00 "Nozares vadība un politikas plānošana", palielinot pamatkapitālu SIA "Lielstraupes pils", lai 2022.gadā nodrošinātu valdes atalgojumu izmaksas, dabas resursu nodokļa maksājumus un norēķinus ar pakalpojumu sniedzējiem	-16 407
Ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu palielinājums	2 296 826
Izdevumu no sniegtajiem maksas pakalpojumiem un citu pašu ieņēmumu palielinājums	7 287 047
ERAF, ESF, 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” pārrobežu sadarbības programmu, Citu ES politiku instrumentu projektu un pasākumu, Atveseļošanās un noturības mehānisma (ANM) projektu un pasākumu īstenošana	1 975 026
Apropriācija kategorijā "Akcijas un cita līdzdalība pašu kapitālā" – ar finanšu ieguldījumu palielināt pamatkapitālu: SIA "Rīgas Austrumu klīnikā universitātes slimnīca", VSIA "Paula Stradiņa klīnikā universitātes slimnīca", VSIA "Bērnu klīniskā universitātes slimnīca", VSIA "Nacionālais rehabilitācijas centrs "Vaivari"", VSIA "Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca", SIA "Lielstraupes pils"	3 984 238
KOPĀ Izdevumiem:	463 527 359
KOPĀ Akcijas un cita līdzdalība pašu kapitālā:	3 984 238

Veselības nozarē saņemtie ziedojumi un dāvinājumi

Veselības nozarē 2022.gadā saņemtie ziedojumi un dāvinājumi – 30 701 eiro apmērā:

- Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests saņēmis dāvinājumā preces (Covid-19 antigēnu testus) kā atbalstu Covid-19 uzliesmojuma izplatības ierobežošanā – 22 500 eiro vērtībā;
- Valsts asinsdonoru centrs saņēma dāvinājumā naudas ziedojumu 10 eiro vērtībā;
- Paula Stradiņa medicīnas vēstures muzejs saņēmis dāvinājumā muzeja krājuma priekšmetus un bibliotēkas grāmatas 7 891 eiro vērtībā un naudas ziedojumu 300 eiro vērtībā.

2022.gada budžetā papildus piešķirtais finansējums prioritārajiem pasākumiem 2022.-2024.gadam:

Nr. p.k.	Pasākuma nosaukums	Izdevumu palielinājums (eiro)		
		2022.gadam	2023.gadam	2024.gadam
1.	Ārstniecības personu darba samaksas pieauguma nodrošināšana	33 945 163	33 945 163	33 945 163
2.	Darba samaksas nodrošināšana rezidentiem, kuru rezidentūras studijas netiek apmaksātas no valsts budžeta līdzekļiem	5 601 056	5 601 056	5 601 056
3.	Rezidentu apmācības nodrošināšana - valsts budžeta vietu skaita pieaugums rezidentūrā	266 735	1 257 676	2 218 495
4.	Konceptuālā ziņojuma "Pa māsas profesijas turpmāko attīstību" ieviešana	851 112	851 112	851 112
5.	Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošana, tai skaitā aprīkojums BKUS, RAKUS, PSKUS	49 844 124	30 000 000	30 000 000
6.	Pasākumi, lai samazinātu ilglaicīgu negatīvo ietekmi uz sabiedrības psihisko veselību, ko rada Covid-19 pandēmija	5 000 000	5 000 000	5 000 000
7.	Līdzmaksājuma kompensācija personām ar 2.grupas invaliditāti	8 169 627	8 169 627	8 169 627
8.	Ierīču insulīna pastāvīgai ievadīšanai bērniem nodrošināšana	428 010	428 010	428 010
9.	Veselības pakalpojumu palielināšana personām ar retām slimībām: ārstēšanai paredzamo medikamentu klāstu tajās diagnozēs, kur ir augsta medicīniskā nepieciešamība, tai skaitā pacientiem ar cistisko fibrozi un x hromosomas rahītu	5 372 950	5 472 961	5 454 455
10.	Nodrošināt jaunas personu grupas – vakcināciju pret sezonālo gripu	1 826 919	1 826 919	1 826 919
11.	Nodrošināt Veselības ministrijas un tās padotības iestāžu (Nacionālā veselības dienesta un Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja) amatpersonām (darbiniekiem) darba samaksas pieaugumu funkciju izpildei	1 488 596	1 488 596	1 488 596
12.	Bērniem ar autiskā spektra traucējumiem apmaksātu pakalpojumu nodrošināšana un	2 226 567	2 251 186	2 283 143

Veselības ministrijas 2022.gada publiskais pārskats

	epidurālās anestēzijas pieejamības dzemdību procesā nodrošināšana			
13.	Valsts apmaksātās medicīniskās apaugļošanas programmas paplašināšana/Pirmsdzemdību, dzemdību un pēcdzemdību aprūpes monitoringa sistēmas izveide, bērna aprūpes pakalpojumu groza un apmaksas nosacījumu pārskatīšana	670 000	850 000	850 000
14.	Kapitālieguldījumi un investīcijas Veselības ministrijas padotības iestādēs un BKUS investīcijas	4 697 725	-	-
15.	Zemes un nekustāmo īpašumu iegādes investīcijas RAKUS, RPNC un PSKUS	2 219 820	-	-
16.	Informācijas sistēmas RINA integrācija ar VSAA sociālās apdrošināšanas informācijas sistēmu un NVD starptautiskās sadarbības informācijas sistēmu	80 935	-	-
17.	Valsts nozīmes pasākumu nodrošināšana svētvietā Aglonā	28 375	28 375	28 375
18.	Pedagogu darba samaksas pieauguma grafika īstenošana	11 882	35 646	35 646
19.	Stipendijas apmēra un skaita palielināšana	311 180	311 180	311 180
20.	Paliatīvas aprūpes nodrošināšana	4 611 973	4 607 174	4 625 680
21.	Atbalsta sniegšana onkoloģisko pacientu biedrībai "Dzīvības koks"	200 000	-	-
22.	Atbalsta sniegšana biedrībai "Papardes zieds"	30 000	-	-
	Kopā	127 882 749	102 124 681	103 117 457
	tai skaitā finansēšanas pozīcijā "Akcijas un cita līdzdalība pašu kapitālā"	22 463 944	-	-

Sadarbības partneru finansēto programmu un ārvalstu ieguldījumu programmu ietvaros īstenotie projekti

ES struktūrfondu īstenotās programmas 2022.gadā:

SAM 9.2.3. “Atbalstīt prioritāro (sirds un asinsvadu, onkoloģijas, perinatālā un neonatālā perioda aprūpes un garīgās veselības) veselības jomu veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrādi un ieviešanu, jo īpaši, sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju veselības uzlabošanai” projekta Nr. 9.2.3.0/15/I/001 “Veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrāde un ieviešana prioritāro veselības jomu ietvaros” īstenošanas termiņš ir 2023.gada 31.decembris.

Veselības aprūpes kvalitātes uzlabošanai 2022.gadā tika turpināta klīnisko algoritmu izstrāde. Tika izstrādāts klīniskais algoritms skābekļa terapijas nodrošināšanai Covid-19 pacientiem, kā arī klīniskie algoritmi un klīniskie ceļi Covid-19 pārslimojušo pacientu dinamiskajai novērošanai (pieaugušajiem un bērniem). Tāpat 2022.gadā tika noslēgti līgumi par jaunu klīnisko algoritmu, klīnisko ceļu un kvalitātes indikatoru izstrādi onkoloģijas, hematoonkoloģijas, bērnu aprūpes un bērnu psihiatrijas jomā, kā arī par klīnisko algoritmu un kvalitātes indikatoru izstrādi vispārējās aprūpes mūsu praksē. Tika organizēts iepirkums papildu klīnisko algoritmu, klīnisko ceļu un kvalitātes rādītāju izstrādei bērnu onkoloģijā.

Piesaistot ārpakalpojuma sniedzēju, tika izstrādāta aptaujas anketa un konsultēti pārstāvji no Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta un slimnīcām par darbinieku psihoemocionālā stāvokļa novērtēšanu un veicināšanu.

Pārskata periodā Projekta ietvaros tika izstrādātas neformālās izglītības mācību programmas un nodrošinātas Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta un stacionāro ārstniecības iestāžu darbinieku mācības par psihoemocionālo veselību un psihoemocionālā atbalsta saņemšanas iespējām, kā arī izstrādāta un izplatīta e-mācību programma “Kā rūpēties par savu psihoemocionālo veselību”, kurā ietilpst pieci video.

Lai nodrošinātu savlaicīgu autisma izvērtēšanu, tika organizētas mācības strukturētas autisma izvērtēšanas instrumentu, tajā skaitā ADOS un M-CHAT, lietošanas apgūšanai, īstenojot mācības klīniskajiem un veselības psihologiem, piesaistot ārpakalpojuma sniedzēju. Paredzēts, ka pakalpojuma sniegšana lielākam skaitam bērnu uzlabotu pakalpojumu kvalitāti, veicot agrīnu AST atpazīšanu, ārstēšanu un rehabilitāciju, kā arī būtiski uzlabo tālāko personas psihosociālo prognozi.

Uz pārskata perioda beigām kopējā kumulatīvā apstiprinātā attiecināmo izdevumu summa ir 4 155 128,00 eiro.

- **SAM 9.2.4.** “Uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, jo īpaši nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem” 9.2.4.1. pasākuma “Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” ietvaros 2022.gadā turpinājās projekta Nr.9.2.4.1/16/I/001 “Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” īstenošana, kopējais attiecināmais finansējums 11 874 442,21 eiro. Finansējuma saņēmējs ir Veselības ministrija. Projekta īstenošana plānota līdz 2023.gada 31.decembrim. Projekta ietvaros 2022.gadā Ministrija ir īstenojusi sekojošas sabiedrības informēšanas aktivitātes, apmācību programmas un sabiedrības veselības pētījumus:
 - uzsākta sabiedrības informēšanas kampaņas par bērnu traumatismu/ bērnu drošību īstenošana;
 - 2022.gadā īstenota sabiedrības informēšanas kampaņa “Ieskaties acīs! Ļirgāšanās – nav smieklīgi!”. Tās ietvaros sadarbībā ar ekspertiem izstrādāti praktiski izmantojami mācību un informatīvie materiālie pusaudžiem, vecākiem un pedagogiem ar mērķi novērst pusaudžu Ļirgāšanos skolās un aktualizēt sabiedrisko domu par to, ka Ļirgāšanās pusaudžu vidū nav pieļaujama vai uztverama kā pašattīstības posms. Kampaņas ietvaros izveidota mācību filmu pusaudžiem, kas skolotājiem palīdzēs darbā ar Ļirgāšanās problemātikas risināšanu. Filmā ar praktiskām situāciju izspēlēm un eksperta komentāriem ir skaidrota Ļirgāšanās būtība, pazīmes, sekas, kā arī piedāvāti rīcības principi gadījumos, kad pusaudži saskaras ar Ļirgāšanās situācijām. Kampaņas ietvaros izveidoti digitālie kursi pedagogiem un skolu vadībai, kā arī video simulācija vecākiem. Informācija par kampaņu un tās materiāliem atrodama: <https://esparveselibu.lv/kampana/ieskaties-acis-nirgasanas-nav-smieklīgi>;
 - pašvaldību īstenojamiem pasākumiem nodrošināta 116 214 eks. brošūru un infolapu par veselības veicināšanas tematiem druka un piegāde;
 - laikā posmā no 2020.gada novembra līdz 2022.gada martam īstenojot “Pilotprojektu sirds un asinsvadu slimību riska faktoru noteikšanai un mazināšanai bērniem” bērnu mērķa grupai nodrošinātas 870 fizisko aktivitāšu nodarbības, novadītas 135 teorētiskās nodarbības (tematiski aptverot veselīga uztura, fiziskās aktivitātes un atkarību profilakses jautājumus, kontekstā ar kardiovaskulāro saslimšanu profilaksi), 10 ekskursijas un olimpiādi par apgūto prasmju un zināšanu novērtēšanu, kā arī citas aktivitātes. Papildus tam, šajā laika posmā 45 klasēm īstenotas iesaistīto skolēnu vecāku apmācības, 45 izglītojoši izklaižu vakari bērniem un viņu

vecākiem, 4 uztura meistarklases vecākiem un 4 uztura meistarklases pilotprojektā iesaistīto izglītības iestāžu pavāriem. Kopumā pilotprojekta aktivitātēs piedalījās ~ 1000 skolēni no 9 izglītības iestādēm, šo skolēnu vecāki un izglītības iestāžu personāls. Šī pilotprojekta īstenošana ir pabeigta;

- nodrošināta seksuālās un reproduktīvās veselības izglītības programmas īstenošanas pabeigšana 2022.gadā. Pakalpojuma līguma ietvaros šajā programmā apmācīti 108 pašvaldību deleģēti pārstāvji;
- Psihiskās veselības veicināšanas un profilakses programmas 7.–9.klašu skolēniem un 10.–12.klašu skolēniem ietvaros laika periodā no 2021.gada 18.janvāra līdz 2022.gada 27.janvārim tika īstenoti kopā 25 izglītojoši nodarbību cikli, kuros piedalījās 320 dalībnieki no visiem Latvijas reģioniem. No tiem 12 nodarbību cikli tika īstenoti 7.–9.klašu grupai un 13 nodarbību cikli 10.–12.klašu grupai. Katra nodarbību cikla ietvaros tika novadītas 5 nodarbības. Psihiskās veselības veicināšanas un profilakses programmas ietvaros grūtniecēm un topošajiem/jaunajiem vecākiem kopumā tika realizēti 25 izglītojoši nodarbību cikli, kuros piedalījās 250 dalībnieki no visiem Latvijas reģioniem. Katra nodarbību cikla ietvaros tika novadītas 5 nodarbības. Psihiskās veselības veicināšanas un profilakses programmas ietvaros iedzīvotājiem, kas vecāki par 54 gadiem kopumā tika realizēti 20 izglītojoši nodarbību cikli, kuros piedalījās 204 dalībnieki no visiem Latvijas reģioniem. Katra nodarbību cikla ietvaros tika novadītas 5 nodarbības. Šīs programmas īstenošana ir pabeigta;
- īstenotā programma „Programma pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērniem Latvijā par mutes un zobu veselības veicināšanu saistībā ar veselīga uztura paradumiem” un semināru vadīšana saskaņā ar programmu „Programma pirmsskolas un sākumskolas izglītības iestāžu pedagogiem par mutes un zobu veselības veicināšanu saistībā ar veselīga uztura paradumiem” noslēgusies 2022.gada maijā, programmā piedalījušies 37 135 bērnu un 660 pedagogi;
- lai nodrošinātu sabiedrības informēšanu par psihiskās veselības aktualitāti, mainītu sabiedrībā valdošos stereotipus par to, ka psihiskā veselība un ar to saistītie jautājumi ir šķietami drūmi, depresīvi, kā arī, lai sniegtu vēstījumu, ka par psihisko veselību var un vajag runāt, ka šī tēma ir daļa no ikviena ikdienas, 2022.gada vasarā notikusi dalība septiņos vasaras festivālos - sarunu festivālā “Lampa”, mūzikas festivālā “Positivus”, mentālās un mūzikas

festivāla “Ogle”, festivālā “Summer Sound”, “Laba Daba”, “Bauska Taste” un jauniešu festivālā “Artišoks”;

- 2022.gadā izstrādātas vadlīnijas nīrgāšanās mazināšanai pirmsskolas un sākumskolas, pamatskolas un vidusskolas izglītības iestādēm, organizētas 5 tiešsaistes apmācības;
- kopš 2022.gada aprīļa nodrošināta indicētās atkarību profilakses intervences izstrāde 13 līdz 25 gadus veciem jauniešiem, kuri pirmo reizi nonākuši valsts un pašvaldību iestāžu redzeslokā (izglītības iestādes, policija, veselības aprūpes iestādes u.c.) sakarā ar atkarību izraisošo vielu lietošanu un/vai ar to saistītu pretlikumīgu, riskantu uzvedību. Aktivitāte sastāv no indicētās atkarību profilakses intervences metodiskās rokasgrāmatas izstrādes, 52 Latvijas pašvaldībās strādājošu speciālistu (policijas, izglītības iestāžu, bāriņtiesas, sociālā dienesta, profilakses centru, NVO) apmācīšanas darbā ar programmas vadīšanu, kā arī pastāvīga metodiskā un praktiskā atbalsta sniegšanas apmācītajiem speciālistiem, lai veicinātu programmas īstenošanas uzsākšanu pašvaldībās, kā arī programmas darbības izvērtēšanas nodrošināšanu;
- īstenota vispārīzglītojošo skolu sociālās ietekmes atkarību profilakses programma „Unplugged”, kuras ietvaros notikusi programmas metodisko mācību materiālu tulkošana un sākotnējā adaptāciju latviešu valodā, 20 pedagogu sagatavošana darbam ar programmu, programmas pilotēšana 20 Latvijas skolās, 20 klasēs, kā arī nodrošināta šo klašu vecāku apmācības;
- nodrošināta metodiskā materiāla izglītības iestādēm par atkarību profilakses politikas veidošanu un īstenošanu;
- izstrādāta izglītojoša filmas vecākiem par bērna un pusaudža psiholoģisko attīstību un efektīvu komunikāciju ar tiem, mācību filma pusaudžiem par narkotiskajām vielām, it īpaši jaunajām psihoaktīvajām vielām, narkotisko vielu lietošanas atpazīšanu un to radītajām sekām, kā arī mācību filma 5.–12.klašu izglītojamajiem par seksuālo un reproduktīvo veselību;
- nodrošināta sešu sabiedrības veselības pētījumu īstenošana vai to īstenošanas uzsākšana.

Uz pārskata perioda beigām kopējā kumulatīvā apstiprinātā attiecināmo izdevumu summa ir 7 168 601,61 eiro. SAM 9.2.4. “Uzlābāt pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, jo īpaši nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem” 9.2.4.2.pasākuma “Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei” ietvaros veiktas 35 tiešsaistes un klātienes uzraudzības.

2022.gadā veikta 2021.gadā 89 īstenoto veselības veicināšanas un slimību profilakses pārskatu izvērtēšana, secinājumu un rekomendāciju sniegšana.

SAM 9.2.5. “Uzlabot pieejamību ārstniecības un ārstniecības atbalsta personām, kas sniedz pakalpojumus prioritārajās veselības jomās iedzīvotājiem, kas dzīvo ārpus Rīgas” ietvaros notiek projekta Nr. 9.2.5.0/17/I/001 “Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personu pieejamības uzlabošana ārpus Rīgas” īstenošana 15 612 862 eiro apmērā. Projekta īstenošana plānota līdz 2023.gada 30.septembrim. Finansējuma saņēmējs ir Ministrija. Projektā paredzētas vienreizējas pārceļšanās kompensācijas par darbu reģionos ārpus Rīgas, terminētas ikmēneša uzturēšanās izmaksu kompensācijas par darbu reģionos ārpus Rīgas, kā arī atbalsta pasākumi vecuma pensiju sasniegušajiem ģimenes ārstiem, kuri vēlas nodot ģimenes ārsta praksi, kas atrodas ārpus Rīgas ģimenes ārstam, kurš pārņem šo ģimenes ārsta praksi, paredzot noteikta apjoma kompensācijas abiem ārstiem. Uz 2022.gada beigām sasniegts rādītājs - 1 437 piesaistītas ārstniecības personas, kuras saņēmušas atbalstu. Atbalstu saņēmuši 169 ārsti, tai skaitā anesteziologs - reanimatologs - 2, fizikālās rehabilitācijas medicīnas ārsti - 9, geriatri - 2, ginekologi - 2, ģimenes ārsti - 28, infektologi - 3, internisti - 8, kardiologi - 4, ķirurgi - 16, narkologs - 1, neatliekamās medicīnās ārsti - 10, neirologi - 9, oftamologi - 2, otorinolaringologi - 6, pediatri - 12, psihiatri - 13, radiologi - diagnosti - 7, reimatologs - 1, tiesu medicīnas eksperti - 3, traumatologi ortopēdi - 9, urologi - 3, zobārsti - 19, 255 ārsta palīgi, 290 medicīnas māsas, 19 vecmātes, 596 māsu palīgi, 39 fizioterapeiti, 10 ergoterapeiti, 3 zobu higiēnisti un 2 zobārsta asistenti. Noslēgti 26 kompensāciju līgumi par ģimenes ārsta prakses pārņemšanu un 28 līgumi par ģimenes ārsta prakses nodošanu.

2022.gada tika turpināts īstenot “Mobilās paliatīvās aprūpes pilotprojekts”, kura ietvaros līdz no 2021.gada 1.novembra līdz 2022.gada 30.oktobrim Mobilās paliatīvās aprūpes pakalpojums tiks sniegts 151 unikālajai personai. Ņemot vērā sniegto pakalpojumu specifiku pilotprojekta īstenošanas termiņš tika pagarināts līdz 2023.gada 30.aprīlim, kā rezultātā līdz 2022.gada 31.decembrim mobilās paliatīvās aprūpes pilotprojekta ietvaros pakalpojums tiks sniegts kopā 174 pacientam un viņa ģimenes locekļiem. Uz pārskata perioda beigām kumulatīvā apstiprinātā attiecināmo izdevumu summa ir 11 265 424 eiro.

2022.gada 10.novembrī tika uzsākts īstenot “Veselības aprūpes punktu izveide Sociālās aprūpes centros” pilotprojekts, kura ietvaros plānots nodrošināt multidisciplināru veselības aprūpi personām, kurām ir 3. vai 4.līmeņa aprūpes līmenis, kuru dzīvesvieta ir Sociālās aprūpes centrā. Pilotprojekta īstenošana plānota no 2022.gada 10.novembra līdz 2023.gada 30.oktobrim, tā ietvaros pakalpojumu plānots nodrošināt ne mazāk kā 150 personām pilotprojekta īstenošanas reģionā. Līdz 2022.gada 31.decembrim pakalpojums tika nodrošināts 83 personām

SAM 9.2.6. “Uzlabot ārstniecības un ārstniecības atbalsta personāla kvalifikāciju” ietvaros norisinājās projekta Nr. 9.2.6.0/17/I/001 “Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personāla kvalifikācijas uzlabošana” 13 651 798 eiro apmērā

īstenošana. Projekta īstenošana plānota līdz 2023.gada 31.decembrim. Finansējuma saņēmējs ir Ministrija. Projekta ietvaros plānots nodrošināt ārstniecības procesā iesaistītā personāla – ārstniecības personu, ārstniecības atbalsta personu, farmaceitiskās aprūpes speciālistu un sociālajā jomā strādājošo speciālistu kvalifikācijas paaugstināšana un pilnveidošana sirds un asinsvadu, onkoloģijas, bērnu, sākot no perinatālā un neonatālā perioda, un garīgās veselības jomā. Plānota arī ārstniecības, ārstniecības atbalsta personāla un farmaceitiskās aprūpes speciālistu profesionālās praktiskās pieredzes apmaiņa Latvijā un ārpus Latvijas.

Pārskata periodā ir notikušas apmācības neatliekamās medicīnas ārsta palīga specialitātes iegūšanā, kā rezultātā neatliekamā ārsta palīga specialitāti ieguvuši 112 dalībnieki (iepriekšējā periodā 245 dalībnieki). Līdz 2022.gada beigām 50 ārstniecības personas ieguva ambulatorā ārsta palīga specialitāti.

2022.gadā ir veiktas apmācības vispārējās aprūpes māsas specializācijā (bērnu māsas, perioperatīvās, anestēzijas un intensīvās aprūpes, kā arī psihiatrijas un narkoloģijas specializācijās). Specializāciju ir ieguvušas 114 māsas. 2022.gada septembrī noslēgti atkārtoti līgumi par vispārējās aprūpes māsu specializācijas apmācībām (plānotais apmācāmo dalībnieku skaits – 117 dalībnieki). 2022.gadā darba tirgū atgrieztas 37 māsas un ārsta palīgi (līguma darbības laikā 99).

Kopumā projekta ietvaros ārstiem ir iespēja izglītoties 138 neformālās izglītības programmās, māsām 116 neformālās izglītības programmās un ārsta palīgiem 99 neformālās izglītības programmās.

Līdz 2022.gada beigām apmācīti 38 500 dalībnieki, izstrādāti 123 metodiskie materiāli, kuri pieejami www.talakizglitiba.lv. Kopumā noorganizēti 27 pieredzes apmaiņas braucieni gan Latvijā, gan ārvalstīs (2022.gadā 22 pieredzes apmaiņas braucieni) kopumā 71 ārstniecības personām (2022.gadā 56 ārstniecības personām). 2022.gadā noslēgti 41 līgums gan par jaunu, gan atkārtotu mācību īstenošanu un programmu sagatavošanu. Pārskata periodā izsludināti 6 iepirkumi (28 daļās). Uz pārskata perioda beigām projektā apgūtā summa ir 10 471 390,21 eiro.

SAM 9.2.7. “Atbalsts ārstniecības personām, kas nodrošina pacientu ārstēšanu sabiedrības veselības krīžu situāciju novēršanai un 14.1.3.specifiskā atbalsta mērķa “Atveseļošanas pasākumi veselības nozarē”” īstenošanas noteikumi” ietvaros notiek projekta Nr. 9.2.7.0/21/I/001 “Atbalsts ārstniecības personām, darbam Rīgā” īstenošana 8 948 658 eiro apmērā. Projekta īstenošana plānota līdz 2023.gada 31.decembrim. Finansējuma saņēmējs ir Ministrija. Projektā paredzētas vienreizējas pārcelšanās kompensācijas par darbu Rīgā, terminētas ikmēneša uzturēšanās izmaksu kompensācijas par darbu Rīgā, kā arī atbalsta pasākumi vecuma pensiju sasniegušajiem ģimenes ārstiem, kuri vēlas nodot ģimenes ārsta praksi, kas atrodas Rīgā ģimenes ārstam, kurš pārņem šo ģimenes ārsta praksi, paredzot noteikta apjoma kompensācijas abiem ārstiem.

Pretendentu uz ES fondu atbalstu atlase uzsākta 2021.gada 20.martā un līdz 2022.gada 31.decembrim sasniegts rādītājs – 281 piesaistītas ārstniecības personas, kuras saņēmušas atbalstu, lai veicinātu to piesaisti darbam Rīgā. Atbalstu saņēmuši 28 ārsta palīgi, 110 medicīnas māsas, 139 māsu palīgi. Papildus minētajam noslēgti 2 kompensāciju līgumi par ģimenes ārstu prakses pārņemšanu un 2 līgumi par ģimenes ārstu prakses nodošanu. Uz pārskata perioda beigām kumulatīvā apstiprinātā attiecināmo izdevumu summa ir 1 687 233,40 eiro.

Pārskats par Ministrijas vadības un darbības uzlabošanas sistēmām

Pārskata gadā veiktie auditi un to rezultāti:

Veikts prioritārais audits “Risku vadība” Ministrija un Slimību profilakses kontroles centrā, Valsts asinsdonoru centrā, Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrā, Veselības inspekcijā un Zāļu valsts aģentūrā. Kopumā resorā iekšējā kontroles sistēma (IKS) darbojas, lai gan ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi. Sniegtie ieteikumi vērsti uz auditējamo iestāžu risku pārvaldības pilnveidi, tai skaitā risku vadības procesa uzraudzībā un jaunu iekšējo kontroļu izstrādē.

Veikts prioritārais audits “Trauksmes celšanas sistēma” Ministrijā un Latvijas Antidopinga birojā un Veselības inspekcijā. Auditā tika vērtēta katras iestādes IKS darbība katrā no trauksmes celšanas sistēmas trijām apakšjomām.

Saskaņā ar auditā noteiktajiem kritērijiem secināms, ka IKS kopumā darbojas, lai gan ir nepieciešami atsevišķi uzlabojumi – konstatēti atsevišķu, specifiku kontroļu trūkumi, tomēr kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas, kas ļauj sniegt pietiekamu pārlicību, ka riski tiek vadīti (mazināti) un institūcijas/ sistēmas mērķis tiks sasniegts.

Pārskata gadā ir uzsākti divi auditi – “Interesu konflikta un korupcijas novēršana” un “Iepirkumu sistēma” (interesu konflikta un korupcijas novēršana iepirkumu sistēmā), kuri tiks turpināti 2023.gadā.

Vertikālajā auditā „Rezidentu vietu skaita analīze, plānošana; līgumu noslēgšanas un izpildes uzraudzība” pamatdarbības funkciju sistēmā - veselības aprūpes jomas politikas plānošana, īstenošanas organizēšana un uzraudzība – vērtēta Ministrijas, Rīgas Stradiņa universitātes un Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra izveidotā IKS rezidentu vietu skaita analīzes un plānošanas jomā, līgumu par rezidentu apmācību un apmācībai paredzēto finanšu līdzekļu piešķiršanu noslēgšanas un izpildes uzraudzības jomā. Auditā izvirzītie ieteikumi saistībā ar IKS pilnveidi nodrošinās efektīvas darbības iestāžu struktūrās un procesus, atbalstot gan iestādes mērķu sasniegšanu, gan vienlaicīgi arī stingru pārvaldību un risku vadību.

Veikts audits/konsultācija “Informācijas iegūšana par finanšu uzskaites sistēmu ar mērķi centralizēt finanšu vadību valsts pārvaldē” Ministrijā, Veselības

inspekcijā, Slimību profilakses un kontroles centrā, Valsts Tiesu medicīnas ekspertīzes centrā, Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā, Valsts asinsdonoru centrā, Latvijas Antidopinga birojā un Zāļu valsts aģentūrā.

Ministrijas resora pārstāvjiem sniegta visaptveroša informācija par nākotnes grāmatvedības vienotā pakalpojumu centra modeļa izveidi, par iespējām centralizēt finanšu vadību, IT vadību un personālvadību.

Iekšējā kontrole:

Pārskata periodā ir veiktas izlases veida pārbaudes par piemaksu piešķiršanu atbildīgo institūciju nodarbinātajiem, kuri ir iesaistīti Covid-19 jautājumu risināšanā un seku novēršanā - Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā, Nacionālajā veselības dienestā, Slimību profilakses un kontroles centrā, Valsts asinsdonoru centrā un Veselības inspekcijā. Izlasēs iekļauto darbinieku darba samaksas aprēķini veikti atbilstoši rīkojumos noteiktajiem piemaksu apmēriem.

Pārskata periodā ir veiktas trīs plānotās pārbaudes, tajā skaitā ikgadējā pārbaude par 2021.gadā valsts amatpersonu iesniegto deklarāciju pārbaudi, lai pārlicinātos par likumā "Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā" noteikto ierobežojumu par amatu savienošānu ievērošanu un viena neplānota pārbaude. Pārskata periodā veiktas četras dienesta pārbaudes.

Lai izpildītu Ministru kabineta 2017.gada 27.oktobra noteikumu Nr.630 "Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā"⁶¹ prasības Ministrijas struktūrvienības ir veikušas korupcijas riskam pakļauto Ministrijas funkciju un korupcijas un interešu konflikta riskam pakļauto Ministrijas amatu izvērtējumu.

⁶¹ Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmas pamatprasībām korupcijas un interešu konflikta riska novēršanai publiskas personas institūcijā <https://likumi.lv/ta/id/294518-noteikumi-par-ieksejas-kontroles-sistemas-pamatprasibam-korupcijas-un-interesu-konflikta-riska-noversanai-publiskas-personas-institucija>

3. nodaļa. PERSONĀLS

Dati par personālu Veselības ministrijas resorā 2022.gadā

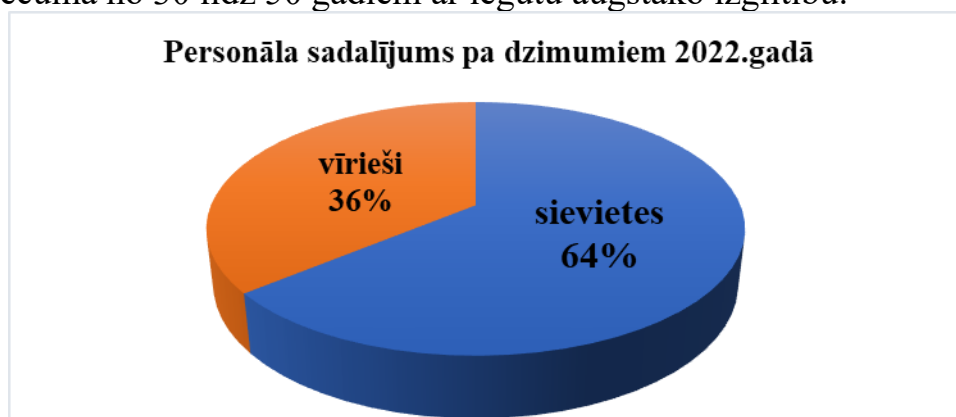
2022.gada 31.decembrī Ministrijas resorā (Ministrijā un deviņās padotības iestādes) bija 4772,75 amata vietas un faktiski vidēji tika nodarbināti 4709,74 cilvēki. Ministrijas un padotības iestāžu vidēji nodarbināto skaits ir apkopots 1.tabulā “Faktiski vidēji nodarbināto skaits 2022.gadā”.

Faktiski vidēji nodarbināto skaits (aprēķināts, summējot attiecīgo skaitu uz mēneša pirmo datumu un dalot iegūto summu ar mēnešu skaitu)	
Veselības ministrija	145
Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienests	3426
Slimību profilakses un kontroles centrs	152
Paula Stradiņa medicīnas un vēstures muzejs	83
Latvijas antidopinga birojs	11
Nacionālais veselības dienests	214
Veselības inspekcija	182
Valsts asinsdonoru centrs	196
Valsts tiesu medicīnas un ekspertīzes centrs	162
Zāļu valsts aģentūra	138.5

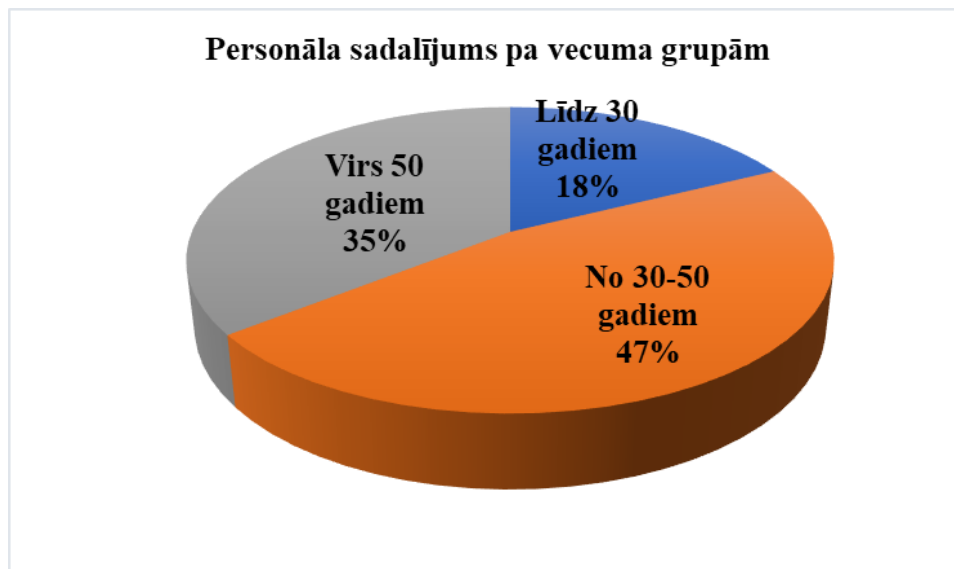
1.tabula. Faktiski vidēji nodarbināto skaits 2022.gadā

Personāla dzimums, vecums, izglītība

Personāla sadalījums pa dzimumiem, vecuma grupām un izglītību resorā ir redzams attiecīgi 1.attēlā, 2.attēlā un 3.attēlā. Kopumā resorā ir vērojams sieviešu īpatsvars vecumā no 30 līdz 50 gadiem ar iegūtu augstāko izglītību.

1.attēls. Personāla sadalījums pa dzimumiem Veselības ministrijā un tās padotības iestādēs.

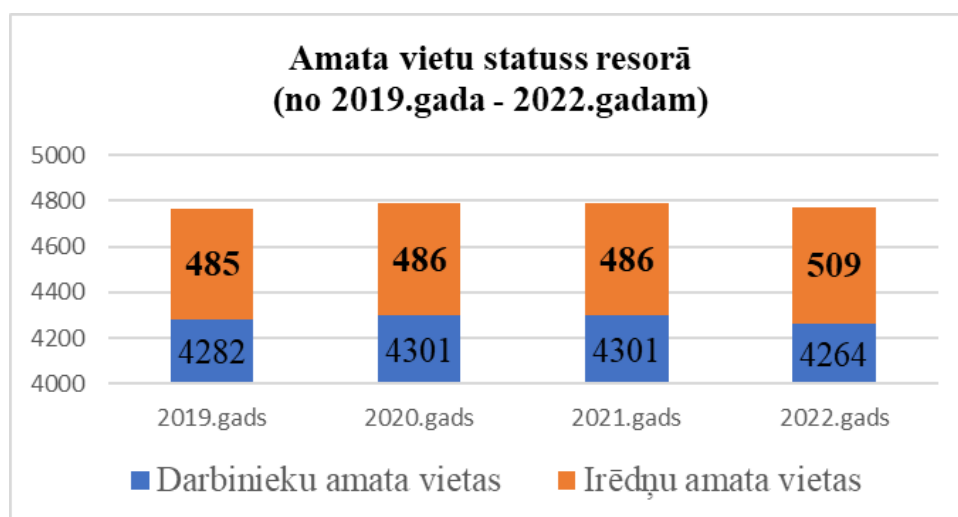

2.attēls. Personāla sadalījums pa vecuma grupām Veselības ministrijā un tās padotības iestādēs.

3.attēls. Personāla sadalījums pa izglītības grupām Veselības ministrijā un tās padotības iestādēs.

2022.gada 31.decembrī Ministrijas resorā ir 4263,75 darbinieku amata vietas, 509 ierēdņu amata vietas (4.attēls “Amata vietu statuss resorā pēdējo četru gadu griezumā”) un 1 parlamentārā sekretāra amata vieta.

4.attēls. Amata vietu statuss resorā pēdējo četru gadu griezumā.

Personāla mainība

Personāla mainības dati redzami tabulā Nr.2 “Personāla mainība 2022.gadā”.

Resorā vidējā personāla mainība bija 11,7% (rādītājs aprēķināts kā attiecība starp pieņemto un atbrīvoto nodarbināto skaita summu pret vidēji nodarbināto skaitu gadā, izsakot procentos). Personāla mainība 2022.gadā nebija vērojama Latvijas Antidopinga birojā, taču vislielākā mainība 22% – Nacionālajā veselības dienestā. Attiecībā pret 2021.gadu, 2022.gadā vērojama darbinieku mainības stabilizēšanās, kas saistāma ar darbinieku vēlmi pilnveidoties un veidot pēctecību. Ministrijas un padotības iestāžu personāla mainības rādītāji četru gadu griezumā redzami tabulā Nr.3 “Personāla mainība no 2019.gada līdz 2022.gadam”.

	VM	NMPD	SPKC	PSMVM	LAB	NVD	VI	VADC	VTMEC	ZVA
Personāla mainība*	13%	13,66	14%	18,66%	0%	22%	13%	10%	3,07%	11%
Pieņemto skaits	30	419	10	20	0	46	14	25	7	13
Atbrīvoto skaits	21	468	22	15	0	48	24	20	5	15

2.tabula. Personāla mainība 2022.gadā

	2019.gads	2020.gads	2021.gads	2022.gads*
Personāla rotācija VM (%)	39	25	46	13
Personāla rotācija resorā (%)	36	21	42	11,7

3.tabula. Personāla mainība no 2019.gada līdz 2022.gadam.

(* mainīts aprēķins pēc formulas (Personāla mainības līmenis = Atbrīvoto nodarbināto skaits gadā dalīts ar gada vidējo darbinieku skaitu un reizināts ar 100%)

Ministrijas personāls un struktūra

2022.gada 31.decembrī ir 167 amata slodzes. Faktiski Ministrijas struktūrvienībās (3.pielikums “Veselības ministrijas struktūrshēma”) 2022.gadā vidēji tika nodarbināti 145,08 darbinieki.

Ministrijā 2022.gada 31.decembrī tika nodarbināti 27 vīrieši un 124 sievietes. Vairākums nodarbināto ietilpst vecuma grupā no 30 gadiem līdz 50 gadiem – 118 nodarbinātie, tam seko nodarbinātie virs 50 gadiem – 31 nodarbinātie un vecumā līdz 30 gadiem – 15 nodarbinātie.

4. nodaļa. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Sadarbība ar nevalstisko sektoru:

Pārskata gada Ministrija nodrošina⁶² Veselības nozares stratēģiskās padomes, Digitālās veselības padomes, Imunizācijas valsts padomes, Cilvēku biomonitoringa padomes Farmācijas jomas konsultatīvā padomes, Mātes un bērna veselības konsultatīvā padomes, Farmācijas jomas konsultatīvā padomes, Uztura padomes, Nacionālās alkoholisma ierobežošanas padomes, Veselības aprūpes pakalpojumu eksporta koordinācijas padomes darbību.

Veselības nozarei aktuālus jautājumus, iesaistot nevalstiskās organizācijas, Ministrijā risina tādas darba grupas, komisijas, komitejas, kā Antimikrobiālās rezistences ierobežošanas komisija, HIV infekcijas, tuberkulozes un seksuālās transmisijas infekciju izplatības ierobežošanas koordinācijas komisija, Poliomiēlīta uzraudzības komisija, Smēķēšanas ierobežošanas valsts komisija, Centrālā medicīnas ētikas komiteja.

Tāpat darba grupa Sabiedrības veselības un veselības aprūpes steidzamu jautājumu risināšanai, kuras sastāvā ir astoņas apakšgrupas (Epidemioloģiskās drošības jautājumu risināšanas apakšgrupa, Ārstniecības apakšgrupa, Farmācijas apakšgrupa, Testēšanas un diagnostikas apakšgrupa, Covid-19 vakcīnu pieteikumu izvērtēšanas apakšgrupa, Cilvēkresursu apakšgrupa, Starptautiskās palīdzības apakšgrupa, Veselības nozares valsts materiālo rezervju apakšgrupa).

Darba grupa cilvēkresursu piesaistei reģioniem, cilvēkresursu apmācību konsultatīvā darba grupa, darba grupa sabiedrības vakcinācijai pret Covid-19, darba grupa Eiropas veselības datu telpas regulas priekšlikuma izvērtēšanai un īstenošanai, ESF projekta “Kompleksi veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi” veselības veicināšanas un slimību profilakses starpsektoru sadarbības komiteja, Medicīnas tehnoloģiju iesniegumu un tehnoloģiju sarakstu vērtēšanas komisija. Darba grupa pacientu tiesību ievērošanas pilnveidošanai,

⁶² Sabiedrības līdzdalība <https://www.vsm.gov.lv/lv/search?q=onkolo%C4%A3ijas%20pl%C4%81na%202022.-2024.gadam%20>

darba grupa krūts rekonstrukcijas programmas ieviešanai un krūts veselības veicināšanai, darba grupa bērnu veselības aprūpes pilnveidošanai, darba grupa hospisa aprūpes pakalpojuma satura izveidei, darba grupa jaunas ārstniecības personu darba samaksas kārtības ieviešanai.

Pārskata gadā izveidota Bērnu un pusaudžu veselības izglītības darba grupa, lai sagatavotu priekšlikumus nepilngadīgo grūtniecību gadījumu skaita mazināšanai un pusaudžu prasmju veicināšanai veidot drošas un cieņpilnas attiecības seksuālās un reproduktīvās veselības jomā. Darba grupas priekšlikumi pārskata gada 24.oktobrī tika iesniegti izvērtēšanai Labklājības ministrijas Bērnu lietu sadarbības padomē.

Pamatojoties uz likumā „Par valsts budžetu 2022.gadam” paredzēto finansējumu biedrībai “Papardes zieds”, Ministrija sadarbībā ar jomas speciālistiem 2022.gadā nodrošināja un īstenoja izglītojošas nodarbības jauniešiem ar garīga rakstura attīstības traucējumiem par seksuālās un reproduktīvās veselības jautājumiem.

Ministrija kā atbildīgā iestāde par valsts veselības politikas jomas veidošanu, visos tiesību aktu un to grozījumu izstrādes procesos atzinīgi novērtē sabiedrības iesaisti un līdzdalību šajā procesā. Šo sadarbību Ministrija īsteno gan ievērojot Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumus Nr.970 “Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā”⁶³, gan organizējot darba grupas, kurās aicina nevalstiskā sektora pārstāvjus līdzdarboties.

Ministrija īpaši augsti novērtē visu profesionāļu viedokli, kas sabiedrības līdzdalības ietvaros ir sniegts gan no medicīnas nozarē praktizējošiem advokātiem, juristiem, pacientu organizācijām, gan arī sadarbojoties ar veselības nozares valsts pārvaldes iestādēm un kapitālsabiedrībām. Kā labu piemēru var minēt tieši darbu pie Ministru kabineta 2022.gada 3.maija noteikumu Nr.272 “Noteikumi par kompensāciju par vakcīnas pret Covid-19 infekciju blakusparādību izraisīto smagu vai vidēji smagu kaitējumu pacienta veselībai vai dzīvībai”⁶⁴ izstrādes, kuru tapšanas gaitā tika veiktas vairākas būtiskas izmaiņas, balstoties tieši uz sabiedrības līdzdalības posmā izteiktajiem viedokļiem.

Ministrija aktīvi sadarbojās ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas, klīnisko universitāšu slimnīcām (VSIA “Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”, SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”, VSIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca”), Latvijas Ģimenes ārstu asociācijas un Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociācijas pārstāvjiem.

⁶³ Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā <https://likumi.lv/ta/id/197033-sabiedribas-lidzdalibas-kartiba-attistibas-planosanas-procesa>

⁶⁴ Noteikumi par kompensāciju par vakcīnas pret Covid-19 infekciju blakusparādību izraisīto smagu vai vidēji smagu kaitējumu pacienta veselībai vai dzīvībai <https://likumi.lv/ta/id/332106-noteikumi-par-kompensaciju-par-vakcinas-pret-covid-19-infekciju-blakusparadibu-izraisito-smagu-vai-vidēji-smagu-kaitejumu-pacienta-veselibai-vai-dzivibai>

Īpašu ieguldījumu sniedza Veselības inspekcija, lai ar praktizējošu speciālistu atbalstu izstrādātu un pilnveidotu vidēji smaga un smaga kaitējuma pazīmju raksturojumu, kas bija nepieciešams, lai nodrošinātu iespēju saņemt kompensāciju, ja vakcīnas pret Covid-19 infekciju izraisīta blakusparādība radījusi smagu vai vidēji smagu kaitējumu pacienta veselībai vai dzīvībai.

Ministrija, izskatot iedzīvotāju apstrīdēšanas iesniegumus Ārstniecības riska fonda⁶⁵ lietās sadarbojas ar attiecīgās jomas speciālistu asociācijām, kuras sniedz viedokli un vērtējumu par medicīniskiem aspektiem administratīvajās lietās.

Pārskata gadā organizēta Mātes un bērna veselības konsultatīvās padomes sēde, lai pārrunātu medijos aktualizēto jautājumu par sievietes pieredzi, saņemot dzemdību palīdzību, kā arī diskutētu par Mātes un bērna veselības uzlabošanas plāna 2018.-2020.gadam⁶⁶ izpildi, dzemdību palīdzības kvalitātes rādītājiem 2021.gadā, kā arī bērnu ar hroniskām slimībām veselības aprūpes procesa virzību. Aktualizēts Mātes un bērna veselības konsultatīvās padomes personālsastāvs. Pieņemts Mātes un bērna veselības konsultatīvās padomes nolikums⁶⁷.

Mātes un bērna veselības konsultatīvās padomes ietvaros Ministrija sadarbojās ar Latvijas Māsu asociāciju, Latvijas Ginekologu un dzemdību speciālistu asociāciju, Latvijas Pediatru asociāciju un Latvijas Neonatologu biedrību.

Pārskata gadā politikas plānošanas dokumentu un tiesību aktu projektu izstrādes procesā jau ierasta ir sadarbība ar dažādām veselības un citu nozaru pārstāvošām institūcijām, profesionālajām asociācijām un sabiedriskajām organizācijām. Noteikti minama sadarbība ar Latvijas Ārstu biedrību, Latvijas Ģimenes ārstu asociāciju, Latvijas Lauku ģimenes ārstu asociāciju, kas aptver plašu jautājumu loku. Jāatzīmē sadarbība ar Latvijas Laboratorās medicīnas biedrības pārstāvjiem saistībā ar laboratorisko pakalpojumu plānošanas un apmaksas kārtības pārskatīšanu.

Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšanā bez jau minētajām nevalstiskajām organizācijām regulāri sadarbojamies ar Veselības aprūpes darba devēju asociāciju, Latvijas Zobārstu asociāciju, Latvijas Slimnīcu biedrību, nodibinājumu Invalīdu un viņu draugu apvienība "Apeirons", Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizāciju "Sustento".

Plāna reto slimību jomā 2023-2025.gadam projekta izstrādes gaitā Ministrija sadarbojās ar Latvijas Reto slimību aliansi, biedrību "Dauna sindroms Latvija", Latvijas Cistiskās fibrozes biedrību, biedrību Ģenētiski pārmantoto slimību pacientiem un līdzcilvēkiem "Saknes", Latvijas Hemofilijas biedrību,

⁶⁵ Par Ārstniecības riska fondu <https://www.vi.gov.lv/lv/iesniegums-arstniecibas-riska-fondam>

⁶⁶ Mātes un bērna veselības uzlabošanas plāns 2018.–2020.gadam <http://polsis.mk.gov.lv/documents/6209>

⁶⁷ Mātes un bērna veselības konsultatīvā padome <https://www.vm.gov.lv/lv/mates-un-berna-veselibas-konsultativa-padome>

Pulmonārās hipertensijas biedrību, Latvijas reto slimību speciālistu asociāciju un Latvijas Cilvēka medicīniskās ģenētikas asociāciju.

Ministrija sadarbojās ar attiecīgās jomas speciālistu asociācijām (piemēram, kardiologus, endokrinologus, onkologus u.c. specialitātes pārstāvošajām organizācijām), lai risinātu ar noteiktām slimībām vai slimību grupām saistītus jautājumus.

Vardarbības mazināšanas jautājumos sadarbojāmies ar centriem “Marta” un “Dardedze”.

Onkoloģijas domnīcas un veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošanas plāna 2022.–2024.gadam projekta izstrādes ietvaros Ministrija sadarbojās ar šādām NVO:

- Latvijas Pašvaldību savienību,
- Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību,
- Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru,
- Latvijas Patologu asociāciju,
- Hematologu asociāciju,
- Latvijas Onkologu Ķīmijterapietu asociāciju,
- Latvijas Ginekologu asociāciju,
- Latvijas Kolposkopijas biedrību,
- Biofarmaceitisko zāļu ražotāju asociāciju Latvijā
- Starptautisko inovatīvo farmaceitisko firmu asociāciju.

Notika arī sadarbība ar pacientu organizācijām: “Soli priekšā melanomai”, “Dzīvības koks”, Latvijas sieviešu-volontieru biedrība “VITA”, labdarības fonds “Rozā vilciens”, fonds “Movember Latvija”, biedrība “Blastiņš” un Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība.

Izstrādājot Psihiskās veselības aprūpes organizēšanas uzlabošanas plānu 2023.-2025.gadam, pārskata gadā rīkotas domnīcas ar jomas ekspertiem un profesionālo asociāciju pārstāvjiem.

Pārskata gadā 28.janvārī parakstīts Ministrijas, Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras sadarbības memorands par pārtikas produktu sastāva uzlabošanu, kura mērķis ir uzlabot Latvijas iedzīvotāju uztura paradumus, veicinot tādu pārtikas produktu pieejamību, kuriem ir samazināts piesātināto taukskābju, cukura un sāls daudzums.

Pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai un izglītošanai:

Aktualizēti “Veselīga uztura ieteikumi cilvēkiem, kuri vecāki par 65 gadiem”. No jauna izstrādāti “Veselīga uztura ieteikumi sievietēm zīdīšanas periodā” un “Informatīvs materiāls Latvijas iedzīvotājiem par ēdiena

pagatavošanu mājās”, lai informētu iedzīvotājus par veselīgiem uztura paradumiem un drošu ēdiena pagatavošanu mājās⁶⁸.

Pārskata gada septembrī Sabiedrības veselības departaments sadarbībā ar Komunikācijas nodaļu Veselības veicināšanas mēneša ietvaros, tika organizēta interaktīva sabiedrības informēšanas kampaņa par sabiedrībai nozīmīgām tēmām: par bērniem drošu vidi, par sirds veselību, par imunitāti, pareizu antibiotiku lietošanu un AMR, par legionelozi, par iepakojumu marķējumu un bisfenola kaitīgumu, par drošu skaistumkopšanas pakalpojumu izvēli, par veselīgas pārtikas, fizisko aktivitāšu un aktīva dzīvesveida nozīmi, par seksuālo, reproduktīvo un psihisko veselību, atkarību profilaksi un dažādiem veselības riska faktoriem.

Tīmekļa vietnē esparveselibu.lv regulāri izvietota aktuālā informācija par dažādām sabiedrības veselības tēmām, pasākumiem, materiāliem, organizētajām apmācībām u.c.

5. nodaļa. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA VESELĪBAS NOZARES JOMĀ

Darbs Eiropas Savienības (ES) Padomē/ Eiropas Komisijā (EK)

Sabiedrības veselības jomā Francijas prezidentūra (2022.gada pirmā puse) kā prioritāti izvirzīja Priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas veselības datu telpu, kuru virzīja viedokļu apmaiņai jūnija ES Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju lietu ministru padomes (EPSCO) sanāksmē. Diskusijām tika virzīts arī jautājums par ES Globālās veselības stratēģijas pārskatīšanu, Eiropas veselības savienības stiprināšanu un Savienības krīzgatavības veicināšanu.

Farmācijas jomā Francijas prezidentūra kā prioritāti izvirzīja darbu pie dalībvalstīm nepieciešamo medicīnisko pretlīdzekļu koordinētas nodrošināšanas, virzot izskatīšanai attiecīgo regulu.

Čehijas prezidentūra (2022.gada otrā puse) sabiedrības veselības jomā kā prioritāti izvirzīja jautājumu par Covid-19 pandēmijas radītiem izaicinājumiem nākotnē un jautājumu par investīcijām veselībā un atbalstu inovatīvu risinājumu īstenošanai. Notika darbs pie Slovēnijas prezidentūras sagatavotā Padomes secinājumu par Eiropas veselības savienības stiprināšanu projekta.

Čehijas prezidentūra farmācijas jomā kā prioritāti izvirzīja darbu pie Priekšlikuma Padomes regulai par ārkārtas satvaru attiecībā uz medicīniskajiem pretpasākumiem. Kā būtiski prezidentūras ietvaros tika virzīti jautājumi par zāļu pieejamības problēmu ES un gatavības un reaģēšanas uzlabošanu pārrobežu

⁶⁸ Veselīgs uzturs <https://www.vsm.gov.lv/lv/veseligs-uzturs>

veselības krīžu apstākļos, kā arī vakcinācijas un vakcīnas ziedošanas problemātika.

Pārskata gadā nodrošināta ikmēneša dalība ES Padomes Horizontālajā narkotiku darba grupā, kuras ietvaros tiek skatīti dažādi ar narkotisko vielu apriti, narkotisko vielu lietošanas profilaksi, ES un Apvienoto nāciju organizācijas (ANO) likumdošanu narkotiku jomā, starptautisko sadarbību u.c. saistīti jautājumi. Notika darbs pie regulas projekta par Eiropas Narkotiku aģentūru, kā arī pie Padomes secinājumiem par uz pierādījumiem un cilvēktiesībām balstītu pieeju narkotiku apkarošanas politikā, kas tika apstiprināti ES Iekšlietu un tieslietu ministru padomē 2022.gada 8.decembrī.

Sadarbībā ar ES Padomi un EK tika nodrošināta Latvijas viedokļa pārstāvēšana ES programmas “ES veselībai (2021-2027)” vadības grupā (*EU4Health Steering Group*), Eiropas Komisijas izveidotajā ES projekta 1+ miljons genomu deklarācijas (*1+MG Group*) ekspertu grupā, E-veselības tīklā (*E-Health Network*), Sociālās aizsardzības informācijas sistēmas (*Mutual Information System on Social Protection “MISSOC”*) ekspertu grupā, ES digitālā Covid-19 sertifikātu komitejā (*EU Digital COVID Certificate Committee*), kā arī Veselības sistēmu veiktspējas novērtēšanas ekspertu grupā (*HSPA Expert Group*).

Ziemeļu dimensijas (ZD) Sabiedrības veselības un sociālās labklājības partnerība

Pārskata gadā būtiskas pārmaiņas ZD ieviesa Krievijas dalības apturēšana, sekojot tās iebrukumam Ukrainā. Tas ļoti apgrūtināja ne tikai Krievijas vadīto ekspertu darba grupu, bet arī visas ZD darbību kopumā, jo Krievija ir viena no tās dibinātājvalstīm.

Cits ļoti nozīmīgs izaicinājums bija finansējuma projekta “Vairāk ietekmes kopā, stiprinot Ziemeļu partnerus (MITTENS)” zaudējums. Šo apstākļu dēļ 2022.gadā ZD galvenās prioritātes bija atrast risinājumus, kā juridiski korekti turpināt darbību bez Krievijas iesaistes, un jaunus finansējuma avotus, piemēram, Interreg. Tika pieņemts lēmums par ZD partnervalstu, tajā skaitā Latvijas, ikgadējo iemaksu palielināšanu. Latvijas pārstāvji aktīvi turpināja darbu tajās ZD ekspertu darba grupās, kuras varēja funkcionēt bez Krievijas iesaistes, un apmeklēja vairākas ZD klātienē sanāksmes. Latvija bija aktīvi iesaistīta projekta “*Culture for Health*” īstenošanā, kura rezultāti tika prezentēti ZD Vecāko pārstāvju komitejas 35.sanāksmē ZD cenšas atjaunot Krievijas iepriekš vadīto ekspertu darba grupu darbību. 2022.gada beigās tika apstiprināta jaunā ZD stratēģija 2022.-2027.gadam, kas ir gatavota, pielāgojoties ES jaunajai programmai “*EU4Health*” (2021–2027) – drošākas un veselīgākas ES redzējums, un arī saskaņā ar PVO Eiropas darba programmas 2020.–2025.gadam “Vienota

rīcība labākas veselības nodrošināšanai Eiropā” mērķiem. Jauno stratēģiju papildinās rīcības plāns.

Pārskata gadā ZD Latvijas pārstāvji aktīvi turpināja darbu ekspertu darba grupās (piemēram, primārās veselības aprūpes, alkohola un citu vielu lietošanas ierobežošanas, neinfekcijas slimību, ekspertu darba grupu u.c.).

Pēc Alkohola un citu vielu lietošanas ierobežošanas darba grupas iniciatīvas (ASA EG) pārskata gadā EK granta projekta ietvaros tika dibināts Baltijas jūras reģiona pašvaldību alkohola un narkotiku lietošanas profilakses tīkls, kas kļūs par platformu pieredzes apmaiņai, nodrošinās dalībvalstu sadarbību un stiprinās kopienas aktivitātes, tostarp starpnozaru līmenī, veselības veicināšanas un atkarību profilakses jomā.

Sadarbība ar Pasaules Veselības organizāciju (PVO)

Pārskata gadā no 25.janvāra līdz 29.janvārim virtuālā formātā notika 150.PVO Izpildvaldes sesija. Izpildvaldē tiks skatīts plašs saturisko un administratīvu jautājumu loks, atbilstoši PVO darbības trīs pamata pīlāriem (mērķiem), kas noteikti PVO Vispārējā darba programmā 2019-2023.gadam:

- (1) miljards cilvēkiem nodrošināta vispārējā veselības aprūpe;
- (2) miljards cilvēkiem nodrošināta labāka aizsardzība no veselības krīzēm;
- (3) miljards cilvēkiem nodrošināta labāka veselība un labklājība.

Izpildvaldē tika sagatavotas rezolūcijas iesniegšanai apstiprināšanai Pasaules Veselības Asamblejā. Izpildvaldes laikā tika pieņemti zināšanai PVO Sekretariāta sagatavotie ziņojumi un apstiprināti rezolūcijas projekti virzīšanai uz Pasaules Veselības Asamblejas 75. sesiju.

Pārskata gadā no 14.marta līdz 18.martam norisinājās ANO Narkotisko vielu komisijas sesija, kuras laikā tika pieņemti lēmumi par atsevišķu narkotisko un psihotropo vielu iekļaušanu ANO 1961.gada 30.marta Vienotajā konvencijā par narkotiskajām vielām (grozīta ar 1972.gada protokolu) un ANO 1971.gada 21.februāra Vienoto konvenciju par psihotropajām vielām. ES dalībvalstis balsoja atbilstoši kopīgai ES Padomē apstiprinātai nostājai. Tāpat sesijas laikā apstiprināta ES rezolūcija 64/3 - Atbalsts zinātniskajos pierādījumos balstītiem, kvalitatīviem, pieejamiem un aptverošiem prevencijas, ārstēšanas un citiem saistītiem pakalpojumiem.

Pārskata gada 10.maijā virtuāli norisinājās PVO Eiropas reģiona Īpašajā sesija par veselības krīzi Ukrainā, ko izraisījusi Krievijas Federācijas agresija. Pasākuma ietvaros Latvija pauda nelokāmu politisko atbalstu Ukrainai, pievienojoties Ukrainas aicinājumam:

- (1) pārtraukt jebkādu PVO pasākumu rīkošanu Krievijas Federācijas teritorijā, tai skaitā, ekspertu līmeņa sanāksmes;

(2) pārcelt PVO Eiropas reģiona Biroju neinfekciju slimību apkarošanai ārpus Krievijas teritorijas;

(3) lemt par Krievijas Federācijas un Baltkrievijas balsstiesību apturēšanu PVO lēmēj institūcijās.

Pārskata gadā no 22.maija līdz 28.maijam Ženēvā norisinājās Pasaules Veselības Asamblejas (turpmāk - PVA) 75.sesija, kuras ietvaros uz 5 gadiem tika pārvēlēts līdzšinējais PVO Ģenerāldirektors Dr. Tedross Adanoms Gebrejesuss un tika apstiprināti rezolūciju projekti, kurus virzīja 150.PVO Izpildvalde.

Latvijas Republikas veselības ministrs bija sagatavojis uzrunu video formātā, fokusējoties uz situāciju Ukrainā un aicinot PVO sniegt visu nepieciešamo atbalstu. Papildu tam, Latvija pievienojās daudziem kopīgajiem ES paziņojumiem, 5 Ziemeļvalstu-Baltijas valstu kopīgajiem paziņojumiem, kā arī vairākiem starp-reģionālajiem paziņojumiem.

Pārskata gadā no 2.jūnija līdz 3.jūnijam Budvā (Melnkalne) norisinājās PVO 8.Augsta līmeņa Mazo valstu iniciatīvas (SCI) sanāksme, kuras virstēma bija "Ceļā uz labāku veselību un labklājību mazajās valstīs PVO Eiropas reģionā". Sanāksmē tika diskutēts, kā vislabāk stiprināt veselības sistēmu gatavību un reaģēt uz ārkārtas situācijām ilgtermiņā un kā atbalstīt mazo valstu apņemšanos izvirzīt veselību ilgtspējīga tūrisma centrā.

Pārskata gadā no 12.septembra līdz 14.septembrim Telavivā (Izraēla) norisinājās PVO Eiropas Reģionālās komitejas 72.Sesija. Diskutēts par progresu Eiropas darba programmas 2020.-2025.gadam ("United action for better health") īstenošanā, īpašu uzmanību pievēršot alkohola ierobežošanas pasākumiem, digitālajai veselībai, invaliditātes un rehabilitācijas jautājumiem, dzemdes kakla vēža profilaksei.

Pārskata gadā PVO un Ministrija divgades sadarbības līguma ietvaros tika uzsākts darbs pie Nacionālā veselīgo pašvaldību tīkla akreditācijas procesa, t.sk. tīkla izvērtējuma. Tīkla akreditācijas procesu no Latvijas puses organizē Slimību profilakses un kontroles centrs, kas ir atbildīgā koordinējošā iestāde Nacionālam veselīgo pašvaldību tīklam Latvijā.

Dažādi pasākumi starptautiskās sadarbības un veselības nozares jomā

2022.gadā aktualitāti saglabāja Covid-19 vakcīnu ziedošanas jautājums. Tas bija saistīts ar, no vienas puses, strauji krītošo pieprasījumu pēc vakcīnām nacionālajā līmenī, no otras puses - vakcīnu pastāvīgām piegādēm, kā rezultātā tika noslogotas Latvijas noliktavas. Vakcīnu ziedošanas jautājumā Ministrija cieši sadarbojusies ar Ārlietu ministriju, kura izmantoja diplomātiskos kanālus, lai identificētu un uzrunātu potenciālās ziedojuma saņēmējvalstis. Ministrija informēja Ministru kabinetu par katru veikto ziedojumu, tai skaitā ziedojuma saņēmējvalsti, ziedojamo apjomu un izmaksām.

2022.gadā Latvija divpusēji ziedojusi Vaxzevria vakcīnas šādām valstīm: Tunisija (14 400 devas), Ēģipte (115 000 devas), Benina (80 000 devas); Comirnaty vakcīnas šādām valstīm: Nikaragva (849 420 devas); Kosova (79 560 devas); Melnkalne (49 980 devas).

Nuvaxovid vakcīnas klīniskajiem pētījumiem Oksfordas Universitātei (5000 devas).

Latvija papildus ziedojusi 74 880 Comirnaty devas Irākai caur COVAX mehānismu.

Pārskata gadā Ministrijas pārstāvji piedalījās Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Veselības komitejas sesijās no 30.jūnija līdz 1.jūlijam un no 1.decembra līdz 2.decembrim, kā arī Sabiedrības veselības ekonomikas ekspertu un Zāļu un medicīnas ierīču ekspertu grupu sanāksmēs, kurās notika diskusijas un sniegtas rekomendācijas dalībvalstu veselības sistēmu attīstīšanai. Tāpat Ministrijas pārstāvis piedalījās OECD budžeta un veselības amatpersonu apvienotā tīkla sanāksmē 2022.gada 10.-11.februārī, kā arī augsta līmeņa sanāksmē par OECD iniciatīvu drošai starptautiskajai ceļošanai.

Pārskata gada 5.aprīlī tika parakstīts “Latvijas Republikas Veselības ministrijas, Igaunijas Republikas Sociālo lietu ministrijas un Lietuvas Republikas Veselības ministrijas partnerības līgums par vienotiem zāļu un medicīnas ierīču iepirkumiem un centralizēti iepērkamo zāļu un medicīnas ierīču aizdošanu”.

Pārskata gada 22.septembrī parakstīta “Latvijas Republikas Veselības ministrijas, Igaunijas Republikas Sociālo lietu ministrijas un Igaunijas Republikas Iekšlietu ministrijas vienošanās par savstarpējo palīdzību neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanā pierobežas teritorijā”⁶⁹.

Pārskata gadā pabeigts EK Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāta atbalstītais projekts Nr.SRSS/2018/01/FWC/002 “Slimnīcas pakalpojumu, telemedicīnas un integrētās aprūpes turpmākā attīstība” (tostarp par integrēto aprūpi pacientiem ar demenci).

Pārskata gadā uzsākts EK Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāta atbalstīts projekts Nr.REFORM/SC2022/131 “Medicīnas tehnoloģiju novērtējuma izmantošanas uzlabošana lēmumu pieņemšanā Latvijā” (*Improving the use of HTA in decision-making in Latvia*).

⁶⁹ Vienošanās par savstarpēju palīdzību neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanā pierobežas teritorijā <https://www.vm.gov.lv/lv/divpuseja-sadarbiba>

6. nodaļa. 2023.GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

Ministrijā 2022.gadā norisinājās ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda un 2021.-2027.gada plānošanas perioda šādu specifisko atbalsta mērķu (turpmāk - SAM) plānošana un ieviešana:

ES fondu 2014. -2020.gada plānošanas periods

- **SAM 9.2.3.** „Atbalstīt prioritāro (sirds un asinsvadu, onkoloģijas, perinatālā un neonatālā perioda aprūpes un garīgās veselības) veselības jomu veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrādi un ieviešanu, jo īpaši sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļauto iedzīvotāju veselības uzlabošanai” ietvaros plānojam projekta Nr.9.2.3.0/15/I/001 „Veselības tīklu attīstības vadlīniju un kvalitātes nodrošināšanas sistēmas izstrāde un ieviešana prioritāro veselības jomu ietvaros” ieviešanu visa gada garumā.
- **SAM 9.2.4.** “Uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, jo īpaši, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem” 9.2.4.1.pasākuma un 9.2.4.2.pasākuma ietvaros paredzēts turpināt uzsākto projektu ieviešanu.
- **SAM 9.2.5.** “Uzlabot pieejamību ārstniecības un ārstniecības atbalsta personām, kas sniedz pakalpojumus prioritārajās veselības jomās iedzīvotājiem, kas dzīvo ārpus Rīgas” paredzēta projekta Nr.9.2.5.0/17/I/001 “Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personu pieejamības uzlabošana ārpus Rīgas” ieviešana visa gada garumā.
- **SAM 9.2.6.** ”Uzlabot ārstniecības un ārstniecības atbalsta personāla kvalifikāciju” paredzēta projekta Nr.9.2.6.0/17/I/001 “Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personāla kvalifikācijas uzlabošana” ieviešana visa gada garumā.
- **SAM 9.2.7.** “Atbalsts ārstniecības personām, kas nodrošina pacientu ārstēšanu sabiedrības veselības krīžu situāciju novēršanai” un SAM 14.1.3 “Atveseļošanas pasākumi veselības nozarē” projekta Nr.9.2.7.0/21/I/001 ieviešana visa gada garumā.

Reaģējot uz Covid-19 pandēmijas riskiem un Krievijas Federācijas iebrukumu Ukrainā, veikti arī normatīvā regulējuma grozījumi, paredzot finansējumu pārdali starp saņēmējiem, gan arī jaunu atbalsta veidu u.c. grozījumi.

Pārskata periodā:

- 1.novembrī izsludināta jauna projektu iesniegumu atlase – 4.kārtas, 1.apakškārtas 4.uzsaukums (ģimenes ārstu praksi attīstība) par 315 005.45 eiro. Projektu iesniegumu iesniegšana paredzēta līdz 2023.gada janvāra beigām. Izmaksas paredzētas ģimenes ārstu praksēm papildus

- iekārtu un aprīkojumu Covid-19 un citu sabiedrības veselības krīžu novēršanai iegādei;
- 2.decembrī izsludināta jauna projektu iesniegumu atlase 1.kārtas 3.apakškārta un Atveseļošanas pasākumi veselības nozarē (13.1.5. SAM). Atlase noslēgusies un 21.septembrī, noslēgts līgums ar VAS “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” par kopējo finansējumu 23 678 296.00 eiro apmērā.

Uz pārskata perioda beigām apstiprināti attiecināmie izdevumi par kopējo summu 215 313 541.89 eiro par visām projektu iesniegumu atlases kārtām kopā, sasniedzot uzraudzības rādītāja “Atbalstīto ārstniecības iestāžu skaits, kurās veikti ieguldījumi veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas uzlabošanai” vērtību 425 iestādes no plānotajām 607 iestādēm līdz 2023.gada beigām.

2021.-2027.gada ES fondu plānošanas perioda ietvaros Eiropas Komisija 2022.gada 25.novembrī ir apstiprinājusi Latvijas izstrādāto Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmu 2021.–2027.gadam, līdz ar to ir uzsākts darbs pie 2021.-2027.gada plānošanas perioda ieviešanas nosacījumu izstrādes. 2022.gada beigās ES fondu Apakškomitejā ir izskatīti un saskaņoti 4.1.1.specifiskā atbalsta mērķa “Nodrošināt vienlīdzīgu piekļuvi veselības aprūpei un stiprināt veselības sistēmu, tostarp primārās veselības aprūpes noturību” 4.1.1.1.pasākuma “Ārstniecības iestāžu infrastruktūras attīstība un 4.1.1.2.pasākuma “P.Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas infrastruktūras attīstība”, kā arī 4.1.2.specifiskā atbalsta mērķa “Uzlabot vienlīdzīgu piekļuvi iekļaujošiem un kvalitatīviem pakalpojumiem izglītības, mācību un mūžizglītības jomā, attīstot pieejamu infrastruktūru, tostarp, veicinot noturību izglītošanā un mācībās attālinātā un tiešsaistes režīmā” 4.1.2.1.pasākuma Nacionāla mēroga veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi projektu iesnieguma vērtēšanas kritēriji un to piemērošanas metodikas.

Pārskata gada ietvaros noslēgti līgumi ar 6 slimnīcām un Nacionālo veselības dienestu par Solidaritātes fonda atbalsta piešķiršanu 1 120 805 eiro apmērā. Izmaksas paredzētas Covid-19 seku mazināšanai, slimnīcām, iegādājoties medicīnas tehnoloģijas un ierīces un Nacionālajam veselības dienestam, vienotā digitālā epidemioloģiskās drošības rīka izstrādei.

Ministrija pārskatā gadā nodrošināja Atveseļošanas fonda projektu ieviešanas uzsākšanu:

- 4.1.1.2.i. investīcijas “Atbalsts universitātes un reģionālo slimnīcu veselības aprūpes infrastruktūras stiprināšanai” ietvaros veikta projektu atlase, apstiprināti projekti un uzsākta 3 universitāšu un 7 reģionālo slimnīcu projektu īstenošana, kas vērsti uz universitātes un reģionālo slimnīcu veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanas infrastruktūras uzlabošanu, nodrošinot visaptverošu, ilgtspējīgu un integrētu veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu, lai mazinātu infekciju slimību

izplatību un veicinātu epidemioloģisko prasību ievērošanu. Projekti tiek īstenoti līdz 2026.gada 31.augustam. Kopējais 4.1.1.2.i. investīcijas projektu finansējums ir 180 894 999 eiro. Pārskata periodā pabeigts SIA “Liepājas reģionālā slimnīca” projekts “Infrastrukturā attīstība SIA “Liepājas reģionālā slimnīca”, iegādājoties modernu lineāro paātrinātāju. Pārskata periodā kopumā veikti izdevumi 6 505 333 eiro apmērā.

- 4.1.1.1.i investīcijas “Atbalsts sabiedrības veselības pētījumu veikšanai” projekta Nr. 4.1.1.1.i.0/1/22/I/VM/001 “Slimību profilakses un kontroles centra organizētie sabiedrības veselības pētījumi” īstenošana. Finansējuma saņēmējs ir Slimību profilakses un kontroles centrs, bet Ministrija – sadarbības partneris. Projektu plānots īstenot līdz 2026.gada 30.jūnijam. Projekta ietvaros izstrādātas pētniecības metodoloģiskās vadības plānošanas dokumentācijas kopas sabiedrības veselības pētījumiem trijās prioritārajās jomās, t.i., mikroorganismu rezistences, vakcinācijas un infekcijas slimību jomā, veikti pētījumi, kā arī, izmantojot pētījumu rezultātus, nodrošināta tiesību aktu grozījumu izstrāde sabiedrības veselības politikas plānošanai un īstenošanai mikroorganismu rezistences, vakcinācijas un infekciju slimību jomā, kas ietvertu prioritāro sabiedrības veselības problēmu risināšanu. Projekta kopējais finansējums ir 835 120 eiro. Pārskata periodā veikti izdevumi 2 862 eiro apmērā.
- 4.3.1.r. reformas “Veselības aprūpes ilgtspēja, pārvaldības stiprināšana, efektīva veselības aprūpes resursu izlietošana, kopējā valsts budžeta veselības aprūpes nozarē palielinājums” un 4.3.1.1.i. investīcijas “Atbalsts sekundārās ambulatorās veselības aprūpes kvalitātes un pieejamības novērtēšanai un uzlabošanai” projekta Nr. 4.3.1.1.i.0/1/22/I/VM/001 “Veselības aprūpes pakalpojumu modeļu attīstības laboratorija” īstenošana. Finansējuma saņēmējs ir Nacionālais veselības dienests, bet Veselības ministrija – sadarbības partneris. Projektu plānots īstenot līdz 2026.gada 31.augustam. Projekta ietvaros tiks:
 - izveidota pakalpojumu laboratorijas sistēma, izvērtējot un testējot dažādus pakalpojumu modeļus, tādējādi uzlabojot un efektīvizējot valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu, nodrošinot pakalpojumu pieejamību, izveidojot sistēmisku izmaiņu mehānismu valsts apmaksātajiem pakalpojumiem;
 - veikts pētījums par veselības aprūpes kvalitāti un pieejamību veselības sistēmas novērtēšanai un uzlabošanai, izstrādājot kartējumu, kas ļaus konstatēt vājos posmus valsts apmaksātajā ambulatorajā pakalpojuma pieejamības nodrošināšanā. Projekta

kopējais finansējums ir 2 273 575 eiro. Pārskata periodā veikti izdevumi 24 328 eiro apmērā.

- 4.1.1.r. reformas “Uz cilvēku centrētas, visaptverošas, integrētas veselības aprūpes sistēmas ilgtspēja un noturība” atskaites punkta “Izveidota Latvijas iedzīvotāju genoma reference (Latvijas dalība Genome for Europe projektā - GoLatvia projekts)” projekta Nr. 4.1.1.r.0/3/22/I/VM/001 “Latvijas iedzīvotāju genoma references izveide” īstenošana. Finansējuma saņēmējs ir atvasināta publiska persona “Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs”. Projektu plānots īstenot līdz 2024.gada 31.martam. Projekta ietvaros tiks veikta pilna genoma sekvenčēšana 3500 paraugiem un nodrošināta iegūto datu apstrāde un uzglabāšana. Investīcijas veicinās labāku diagnostiku un ārstēšanas rezultātus un palīdzēs cīņā ar dažādām slimībām, kā arī labāk sagatavoties iespējamām pandēmijām nākotnē. Šī projekta ietvaros iegūtie dati veidos zināšanu bāzi cīņai ar dažādām slimībām, lai uzlabotu dažādu slimību profilaksi, diagnostiku un ārstēšanu, kā arī veicinās Latvijas ekonomiku, stiprinot Latvijas inovāciju potenciālu veselības aprūpes datu un datus balstītas veselības aprūpes jomā. Projekta kopējais finansējums ir 2 322 750 eiro. Pārskata periodā izdevumi netika veikti.
- 4.1.1.r. reformas “Uz cilvēku centrētas, visaptverošas, integrētas veselības aprūpes sistēmas ilgtspēja un noturība” atskaites punktu īstenošanu” projekta Nr. 4.1.1.r.0/1/22/I/VM/001 “Ieteikumu izstrāde integrētas veselības aprūpes attīstībai” īstenošana. Finansējuma saņēmējs ir Latvijas Republikas Veselības ministrija. Projektu plānots īstenot līdz 2023.gada 30.jūnijam. Projekta ietvaros tiks izstrādāti 3 (trīs) detalizēti integrētas veselības aprūpes modeļi (ieteikumi) pēctecīgai un koordinētai veselības aprūpei šādās jomās: 1) hroniski slimu bērnu veselības aprūpe, pārejot uz pieaugušo veselības aprūpi; 2) hroniski slimu pacientu sekundārās ambulatorās aprūpes organizācija, veidojot to kā pēctecīgu turpinājumu primārās veselības aprūpes posmam (“zilais koridors”); 3) pēctecīga pakalpojumu organizēšana pēc stacionārās aprūpes (rehabilitācija, veselības aprūpe mājās, ārstēšanās turpināšana ambulatori vai zemāka līmeņa stacionārajā veselības aprūpes iestādē). Projekta kopējais finansējums ir 406 698 eiro. Pārskata periodā veikti izdevumi 37 137 eiro apmērā.

2022.gadā uzsāktie pasākumi, kas tiks turpināti 2023.gadā:*Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošanā*

Ministrija 2023.gadā turpinās darbu pie plāna reto slimību jomā 2023.-2025.gadam projekta⁷⁰ izstrādē.

Turpinās darbu pie jauna Ministrijas galvenā speciālista darbības nolikuma izstrādes.

Turpinās uzsākt darbu, lai uzlabotu laboratorisko pakalpojumu plānošanas un apmaksas kārtību, novēršot laboratoriju pārstrādes un nodrošinot valsts budžeta līdzekļu izmaksu efektīvu izlietojumu. Plānots Ministru kabinetā iesniegt ziņojumu, izstrādāt priekšlikumus laboratoriju darba kvalitātes uzraudzībai.

Notiks darbs pie informatīvā ziņojuma par medicīniskā skābekļa pieejamības nodrošināšanu un slimnīcu rezervju, kā arī valsts gultu rezervju veidošanu.

2022.gadā PVO un Ministrijas divgades sadarbības līguma ietvaros tika nolemts sadarboties psihiskās veselības jomā, izstrādājot kārtību, par bērnu ar psihiskās veselības un uzvedības traucējumiem pāreju no bērnu profila ārstniecības iestādēm un pieaugušo profila ārstniecības iestādēm.

Sabiedrības veselības jomā

Lai nodrošinātu Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2021.-2027.gadam noteikto sabiedrības veselības politikas mērķu sasniegšanu, iesniegšanai Ministru kabinetā tiks virzīts “Antimikrobiālās rezistences ierobežošanas un piesardzīgas antibiotiku lietošanas plāns “Viena veselība” 2023.-2027.gadam” un “HIV infekcijas, seksuālās transmisijas infekciju, tuberkulozes, B un C hepatīta izplatības ierobežošanas rīcības plāns 2023.-2027.gadam”.

Turpināsies darbs gan pie plānos paredzēto pasākumu ieviešanas, gan pie jaunu Ministru kabineta noteikumu “Cilvēka imūndeficīta vīrusa infekcijas (HIV) un AIDS izplatības ierobežošanas noteikumi” virzīšanas, gan pie grozījumiem Ministru kabineta 2000.gada 26.septembra noteikumos Nr.330 “Vakcinācijas noteikumi”, Ministru kabineta 2021.gada 28.septembra noteikumos Nr.662 “Epidemioloģiskās drošības pasākumi Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai”, “Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma” un “Epidemioloģiskās drošības likuma”.

⁷⁰ Plāns reto slimību jomā 2023.-2025.gadam https://tapportals.mk.gov.lv/public_participation/233374ea-42dc-4e9e-9c63-26a2ebcebd26

2023.gadā plānots turpināt darbu pie grozījumiem “Alkoholisko dzērienu aprites likumā” un grozījumiem “Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumā” precizēšanas pirms iesniegšanas Ministru kabinetā.

2023.gadā plānots uzsākt “Profilakses pasākumu un veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošanas plāna alkoholisko dzērienu un narkotisko vielu lietošanas izplatības mazināšanas jomā 2023.–2025.gadam” īstenošanu.

Farmācijas jomā

Ministrija 2023.gadā turpinās darbu pie reglamentācijas pilnveidošana Farmācijas likumā un Narkotisko un psihotropo vielu un zāļu, kā arī prekursoru likumīgās aprites likumā un normatīvajos aktos zāļu aprites jautājumos, lai nostiprinātu un paplašinātu deleģējuma tvērumu Ministru kabineta noteikumos, kā arī aktualizētu tiesisko regulējumu farmaceitiskās darbības licencēšanas, zāļu aprites un zāļu klīnisko pētījumu attīstībā, kā arī par gēnu terapijas zālēm (jaunieviestās terapijas zāles: gēnu terapijas zāles, somatisko šūnu terapijas zāles un audu inženierijas produkti) to pielietošanas atļaušanu ārstniecībā, kas ļauj pacientiem saņemt šīs uzlabotās terapijas zāles kontrolētos apstākļos gadījumos, kad nav pieejamas apstiprinātas zāles indikācijai ar augstu medicīnisku vajadzību.

Turpinās darbu pie Ministru kabineta noteikumiem par zāļu klīniskiem pētījumiem, lai noregulētu zāļu klīnisko pētījumu pieteikuma iesniegšanu, novērtēšanu un procesu uzraudzību un nodrošinātu pētījuma personu tiesisko aizsardzību, lai īstenotu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas 536/2014) piemērošanu (Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) Nr.536/2014 (2014.gada 16.aprīlis) par cilvēkiem paredzēto zāļu klīniskām pārbaudēm un ar ko atceļ Direktīvu 2001/20).

Ministrija turpinās darbu pie Aptieku un aptieku filiāļu izvietojumu kritēriju pārskatīšanas, lai veicinātu farmaceitiskās aprūpes pieejamību iedzīvotājiem mazāk apdzīvotās vietās un novērstu mākslīgi radītas tirgus barjeras atsevišķiem tirgus dalībniekiem slimnīcu teritorijās, kā arī, lai novērstu Augstākās tiesas konstatēto praksi.

Turpināt darbu pie aptiekas darbības noteikumu analīzes un pārskatīšanas, farmaceitiskās aprūpes procesa paplašināšanas nolūkā un ar to saistītiem aptieku pakalpojumiem sadarbībā ar nozares ekspertiem, un sadarbībā ar farmaceitu profesionālām asociācijām un kompetentām iestādēm pārrunāt zāļu izgatavošanas un fasēšanas regulējuma izstrādi attiecībā uz kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, personālu, telpām un iekārtām, dokumentāciju, ražošanas procesu, kvalitātes kontroli, ārpakalpojumiem, sūdzībām un produktu atsaukšanu un pašpārbaudēm farmaceitisko pārbaudžu sadarbības shēmas (PIC/S) norādījumu par labu praksi cilvēkiem paredzētu zāļu izgatavošanas jomā (PE 010-4)77 ieviešanas saistībā.

Turpināt darbu pie Ministru kabineta noteikumiem par medicīniskajām ierīcēm, kas nepieciešami, lai ieviestu Eiropas Parlamenta un Padomes regulu (ES) 2017/745 (2017.gada 5.aprīlis), kas attiecas uz medicīniskām ierīcēm, ar ko groza Direktīvu 2001/83/EK, Regulu (EK) Nr.178/2002 un Regulu (EK) Nr.1223/2009 un atceļ Padomes Direktīvas 90/385/EK un 93/42/EEK un Ministru kabineta noteikumus par *in vitro* diagnostikas medicīniskajām ierīcēm, kas nepieciešami, lai ieviestu regulu Nr.2017/74678. Papildu tam atsevišķi tiks izstrādāti Ministru kabineta noteikumi par medicīnisko ierīču klīniskās izpētes un *in vitro* diagnostikas medicīnisko ierīču veiktspējas izpētes kārtību.

Nekustamo īpašumu pārvaldības jomā

Lai nodrošinātu pārskatāmu un lietderīgu rīcību ar valsts nekustamajiem īpašumiem, 2022.gadā uzsākts darbs pie Ministrijas valdījumā esošo valsts nekustamo īpašumu portfeļa pārskata izveides, kura izstrādes noslēgums paredzēts 2023.gada pirmajā pusgadā.

2022.gadā Ministrijas pārstāvji aktīvi līdzdarbojās Lielstraupes pils nodošanas un atjaunošanas likuma izstrādē, piedaloties Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas sēdēs, kā arī sniedzot ministrijas priekšlikumus likumprojekta redakcijām. Lielstraupes pils un saistīto nekustamo īpašumu nodošana Cēsu novada pašvaldībai tiks īstenota līdz 2023.gada 30.jūnijam.

Digitālās veselības jomā

Digitālās veselības stratēģijas izstrāde un iesniegšana Ministru kabinetā, lai ar digitālajām tehnoloģijām, datiem un ar to saistītajām mūsdienīgajām pieejām pakalpojumu sniegšanai veicinātu Sabiedrības veselības pamatnostādņu 2021.-2027.gadam noteikto sabiedrības veselības politikas mērķu sasniegšanu

Nozares cilvēkresursu attīstības jomā

Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta ģenerāldirektorāta (*DG REFORM*) Tehniskā atbalsta instrumenta (*Technical Support Instrument, TSI*) 2021.gada septembra pieteiktā projekta ietvaros 2023.gadā uzsākt darbu pie veselības darbaspēka stratēģijas Latvijā izstrādes. Līdz projekta noslēgumam projekta ietvaros nodrošināt tā koordināciju un izstrādāt šādus risinājumus:

- veikt veselības darbaspēka un apmācības sistēmas analīzi, tai skaitā veselības nozares cilvēkresursu kartējumu;
- tehniskās specifikācijas projekta izstrāde ārstniecības personu datubāzes (reģistra) modernizācijai;

- rīcības plāna izstrāde ārstniecības personu apmācībai un prasmju attīstībai, tai skaitā ilgtspējīga modeļa izstrāde ārstniecības personu apmācībai un profesionālo prasmju pilnveidei un attīstībai;
- veselības darbaspēka plānošanas modeļa izstrāde veselības darbaspēka nākotnes vajadzību projektēšanai.

Valsts budžeta finansēto studiju vietu plānošana un nodrošināšana – kā katru gadu noslēgts vienošanās protokols trīspusējās sadarbības līguma ietvaros starp Ministriju, Izglītības un zinātnes ministriju un Rīgas Stradiņa universitāti. 2022.gadā, lai veicinātu vienotu pieeju veselības jomas pamatstudiju vietu plānošanā, pēc vienotiem kritērijiem nodrošināta uzņemšana māsziņību studiju programmās Ministrija un Izglītības un zinātnes ministrijas padotības izglītības iestādēs. Vienotu studiju vietu plānošanas un uzņemšanas principu ieviešana tiks turpināta visās veselības aprūpes studiju programmās.

Turpinās darbu pie rezidentūras programmās studējošo skaita plānošanas un nodrošināšanas – ar veselības ministra rīkojumu apstiprināts no valsts budžeta līdzekļiem finansēto rezidentūras vietu skaits un sadalījums pa specialitātēm.

2022.gada budžetā pirmo reizi atvēlēts finansējums - 5,6 milj. eiro, lai visiem maksas rezidenti nodrošinātu atalgojumu tādā pašā līmenī kā pārējiem rezidenti, kā arī 2022.gadā palielinātas valsts apmaksāto rezidentūras vietu skaits par 30 vietām.

Lai uzlabotu cilvēkresursu nodrošinājumu veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai iedzīvotājiem, veicinot paaudžu nomaiņu, 2023./2024.studiju gadā plānots palielināt uzņemšanu māsziņību studiju programmās par 250 un ārsta palīga studiju programmās par 200 studiju vietām, kā arī nodrošināt no valsts budžeta finansētā rezidentūrā uzņemšanu optimālā apjomā t.i. līdz 280 vietām.

Atbilstoši Valsts kontroles revīzijas ziņojuma “Cilvēkresursi veselības aprūpē” 5.ieteikumam 2022.gadā pie ārsta specialitāšu ilguma izvērtēšanas, kas uzsākts 2021.gadā, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu noteiktajām prasībām studiju ilgumam un saturam, līdz 2022.gada 1.jūlijam vērtējot iespēju samazināt rezidentūras ilgumu pamatspecialitātēs, kurās rezidentūras ilgums pārsniedz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2005/36/EK minimālo rezidentūras ilgumu par 2 gadiem, bet līdz 2023.gada 31.decembrim vērtējot iespēju samazināt rezidentūras ilgumu pamatspecialitātēs, kurās rezidentūras ilgums pārsniedz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2005/36/EK minimālo rezidentūras ilgumu par 1 gadu.

Līdz šim Ministrijas ieskatā rezidentūras ilgums anesteziologa, reanimatologa, endokrinologa un hematologa specialitātē nav samazināms. Nākotnē darbs pie ārsta specialitāšu studiju ilguma pārskatīšanas īstenojams, izvērtējot rezidentūras programmu kvalitāti un saturu (t.sk. intensitāti), kā arī pēc nozares profesionāļu iniciatīvas, ņemot vērā izmaiņas konkrētās specialitātes

attīstības dinamikā, starptautiskās rekomendācijas vai pēc augstskolu iniciatīvas, saskaņā ar izmaiņām kopējā izglītības sistēmā, ja tādas ilgtermiņā tiktu virzītas.

2022.gadā apstiprināti profesiju standarti, piem., ārsta palīga, skaistumkopšanas speciālists kosmetoloģijā, zobu higiēnista. 2023.gadā tiks turpināts darbs pie profesiju standartiem, piemēram, uztura speciālists, farmaceita asistents, tehniskais ortopēds.

Turpinās apkopot priekšlikumus normatīvā regulējuma grozījumiem Ministru kabineta noteikumos Nr.943 “Ārstniecības personu sertifikācijas kārtība”⁷¹, izvērtēs ārstniecības personu sertifikācijas institūcijas un sniegs priekšlikumus par uzlabojumiem to darbībā.

2023.gadā tiks turpināts darbs pie Ministru kabineta 2022.gada 20.septembrī atbalstītā informatīvajā ziņojuma “Par jaunas ārstniecības personu darba samaksas kārtības izstrādāšanu” ietvertā ārstniecības personu pilna laika slodzes ekvivalenta koncepta ieviešanas. Pārskata gadā 9.septembrī ar Ministrijas rīkojumu Nr.176 “Par darba grupas izveidi jaunas ārstniecības personu darba samaksas kārtības ieviešanai” izveidota darba grupa.

SAM 9.2.6. “Uzlabot ārstniecības un ārstniecības atbalsta personāla kvalifikāciju” ietvaros norisinājās projekta Nr.9.2.6.0/17/I/001 “Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personāla kvalifikācijas uzlabošana” 14 683 000,75 eiro apmērā īstenošana. Projekta īstenošana plānota līdz 2023.gada 31.decembrim. Finansējuma saņēmējs ir Ministrija. Projekta ietvaros plānots nodrošināt ārstniecības procesā iesaistītā personāla – ārstniecības personu, ārstniecības atbalsta personu, farmaceitiskās aprūpes speciālistu un sociālajā jomā strādājošo speciālistu kvalifikācijas paaugstināšana un pilnveidošana sirds un asinsvadu, onkoloģijas, bērnu, sākot no perinatālā un neonatālā perioda, un garīgās veselības jomā. Plānota arī ārstniecības, ārstniecības atbalsta personāla un farmaceitiskās aprūpes speciālistu profesionālās praktiskās pieredzes apmaiņa Latvijā un ārpus Latvijas.

SAM 9.2.7. “Atbalsts ārstniecības personām, kas nodrošina pacientu ārstēšanu sabiedrības veselības krīžu situāciju novēršanai un 14.1.3. specifiskā atbalsta mērķa “Atveseļošanas pasākumi veselības nozarē”” īstenošanas noteikumi” ietvaros notiek projekta Nr.9.2.7.0/21/I/001 “Atbalsts ārstniecības personām, darbam Rīgā” īstenošana 8 948 658 eiro apmērā. Projekta īstenošana plānota līdz 2023.gada 30.decembrim. Finansējuma saņēmējs Ministrija. Projektā paredzētas vienreizējas pārcelšanās kompensācijas par darbu Rīgā, terminētas ikmēneša uzturēšanās izmaksu kompensācijas par darbu reģionos ārpus Rīgas, kā arī atbalsta pasākumi vecuma pensiju sasniegušajiem ģimenes ārstiem, kuri vēlas nodot ģimenes ārsta prakses, kas atrodas Rīgā, ģimenes ārstam, kurš pārņem šo ģimenes ārsta praksi, paredzot noteikta apjoma kompensācijas abiem ārstiem.

⁷¹ Ministru kabineta noteikumi Nr.943 “Ārstniecības personu sertifikācijas kārtība”
<https://likumi.lv/ta/id/253782-arstniecibas-personu-sertifikacijas-kartiba>

Pārskata gadā izveidots un pieņemts Ukrainas civiliedzīvotāju likums⁷² (turpmāk - likums), kas nosaka, ka ārstniecības personas (izņemot māsas, māsas palīgus, zobārsta asistentus) – var strādāt attiecīgajā specialitātē sertificēta speciālista vadībā, kura darba stāžs attiecīgajā specialitātē pēc ārstniecības personas sertifikāta iegūšanas ir ne mazāks kā pieci gadi. Māsas un māsas palīgi var strādāt reģistrētas māsas vadībā, zobārsta asistenti – reģistrēta zobārsta asistenta vadībā, kuru darba stāžs profesijā ir ne mazāks kā pieci gadi. 2023.gadā tiks turpināts darbs pie normatīvā regulējuma saistībā ar Ukrainas civiliedzīvotāju nodarbinātību veselības nozarē.

Likuma 14.pants nosaka, ka uz Ukrainas iedzīvotājiem, kuri ir ārstniecības personas, attiecināta Ministru kabineta noteiktā īslaicīgu profesionālo pakalpojumu sniegšanas kārtība reglamentētā profesijā.

Attiecībā uz Ukrainas mediķiem tiks attiecināti tie paši nosacījumi reģistrācijas termiņa atjaunošanai, kādi šobrīd ir ārstniecības personām, kuras ir strādājušas savā profesijā ārpus Latvijas, kādā no Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstīm vai Šveicē. Savukārt resertifikācijas kārtība attiecībā uz Ukrainas kolēģiem būs jāievēro tāda pati kā mediķiem, kuri ilgstoši strādājuši citā Eiropas Savienības dalībvalstī.

Mediķiem, kuri ir nonākuši Latvijā, būs jāstrādā attiecīgā Latvijas speciālista vadībā. Noteikts, ka profesionālo kvalifikāciju var atzīt, neprasot visus dokumentus, ja var pārliecināties par pretendenta veikto profesionālo darbību un saņemto izglītību Ukrainā.

2023.gadā galvenie izvirzītie uzdevumi un pasākumi:

- Dialoga veidošana ar veselības nozari
- Primārās veselības aprūpes stiprināšana
- Veselības nozares cilvēkresursu pieejamības un kvalitātes stiprināšana (Cilvēkresursu kapitāls)
- Veselības pratības uzlabošana
- Veselības aprūpes finansēšanas modeļa pārskatīšana
- Veselības nozares digitalizācija. Šīs prioritātes ietvaros 2023.gadā paredzēts:
 - iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā Digitālās veselības stratēģijas projektu⁷³;

⁷² Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likums <https://likumi.lv/ta/id/330546-ukrainas-civiliedzivotaju-atbalsta-likums>

⁷³ Informatīvais ziņojums digitālās veselības stratēģijai līdz 2029.gadam <https://www.vm.gov.lv/lv/jaunums/publiskai-apsriesanai-nodots-informativais-zinojums-digitalas-veselibas-strategijai-lidz-2029gadam>

- veicināt primārās veselības aprūpes digitalizāciju, un nodrošināt priekšnosacījumus kvalitatīviem, drošiem un pēc vienotiem nosacījumiem sniegtiem telemedicīnas pakalpojumiem;
- sekmēt pacienta datu pieejamību un drošu to apstrādi pacienta elektroniskajā veselības kartē E-veselības sistēmā, tai skaitā noteikt digitāli uzkrājamās informācijas apjomu par laboratorisko izmeklējumu rezultātiem;
- modernizēt populācijas vēža reģistru, attīstīt vēža skrīninga reģistru, lai nodrošinātu starptautiski salīdzināmu onkoloģijas datu uzkrāšanu un analīzi;
- izstrādāt un iesniegt Ministru kabinetā grozījumus Ministru kabineta 2014.gada 11.marta noteikumos Nr.134 “Noteikumi par vienoto veselības nozares elektronisko informācijas sistēmu”⁷⁴.

Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošanā

2023.gadā Ministrija plāno sagatavot izmaiņas veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtībā⁷⁵ (pasākumu ieviešana atkarīga no 2023.gadam papildus piešķirtā finansējuma):

- valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu klāstā iekļaut medicīnisko papilduzturu (speciālo pārtiku), mobilās komandas paliatīvās aprūpes pakalpojumu pacienta dzīvesvietā un jaunus jaundzimušo skrīningus, kā arī izveidot onkoloģisko pacientu koordinatora kabinetu;
- nodrošināt ārstniecības personu darba samaksas pieaugumu un atbilstoši darba samaksas pieaugumam pārrēķināt attiecīgos veselības aprūpes pakalpojumu tarifus;
- pārskatīt ģimenes ārsta sniegto pakalpojumu apjomu un uzlabot ģimenes ārsta finansējuma modeli (kapitācijas nauda, ikmēneša fiksētais maksājums, kā arī maksājums, ko ģimenes ārsts saņem par ģimenes ārsta pacientu reģistrā reģistrētajai personai laikus atklātu vēzi 1. vai 2.stadijā).

2023.gadā Ministrija plāno izstrādāt un iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā priekšlikumus par slimnīcu tīkla attīstības plānu.

Izstrādāt informatīvo ziņojumu par aktuālo situāciju orgānu transplantācijas jomā, konstatētajām problēmām un to iespējamajiem risinājumiem, tai skaitā finansiālo ietekmi, lai veicinātu Latvijas iestāšanos *Scandiatransplant* orgānu apmaiņas organizācijā, veicinātu slimnīcu lielāku

⁷⁴ Noteikumi par vienoto veselības nozares elektronisko informācijas sistēmu <https://likumi.lv/ta/id/264943-noteikumi-par-vienoto-veselibas-nozares-elektronisko-informacijas-sistemu>

⁷⁵ Ministru kabineta noteikumi Nr.555 “Veselības aprūpes pakalpojumu organizēšanas un samaksas kārtība” <https://likumi.lv/ta/id/301399-veselibas-aprupes-pakalpojumu-organizšanas-un-samaksas-kartiba>

iesaisti potenciālo orgānu donoru atlasē, nodrošinātu kvalitatīvu orgānu transplantācijas pakalpojumu, secinātu, kuru orgānu transplantācijas turpināt nodrošināt/attīstīt Latvijā, kā arī nodrošinātu nepieciešamo veselības aprūpi pacientiem pēc transplantācijas.

2023.gadā plānots uzsākt attīstības plānošanas dokumenta “Sirds un asinsvadu veselības uzlabošanas rīcības plāns 2024.-2027.gadam” izstrādi.

Sabiedrības veselības jomā

Ministrija 2023.gadā plāno izvērtēt “Alkoholisko dzērienu patēriņa mazināšanas un alkoholisma ierobežošanas rīcības plānā 2020.-2022.gadam” iekļauto uzdevumu izpildi un sagatavot priekšlikumus turpmākai rīcībai.

Pārņemt nacionālos tiesību aktos Eiropas Komisijas Deleģētās direktīvas prasības, aizliedzot laist tirgū karsējamās tabakas izstrādājumus, kas satur raksturīgo aromātu, attiecīgi veicot grozījumus Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likumā.

Pakļaut kontrolei jaunas narkotiskās vielas, lai samazinātu narkotisko vielu lietošanu un izplatību sabiedrībā, izstrādājot un iesniedzot izskatīšanai Ministru kabinetā likumprojektu “Grozījumi likumā “Par Krimināllikuma spēkā stāšanās un piemērošanas kārtību””. Tāpat tiks precizētas narkotiskās vielas saturošās ģenēriskās vielu grupas, tādā veidā pakļaujot kontrolei noteiktu skaitu narkotisko vielu. Tāpat vairākiem prekursoriem tiks noteikti apmēri saistībā ar nelegālo apriti.

Dalība Valsts izglītības satura centra starpinstitucionālā grupā, sagatavojot priekšlikumus izglītojamo zināšanu un prasmju izvērtējuma veselības izglītības jautājumos veikšanai.

Ministrija izstrādās politikas plānošanas dokumentu - pasākumu plānu liekā svara un aptaukošanās izplatības pieauguma mazināšanai un fizisko aktivitāšu veicināšanai Latvijas iedzīvotājiem, lai apturētu liekā svara un aptaukošanās izplatības pieaugumu sabiedrībā un veicinātu fiziskās aktivitātes, tādējādi mazinot neinfekcijas slimību attīstības risku Latvijas iedzīvotājiem.

Farmācijas jomā

Ministrija 2023.gada turpinās pārskatīt svarīgākos farmācijas jomu regulējošos normatīvos aktus, tai skaitā izmaiņas Farmācijas likumā⁷⁶ un Narkotisko un psihotropo vielu un zāļu, kā arī prekursoru likumīgās aprites

⁷⁶ Farmācijas likums <https://likumi.lv/ta/id/43127-farmacijas-likums>

likumā⁷⁷, lai aktualizētu tā tiesisko regulējumu, novēršot praksē konstatētās nepilnības, un turpināt attiecīgā tiesiskā regulējuma izstrādi.

Turpinās darbu pie medicīnisko ierīču un in vitro diagnostikas medicīnisko ierīču normatīvā regulējuma, efektīvizējot esošo regulējumu un novēršot praksē konstatētās nepilnības.

Turpinās darbu pie aptieku izvietojuma kritēriju izveidošanas, lai veicinātu racionālu aptieku izvietojumu un novērstu Augstākās tiesas spriedumā konstatētās nepilnības zāļu finansiālās un fiziskās pieejamības uzlabošanas.

Nekustamo īpašumu pārvaldības jomā

Veiks Ministrijas un tās padotības iestāžu un kapitālsabiedrību funkciju nodrošināšanai nevajadzīgo nekustamo īpašumu Filozofu ielā 74A, Jelgavā un Dambja ielā 43, Jelgavā pilnu atsavināšanas procesu un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iegūstamo līdzekļu novirzīšanu Ministrijas nekustamo īpašumu kapitālieguldījumiem.

Izvērtēs un veiks SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” (turpmāk - RAKUS) pārvaldīšanā nodoto nekustamo īpašumu ieguldīšanu RAKUS pamatkapitālā, izbeidzot dalītā īpašuma situāciju un rodot iespēju RAKUS pilnvērtīgi un bez papildus apgrūtinājumiem attīstīt infrastruktūru.

Izstrādāt un vienoties par turpmāko sadarbības modeli ar VAS “Valsts nekustamie īpašumi”, lai nodrošinātu ekonomisku un atklātā sadarbībā balstītu ministrijas valdījumā esošo nekustamo īpašumu pārvaldīšanu, ievērojot veselības nozares intereses.

Līdzdarboties un uzraudzīt Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja Ukrainas neatkarības ielā 1, Rīgā, telpu atjaunošanas un pārbūves procesus sadarbībā ar muzeja vadību un VAS “Valsts nekustamie īpašumi”.

Veselības nozares cilvēkresursu attīstības jomā

2023.gadā plānots uzsākt darbu pie izglītības sistēmas pārskatīšanas, paredzot, ka turpmāk specializācija noteiktās ārsta apakšspecialitātēs un papildspecialitātēs tiek iegūta ārpus formālā izglītības procesa (profesionālajā tālākizglītībā). Šāda pieeja tiek vērtēta kā izmaksu efektīva, kā arī ļaus stiprināt ārstniecības iestāžu lomu nepieciešamo specialitāšu ārstu sagatavošanā.

2023.gadā plānots uzsākt pareju no koledžas izglītības programmas uz profesionālā bakalaura izglītības programmām vecmātes profesijā, nodrošinot vecmātes profesijas iegūšanu profesionālā bakalaura programmā atbilstoši aktualizētajam vecmātes profesijas standartam (tiks apstiprināts 2023.gada

⁷⁷ Narkotisko un psihotropo vielu un zāļu, kā arī prekursoru likumīgās aprites likums

<https://likumi.lv/ta/id/40283-narkotisko-un-psihotropo-vielu-un-zalu-ka-ari-prekursoru-likumigas-aprites-likums>

sākumā, paplašinot vecmātes kompetences), tādējādi vairāk iesaistot vecmāti ambulatoro pakalpojumu sniegšanā.

2023.gadā, lai uzlabotu Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta cilvēkresursu nodrošinājumu, tiks uzsākts darbs pie operatīvo medicīnisko transportlīdzekļu vadītāju kompetenču papildināšanas, lai piedalītos neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanā pamata zināšanu un prasmju līmenī un droša operatīvā medicīniskā transportlīdzekļa vadīšanā.

2023.gadā plānotie sadarbības projekti un pētījumi

Izstrādās valsts pētījumu programmu “Sabiedrības veselība” un koordinēs tās ieviešanu.

Valsts pētījumu programmas kā valsts pasūtījums zinātnē ir instruments, ar kura palīdzību tiek identificēti un pētīti Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgākie jautājumi, kuru risināšanai nepieciešams fokusēt Latvijas zinātnisko institūciju darbu. Valsts pētījumu programmu darbību koordinē Izglītības un zinātnes ministrija un Latvijas zinātnes padome, taču, lai nodrošinātu zinātnes attīstību dažādās sabiedrībai nozīmīgās jomās, ministrijas var iesniegt pētījumu programmas savas pārstāvētās nozares attīstīšanai.

Sadarbībā ar Izglītības un zinātnes ministrijas 2023.gada pieteiktajā horizontālajā pasākumā “Valsts pētījumu programmas” pieteikta pētījumu programma “Sabiedrības veselība”, kas tika atbalstīta. Pētījumu programmā “Sabiedrības veselība” no 2023.gada līdz 2025.gadam tiks nodrošināts atbalsts zinātniskās pētniecības īstenošanai, inovatīvu risinājumu, tehnoloģiju attīstības un risinājumu izstrādāšanai slimību profilakses un veselības aprūpes pakalpojumu uzlabošanai un veselības aprūpes sistēmas efektivitātes un noturības stiprināšanai. 2023.gadā ir plānots izstrādāt valsts pētījumu programmu un uzsākt pētniecības projektu īstenošanu

Noslēgums:

Ik gadu Ministrija līdz gada 1.jūlijam publicē Veselības ministrijas tīmekļvietnē www.vm.gov.lv publisko gada pārskatu, sniedzot informāciju par iepriekšējā pārskata gadā izvirzīto prioritāšu īstenošanu, budžeta izpildi un galvenajiem plānotajiem uzdevumiem un pasākumiem nākamajiem periodiem. Kārtējais gada publiskais pārskats sagatavots atbilstoši [2010.gada 5.maija Ministru kabineta noteikumiem Nr.413 “Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem”](#).

Pielikumi

1.pielikums.

“Veselības nozares 2023.gada budžets atbilstoši likumam “Par valsts budžetu 2023.gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025.gadam””

Programmas/apakšprogrammas nosaukums	2023.gada budžeta izdevumi (eiro)
Medicīnas izglītība	59 241 558
Kultūra	1 459 063
Veselības aprūpes nodrošināšana	1 355 084 598
Starptautisko saistību un līgumu izpildes nodrošināšana	415 821
Specializētās veselības aprūpes nodrošināšana	124 249 140
Veselības aprūpes finansējuma administrēšana	15 465 770
Veselības nozares uzraudzība	11 364 621
Nozaru vadība un politikas plānošana	5 633 469
Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu un pasākumu īstenošana	8 113 168
Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana	18 874 409
Citu ES politiku instrumentu projektu un pasākumu īstenošana	734 963
Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta finansēto programmu, projektu un pasākumu	645 638
Atveseļošanās un noturības mehānisma (ANM) projektu un pasākumu īstenošana	3 901 566
Kopā:	1 605 183 784

2.pielikums.

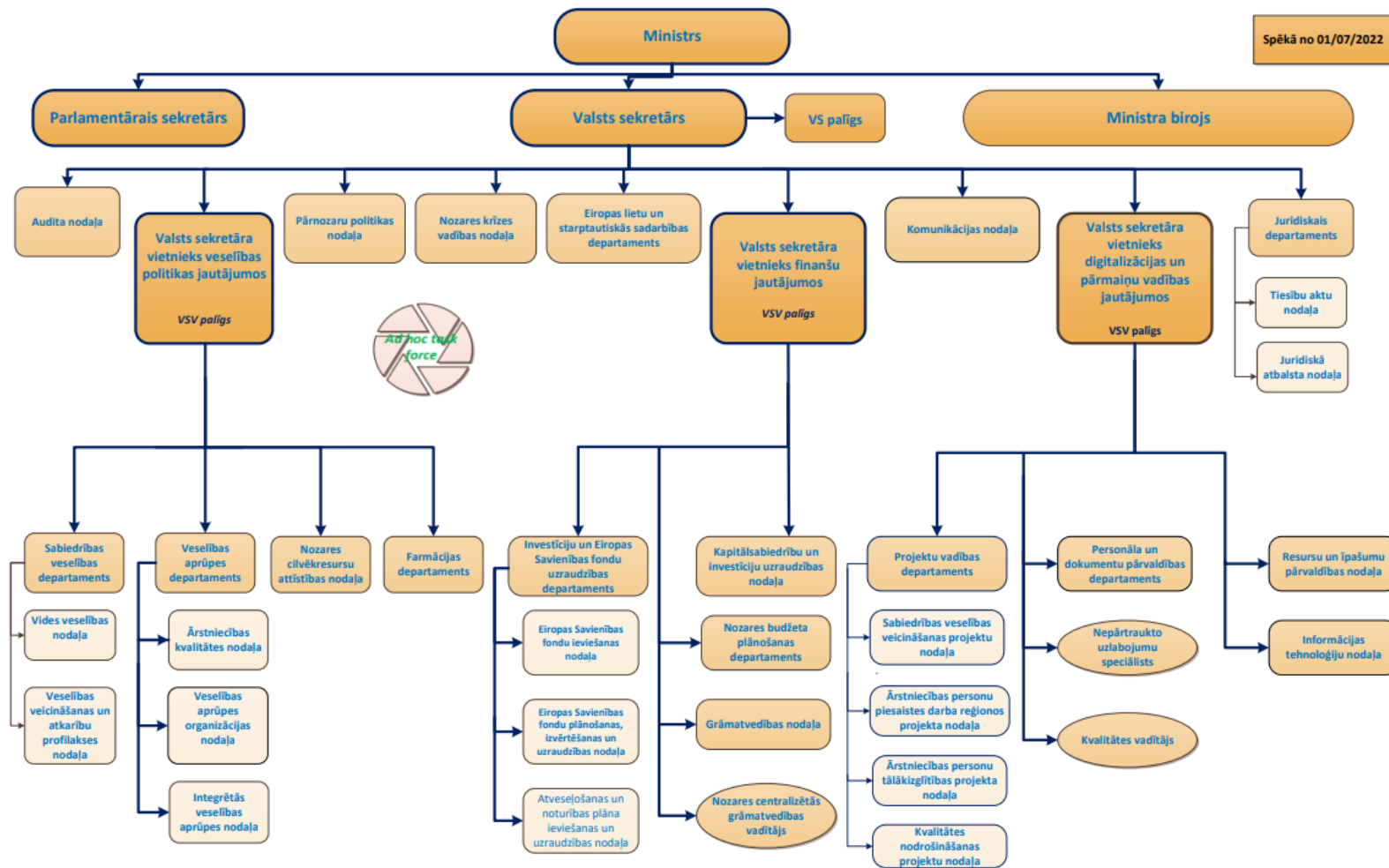
“2023.gada budžetā papildus piešķirtais finansējums prioritārajiem pasākumiem 2023.-2025.gadam”

Nr. p.k.	Pasākuma nosaukums	Izdevumu palielinājums (eiro)		
		2023.gadam	2024.gadam	2025.gadam
1.	Ārstniecības personu darba samaksas pieauguma nodrošināšana	26 056 286	53 074 987	53 074 987
2.	Rezidentu apmācības nodrošināšana	-	-	1 183 247
3.	Nodrošināt vispārējās aprūpes māsas profesijas ieviešanu, tai skaitā veicinot māsu nodarbinātību profesijā	338 350	338 350	338 350
4.	Veselības aprūpes pakalpojumu onkoloģijas jomā uzlabošana	30 000 000	40 000 000	40 000 000
5.	Personāla pieejamības uzlabošana Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestā	5 230 562	6 974 082	6 974 082
6.	Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība	15 000 000	15 000 000	15 000 000
7.	Pakalpojumu pieejamība bērniem	5 000 000	5 000 000	5 000 000

Veselības ministrijas 2022.gada publiskais pārskats

8.	Latvijas prezidentūra Eiropas Padomē 2023.gadā	16 954	-	-
9.	Valsts nekustamo īpašumu nomas maksas un apsaimniekošanas izdevumu pieauguma segšana (horizontāli)	24 968	24 968	24 968
10.	Valsts pārvaldes kapacitātes stiprināšana, nodrošinot stratēģiski svarīgo amata grupu atlīdzību	656 207	874 937	874 937
11.	Sociālo garantiju diplomātiskā un konsulārā dienesta amatpersonu (darbinieku), valsts tiešās pārvaldes amatpersonu (darbinieku), karavīru, prokuroru un sakaru virsnieku, kuri uzturas ārvalstīs, laulātajiem palielināšana	1 806	2 408	2 408
12.	Pabalstu un kompensāciju nodrošinājuma palielināšana par dienestu ārvalstīs kvalitatīvai Latvijas nacionālo drošības un ekonomisko interešu aizstāvībai	56 406	75 208	82 952
	Kopā	82 381 539	121 364 940	122 555 931

3.pielikums. “Veselības ministrijas struktūrshēma”

Veselības ministrijas kontaktinformācija:

Brīvības iela 72, k-1

Rīga, Latvija, LV1011

tālrunu numuri: +371 67876000, +371 67876010

e-pasts: pasts@vm.gov.lv

Veselības ministrijas tīmekļa vietne: www.vm.gov.lv

Veselības ministrija sociālajos tīklos:

@VeselibasMinistrija

@veselibasmin

/Veselibasministrija/

/instagram.com/veselibas_ministrija/

veselibas_ministrija